

ANG SIMBAHAN NI JESUKRISTO SA MGA SANTOS SA ULAHING MGA ADLAW • ABRIL 2018

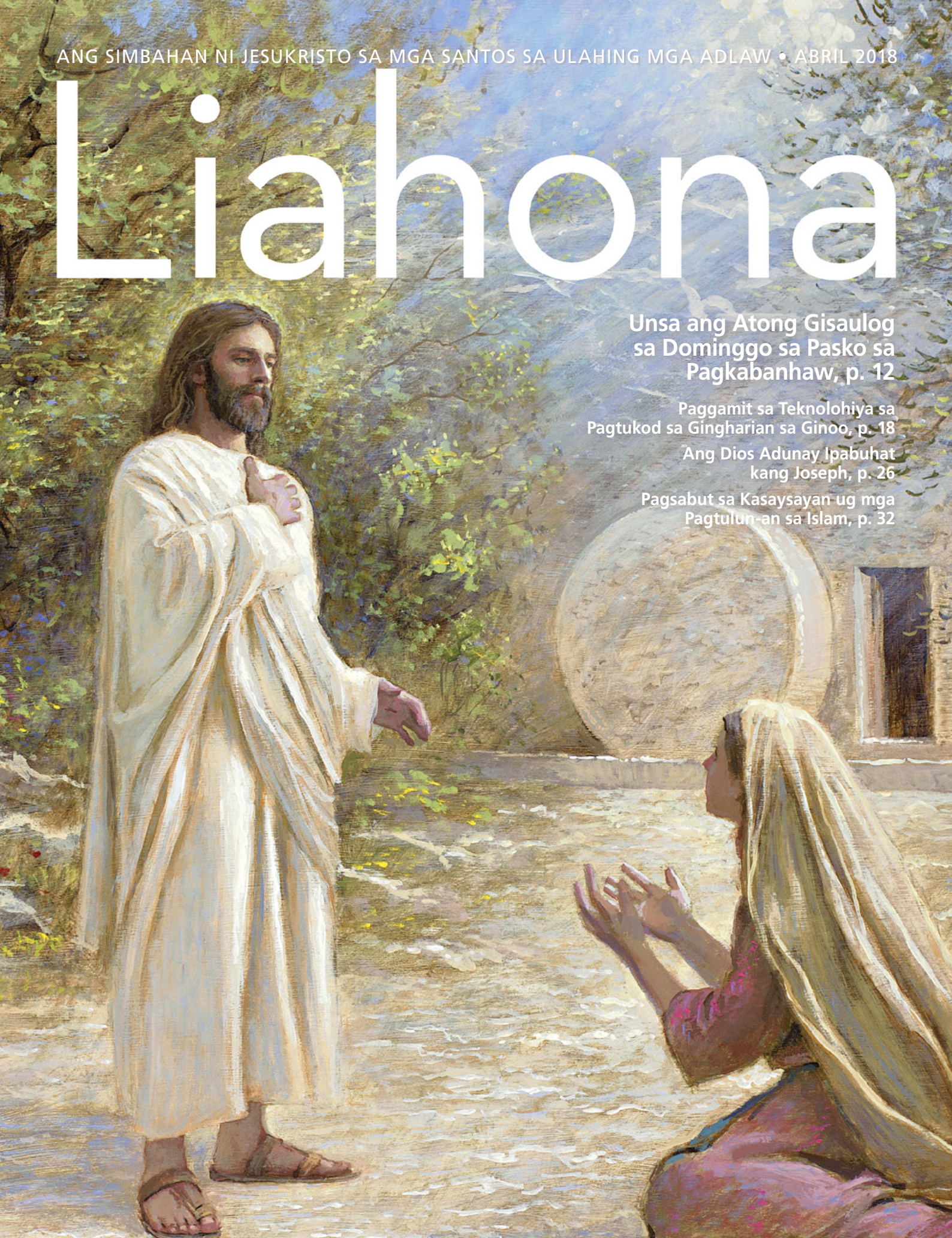
Liahona

Unsa ang Atong Gisaulog
sa Dominggo sa Pasko sa
Pagkabanhaw, p. 12

Paggamit sa Teknolohiya sa
Pagtukod sa Gingharian sa Ginoo, p. 18

Ang Dios Adunay Ipabuhat
kang Joseph, p. 26

Pagsabut sa Kasaysayan ug mga
Pagtulun-an sa Islam, p. 32

A young man with dark hair, wearing a black suit, white shirt, and red tie, is sitting on a light-colored stone wall. He is looking off to the side with a thoughtful expression. Behind him is a large, light-colored stone building with arched windows, likely a temple. There are green bushes and trees in the background, and some autumn-colored leaves are scattered on the grass in the foreground.

ANG INYONG PAGSIMBA SA
TEMPLO UG ANG INYONG
PAGSERBISYO DIDTO ALANG SA
INYONG MGA KATIGULANGAN
... MOLIG-ON SA INYONG
PASALIG NGA MAGPABILIN
DIHA SA DALAN SA PAKIGSAAN.

PRESIDENTE RUSSELL M. NELSON

Gikan sa Mensahe sa Unang Kapangulohan, pahina 4.

MGA MENSAHE

4 Mensahe sa Unang Kapangulohan: Samtang Dungan Kita nga Magpadayon sa Unahan

Ni Presidente Russell M. Nelson

SA HAPIN

Paghulagway pinaagi ni Jon McNaughton.

LABING IMPORTANTING MGA ARTIKULO

12 Ang Katapusan, Nag-inusarang Panaw sa Manluluwas

Ni Chakell Wardleigh

Nining panahon sa Pasko sa Pagkabanhaw, ikonsiderar kon sa unsang paagi ang lain-laing mga aspeto sa maulaong sakripisyo sa Manluluwas nakaapekto kanimo sa imong panaw sa kinabuhi.

18 Atong Ipaambit ang Atong Kasayuran sa usa ka Manluluwas

Ni Elder Gary E. Stevenson

Tungod sa bag-ong mga kalamboan sa teknolohiya, mas daghan na kita og paagi kay sa kaniadto sa pagpaambit mahitungod ni Jesukristo.

26 Mga Santos: Ang Sugilanon sa Simbahan—Kapitulo 3: Mga Palid nga Bulawan

32 Pagsabut sa Islam

Ni Daniel C. Peterson

Usa ka mubo nga kasaysayan ug sukaranang mga pagtulun-an sa ikaduhang pinakadako nga relihiyon sa kalibutan.

MGA DEPARTAMENTO

8 Diha sa Pulpito: Mga Basket ug mga Botelya

Ni Chieko N. Okazaki

10 Walay Paglubad nga mga Istorya sa Ebanghelyo: Kanang Masanag nga Dominggo sa Buntag

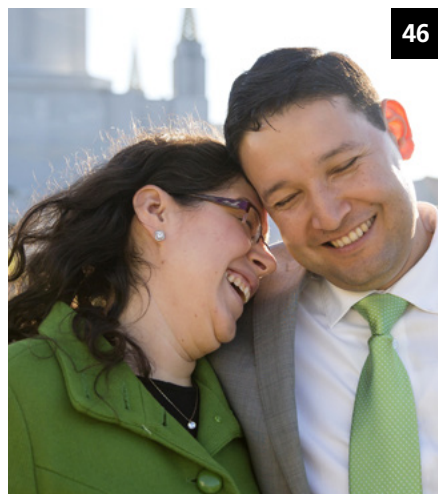
Ni Elder Joseph B. Wirthlin

40 Mga Tingog sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw

44 Mga Hulagway sa Hugot nga Pagtuo: Rakotomalala Alphonse

80 Hangtud sa Sunod Natong Panagkita: Ang Reyalidad sa Pagkabanhaw

Ni Elder D. Todd Christofferson

46

46 Mga Dalan ngadto sa Tinuod nga Kalipay

Ni Elder Ulisses Soares

Ang tinuod ug malungtarong kalipay makita lamang diha sa pagsunod sa mga baruganan sa ebanghelyo ni Jesukristo.

50 Kaminyoon, Kwarto, ug Hugot nga Pagtuo

Ni Sunday Chibuike Obasi

Gisulayan namo sa akong pangasaw-unon ang among pagtuo dihang wala kami igong kwarta alang sa pagpa-ngandam sa among kasal.

Tan-awa kon imo bang makit-an ang Liahona nga gitago dinhi niini nga isyu. Timaan: Unsa nga mga leksyon ang imong nakat-unan gikan sa imong mga ginikanan?

52 Mga Pangutana ug mga Tubag

Unsay akong mabuhat aron mahibalik ang akong pagtuo? Nganong motugot man ang Dios sa gubat?

54 Pag-ampo: Ang Yawe sa Pagpamatuod ug sa Pagpahiuli

Ni Elder Robert D. Hales

Ang kinabuhi ni Joseph Smith nagtudlo sa unang lakang sa pagpalambo og pagpamatuod: pag-ampo.

58 Unsa, Ngano, ug Giunsa: Usa ka Detalyado nga Paghulagway sa Pagpahiuli

Ni Faith Sutherland Blackhurst

Sa unsang paagi ang mga dispensasyon, apostasiya, ug pagpahiuli mitakdo sa usag usa?

62 Pag-ila sa Manluluwas

Ni Sarah Hanson

Mahimo kitang mobati og dugang nga kalinaw ug katuyoan samtang atong gamiton ang mga kasulatan sa pagkat-on mahitunod ni Jesukristo.

54

68

66 Unsay Kahulugan sa Pagpahiuli ngari Kanako

Gamita kining paris-paris nga dula aron makat-on mahitungod sa mga panghitabo gikan sa kasaysayan sa Simbahan nga makaapekto sa imong kinabuhi karon!

68 Mga Apostoles Nagpamatuod kang Kristo

Ni Elder David A. Bednar

69 Usa ka Talagsaon nga Leksyon

Ni Elder Valeri V. Cordon

Kon mosalig kita sa Ginoo ug mobayad sa ikapulo, mopanalingin Siya kanato sa unsay atong gikinahanglan.

70 Ang Buhatan ni Abuelo sa mga Sapatos

Ni Ray Goldrup

72 Ipadan-ag ang Inyong Kahayag: Pagmaisug nga Magmabination!

74 Nawala ug Nakit-an

Ni Cael S.

Nawala ko sa kalasangan, apan nasayud ko nga mahimo ko nga mag-ampo ug ang Dios motabang kanako.

75 Atong Pahina

76 Istorya sa Kasulatan, mga: Si Jose Gibaligya ngadto sa Ehipto

Ni Kim Webb Reid

79 Koloranan nga Pahina: Si Jesukristo Miingon, "Dali, Sunod Kanako"

Internasyonal nga magasin sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga giimpronta sa Cebuano

Ang Unang Kapangulohan: Russell M. Nelson,
Dallin H. Oaks, Henry B. Eyring

Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles:

M. Russell Ballard, Jeffrey R. Holland, Dieter F. Uchtdorf, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband,
Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Editor: Hugo E. Martinez

Luyo-luyo sa mga Editors: Randall K. Bennett,
Carol F. McConkie

Mga Advisor: Brian K. Ashton, Bonnie H. Cordon, LeGrand R. Curtis Jr., Edward Dube, Sharon Eubank, Donald L. Hallstrom, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke

Tigdumalang Direktor: Richard I. Heaton

Direktor sa mga Magasin sa Simbahan: Allan R. Loyborg

Business Manager: Garff Cannon

Tigdumalang Editor: Adam C. Olson

Luyo-luyo sa Tigdumalang Editor: Ryan Carr

Assistant sa Publikasyon: Francisca Olson

Team sa Pagsulat ug Pag-edit: Maryssa Dennis, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Jon Ryan Jensen, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Tigdumalang Direktor sa Art: J. Scott Knudsen

Direktor sa Art: Tadd R. Peterson

Team sa Pagdesinyo: Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Mandie Bentley, C. Kimball Bott, Thomas Child, David Green, Colleen Hinkley, Eric P. Johnsen, Susan Lofgren, Scott M. Mooy, Emily Chieko Remington, Mark W. Robison, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Coordinator sa Intellectual Property: Collette Nebeker Aune

Tigdumala sa Produksyon: Jane Ann Peters

Team sa Produksyon: Ira Glen Adair, Julie Burdett, Thomas G. Cronin, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Derek Richardson

Prepress: Joshua Dennis, Ammon Harris

Direktor sa Pag-impronta: Steven T. Lewis

Direktor sa Pagpang-apud-apod: Troy K. Barker

Paghubad: Francisco M. dela Cruz

Ipadala ang subskripsyon, mga pangutana, ug mga taho ngadto sa Dateline Philippines sa Liahona, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, Temple Drive, Greenmeadows Subdivision, Quezon City 1110, Metro Manila, Philippines o sa P. O. Box 1505, Ortigas Center, Emerald Avenue, Pasig 1600, Metro Manila, Philippines. Numero sa telepono 635-9183. Presyo sa subskripsyon sa Pilipinas, P48 matag tuig, P4.00 matag gula, gawas sa mga espesyal nga isyu.

Sa pag-subscribe ug pag-renew sa magasin, bisitahi ang <http://store.lds.org>. Palihug ayaw kalimti sa pagbutang sa imong ward/branch isip address asa ipadala ang imong subskripsyon. Kon dunay mga pangutana mahitungod sa subskripsyon palihug tawag sa Church's Global Service Center (GSC) sa 1800-8-680-3950 alang sa mga subscriber sa PLDT ug Smart o 1800-1-441-0687 alang sa mga subscriber sa Globe.

Isumiter ang mga manuskrito ug mga pangutana online sa liahona.lds.org; kon ipadala ngadto sa Liahona, Room 2420, 50 East North Temple Street, Salt Lake City, UT 84150-0024, USA; o i-e-mail sa: liahona@ldschurch.org

Liahona (usa ka termino sa Basahon ni Mormon nga nagpasabut nga "kompas o direktor") gimantala sa Albanian, Armenian, Bislama, Bulgarian, Cambodian, Cebuano, Chinese, Chinese (simplified), Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Fijian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Icelandic, Indonesian, Italian, Japanese, Kiribati, Korean, Latvian, Lithuanian, Malagasy, Marshallese, Mongolian, Norwegian, Polish, Portuguese, Romanian, Russian, Samoan, Slovenian, Spanish, Swahili, Swedish, Tagalog, Tahitian, Thai, Tongan, Ukrainian, Urdu, ug Vietnamese. (Ang kasagad magkalahi sa pinulongan.)

© 2018 sa Intellectual Reserve, Inc. Tanang mga katungod gigahin. Gigamit sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw nga may pagtugot. Gi-impronta sa Tinipong Bansa sa Amerika. Gi-impronta sa Pilipinas.

Copyright nga impormasyon: Gawas kon sa laing paagi gipasabut, ang mga indibidwal mahimong mokopya sa materyal gikan sa Liahona alang sa ilang personal, dili pangkomersyo nga paggamit (lakip sa mga calling sa Simbahan). Kini nga katungod mahimong kuhaon pag-usab sa bisan unsang panahon. Ang biswal nga material dili mahimong kopyahan kon kini adunay mga pagdili diha sa linya sa kredito sa maong artwork. Ang copyright nga mga pangutana kinahanglan ipadala ngadto sa Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; email: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada:

April 2018 Vol. 21 No. 4. LIAHONA (USPS 311-480)

Cebuano (ISSN 1096-5114) is published monthly by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$10.00 per year; Canada, \$12.00 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

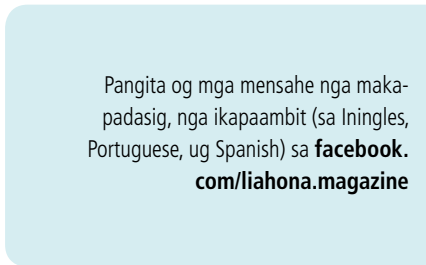
POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2).

NONPOSTAL AND MILITARY FACILITIES: Send address changes to Distribution Services, Church Magazines, P.O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

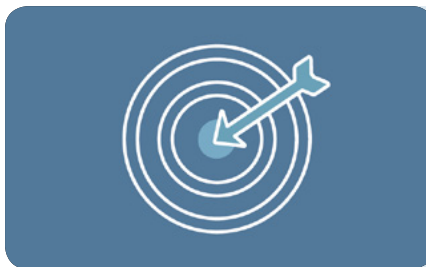
MORE ONLINE

Basaha ang artikulo ug magsumiter og inyoha sa liahona.lds.org

Pangita og mga mensahe nga makapadasi, nga ikapaambit (sa Iningles, Portuguese, ug Spanish) sa **facebook.com/liahona.magazine**

Pagpadala og feedback sa liahona@ldschurch.org

Pag-subscribe sa **store.lds.org**
O bisitaha ang distribution center, hangyao ang mga lider sa ward, o tawag sa 1-800-537-5971 (U.S. ug Canada)

MGMA ICON GIKAN SA GETTY IMAGES

MGA HILISGUTAN NIINI NGA ISYU

Mga numero nagrepresentar sa unang pahina sa artikulo.

Apostasiya, 54, 58

Basahon ni Mormon, 26, 54, 66

Bunyag, 75

Ehemplo, 72, 76

Espiritu Santo, 8, 42, 52, 66, 72

Gubat, 52

Hugot nga Pagtuo, 46, 50, 52, 68

Ikapulo, 66, 69

Inspirasyon, 40, 42

Jesukristo, 4, 10, 12, 18, 62, 66, 68, 79, 80

Joseph Smith, 26, 54, 58, 66

Kalipay, 46

Kamatayon, 10, 12, 26, 43, 80

Kaminyoon, 50

Kasaysayan sa Simbahan, 26, 54, 66

Kasulatan, mga, 41, 52, 62, 76

Langitnong Amahan, 12, 46, 52, 66, 74, 80

Lider sa Simbahan, mga, 4

Pag-ampo, 26, 52, 54, 74

Paghinulsol, 70

Pagkabanhaw, 10, 12, 80

Pagkamabination, 72

Pagkamatinuoron, 70

Pagpahiuli, 26, 54, 58, 66

Pagpamatuod, 12, 62

Pag-ula, 10, 12, 80

Pakigsaad, mga, 4

Pasko sa Pagkabanhaw, 10, 12, 80

Relihiyon, 32

Sakripisyo, 12, 44

Social media, 18

Teknolohiya, 18

Templo, mga, 40, 75

Ni Presidente
Russell M. Nelson

Samtang Dungan Kita nga Magpadayon sa Unahan

Mubo nga sulat sa editor: Si Presidente Russell M. Nelson, gi-set apart isip ika-17 nga Presidente sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw niadtong Enero 14, 2018, mihatag niini nga pakigpulong niadtong Enero 16, 2018, atol sa usa ka buhi nga sibya gikan sa annex sa Templo sa Salt Lake. Mihangyo siya nga ang iyang mga pulong imantala niini nga isyu.

Minahal nga kaigsoonan, mibati ako og kamapaub-sanon nga makauban kamo karong buntaga. Upat ka adlaw ang milabay atong gilubong ang halangdon kaayo nga tawo, usa ka propeta sa Dios—si Presidente Thomas S. Monson. Walay pulong nga tukmang makahulagway sa kamahinungdanon ug katalagsaon sa iyang kinabuhi. Ihambin nako sa hangtud ang among panaghigalaay uban sa pasalamat sa unsay iyang gitudlo kanako. Kinahanglang motan-aw kita karon sa umaabut uban sa hingpit nga pagtuo diha ni Ginoong Jesukristo, nga maoy tag-iyu niini nga Simbahan.

Duha ka adlaw ang milabay ang tanang buhi nga mga Apostoles nagpundok diha sa ibabaw nga lawak sa Templo sa Salt Lake. Didto hingpit sila nga nagkauyon sa paghimo og desisyon, una, sa pag-organisar og usab sa Unang Kapangulohan karon ug, ikaduha, nga moserbisyo ako isip Presidente sa Simbahan. Dili igo ang mga pulong aron isulti kaninyo ang akong pagbati sa dihang ang akong mga Kaigsoonan—Kaigsoonan nga naghupot sa tanang yawe sa priesthood nga gipahiuli pinaagi ni Propeta Joseph Smith niini nga dispensasyon—mibutang sa ilang mga kamot diha sa akong ulo aron sa pag-orden ug pag-set apart kanako aron mahimong Presidente sa

Simbahan. Usa kadto ka sagrado ug makapainubsanon nga kasinatian.

Dayon ako nang responsibilidad ang pag-ila kinsa ang giandam sa Ginoo nga mahimo nakong mga magtatambag. Unsaon nako pagpili og duha lang sa Napulog Duha pa ka mga Apostoles, nga ang matag usa gimahal nako pag-ayo? Mapasalamatan kaayo ko sa Ginoo tungod sa pagtubag sa akong matinguhaon nga mga pag-ampo. Mapasalamatan kaayo ko nga si Presidente Dallin Harris Oaks ug Presidente Henry Bennion Eyring andam nga moserbisyo uban kanako isip Una ug Ikaduha nga mga Magtatambag. Si Presidente Dieter F. Uchtdorf mibalik sa iyang pwesto diha sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Nakadawat na siya og dagkong mga assignment nga haum kaayo sa iyang kwalipikasyon.

Ang Binulan nga Mensahe sa Unang Kapangulohan Hunungan

Kini nga mensahe mao ang katapusang Mensahe sa Unang Kapangulohan nga binulan nga imantala sa mga magasin. Sa umaabut, ang Unang Kapangulohan mipa-ambit og importanting mga mensahe kon gikinahanglan pinaagi sa nagkalain-laing mga pamaagi sa Simbahan, lakip sa mga magasin sa Simbahan ug sa LDS.org.

Ang matag adlaw sa pagserbisyo sa usa ka Apostol usa ka adlaw sa pagkat-on ug pagpa-ngandam alang sa dugang nga mga responsibilidad sa umaabut.

Pasidunggan nako siya ug si Presidente Eyring sa ilang talagsaong pagserbisyo isip mga magtatambag ni Presidente Monson. Makamao, mapahinunguron, ug madasigon kaayo sila. Mapasalamaton kaayo kita kanila. Ang matag usa andam nga moserbisyo karon kon diin siya labing gikinahanglan.

Isip ang Apostol nga maoy ikaduha sa seniority, si Presidente Oaks nahimo usab nga Presidente sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles. Hinoon, tungod kay gitawag siya ngadto sa Unang Kapangulohan ug subay sa han-ay sa Simbahan, si Presidente M. Russell Ballard, sunod sa

seniority, moserbisyo isip Acting President niana nga korum. Ang Unang Kapangulohan makigtambayayong sa Napulog Duha sa pagtino sa kabubuton sa Ginoo ug sa pagpauswag sa Iyang sagrado nga buhat.

Mapasalamaton kami sa inyong mga pag-ampo. Gihalad kini sa tibuok kalibutan alang kanamo. Sa buntag human sa pagkamatay ni Presidente Monson, ang usa ka sama nga pag-ampo gihalad sa usa ka kwatro anyos nga batang lalaki nga ginganlan og Benson. Mohatag ko og mga kinutlo gikan sa sulat sa iyang inahan ngadto sa akong asawa, si Wendy. Si Benson nag-ampo, “Langitnong Amahan,

salamat nga makita na pag-usab ni Presidente Thomas S. Monson ang iyang asawa. Salamat sa among bag-o nga propeta. Tabangi siya nga magmaisugon ug dili mahadlok nga bag-o pa siya. Tabangi siya nga modako nga himsug ug lig-on. Tabangi siya nga makaangkon og gahum tungod kay aduna siyay priesthood. Ug tabangi mi kanunay nga mahimong maayo.”

Magpasalamat ko sa Dios alang sa mga bata nga sama niini ug sa mga ginikanan nga seryuso sa ilang pasalig sa matarung, tinuyo nga pagkaginikanaan—alang sa matag ginikanan, magtutudlo, ug miyembro nga nagdala og bug-at nga palas-anon apan andam

Pabilin diha sa dalan sa pakigsaad. Ang inyong pasalig nga mosunod sa Manluluwas pinaagi sa paghimo og mga pakigsaad uban Kaniya ug dayon sa pagtuman niadto nga mga pakigsaad moabli sa pultahan ngadto sa tanang espirituhanong mga panalangin ug pribilehiyo nga anaa.

kaayo sa pagserbisyo. Sa laing pagkasulti, alang sa matag usa kaninyo, labing mapainubsanon akong nagpasalamat.

Ang Ginoo ang Nangulo

Samtang dungan kita nga magpadayon sa unahan, dapiton ko kamo sa paghunahuna sa talagsaong paagi nga gidumala sa Ginoo ang Iyang Simbahan. Kon ang usa ka Presidente sa Simbahan mamatay, walay misteryo kon si kinsa ang sunod nga tawagon nga moserbisyo niana nga kapasidad. Walay pagpapili, walay pangampanya, apan ang hilum lamang nga kalihokan sa balaan nga plano sa pagpuli, nga gihan-ay mismo sa Ginoo.

Ang matag adlaw sa pagserbisyo sa usa ka Apostol usa ka adlaw sa pagkat-on ug pagpangandam alang sa dugang nga mga responsibilidad sa umaabut. Nagkinahanglan kini og daghang dekada nga pagserbisyo aron ang usa ka Apostol mabalhin gikan sa junior nga lingkuranan ngadto sa senior

nga lingkuranan diha sa pundok. Nianang panahona, maka-kuha siya mismo og kasinatian sa matag aspeto sa buhat sa Simbahan. Iya usab nga makaila pag-ayo ang mga katawhan sa kalibutan, lakip ang ilang kasaysayan, mga kultura, mga pinulongan samtang balik-balik siya nga motadlas sa tibuok kalibutan tungod sa mga assignment. Kini nga proseso sa pagpuli diha sa pagpangulo sa Simbahan talagsaon. Wala akoy laing nasayran nga sama niini. Dili nato kana angay nga ikatingala, kay kini ang Simbahan sa Ginoo. Wala Siya maglihok subay sa paagi sa mga tawo.

Nakaserbisyo ko sa Korum sa Napulog Duha ubos sa lima ka nangaging mga Presidente sa Simbahan. Nakita nako ang matag Presidente nga midawat og pagpadayag ug misanong niana nga pagpadayag. Ang Ginoo kanunay nga nagtudlo ug kanunay nga motudlo ug modasig sa Iyang mga propeta. Ang Ginoo ang nangulo. Kami nga gi-orden sa pagsaksi sa Iyang balaan nga ngalan sa tibuok

kalibutan mopadayon sa pagtinguha nga mahibalo sa Iyang kabubut-on ug mosunod niini.

Pabilin diha sa Dalan sa Pakigsaad

Karon, ngadto sa matag miyembro sa Simbahan moingon ko, pabilin diha sa dalan sa pakigsaad. Ang inyong pasalig nga mosunod sa Manluluwas pinaagi sa paghimo og mga pakigsaad uban Kaniya ug dayon sa pagtuman niadto nga mga pakigsaad moabli sa pultahan ngadto sa tanang espi-rituhanong mga panalangin ug pribilehiyo nga mahimong maanaa sa mga lalaki, babaye, ug mga bata bisan asa.

Isip bag-o nga Kapangulohan, gusto namong mosugod nga maghunahuna sa tumong. Tungod niini, namulong kami karon kaninyo gikan sa usa ka templo. Ang tumong nga gipaningkamutan sa matag usa nato mao ang matugahan og gahum diha sa balay sa Ginoo, ma-seal isip mga pamilya, matinud-anon sa mga pakigsaad sa templo nga maghimo

kanatong takus sa labing mahinungdanong gasa sa Dios—ang kinabuhing dayon. Ang mga ordinansa sa templo ug ang mga pakigsaad nga inyong gihimo didto mahinungda-non sa pagpalig-on sa inyong kinabuhi, sa inyong kamin-yoon ug pamilya, ug sa inyong abilidad sa pagbatok sa mga pag-atake sa kaaway. Ang inyong pagsimba sa templo ug ang inyong pagserbisyo didto alang sa inyong mga katigu-langan mopanalangin kaninyo og dugang nga personal nga pagpadayag ug kalinaw ug molig-on sa inyong pasalig nga magpabilin diha sa dalan sa pakigsaad.

Karon, kon mipahawa kamo sa dalan, dapiton ko kamo uban sa tanang paglaum sa akong kasingkasing nga balik palihug. Bisan unsa ang inyong problema, bisan unsa ang inyong mga hagit, adunay luna alang kaninyo dinhi, sa Simbahan sa Ginoo. Kamo ug ang mga henerasyon nga wala pa matawo mapanalanginan sa inyong mga buhat karon nga mobalik sa dalan sa pakigsaad. Ang atong Ama-han sa Langit nagpangga sa Iyang mga anak, ug gusto Niya nga ang matag usa kanato mobalik ngadto Kaniya. Kini usa ka dakong tumong sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw—sa pagtabang sa matag usa kanato nga makapauli.

Akong ipahayag ang akong dakong gugma alang kaninyo—gugma nga milambo sulod sa daghang mga dekada sa pakighimamat kaninyo, pagsimba uban kanin-yo, ug pag-alagad kaninyo. Ang atong balaang sugo mao ang pag-adto sa matag nasud, kaliwatan, pinulongan, ug katawhan, nagtabang sa pag-andam sa kalibutan alang sa Ikaduhang Pag-anhi sa Ginoo. Kini atong buhaton uban sa hugot nga pagtuo diha ni Jesukristo, nasayud nga Siya ang nagdumala. Kini Iyang Buhat ug Iyang Simbahan. Kita Iyang mga sulugoon.

Akong ipahayag ang akong debosyon ngadto sa Dios nga atong Mahangturong Amahan ug sa Iyang Anak, si Jesukristo. Nakaila ako Kanila, naghigugma Kanila, ug mopasalig sa pag-alagad Kanila—ug kaninyo—sa matag ginhawa nga nahabilin sa akong kinabuhi. Sa sagradong pangalan ni Jesukristo, amen. ■

MGA BASKET UG MGA BOTELYA

Ni Chieko N. Okazaki

MAHITUNGOD NI SISTER OKAZAKI

Si Chieko Nishimura Okazaki (1926–2011) nagdako sa Hawaii, USA, sa usa ka Buddhist nga

pamilya nga adunay Hapon nga

kagikan. Mipasakop siya sa Simbahan sa dihang 15 anyos siya.

Nianang higayuna, nakaamgo na si Sister Okazaki sa ka komplikado sa iyang kagikan ug kultural nga kahimtang. Nabalaka kon unsay bation sa uban nganha kanila human gibombahan sa militar sa Hapon ang Pearl Harbor, Hawaii, si Sister Okazaki ug ang iyang inahan mipundok ug misunog sa tanang butang nga Hapon nga ilang gipanag-iy. Apan mitan-aw siya sa salamin ug naghunahuna, “Wala pa gyud ko makaadto sa Japan. Dili ko Hapon sa akong kasingkasing. Apan dili nako malimud kon unsa ko. Ang akong mga mata, akong panit, ug akong buhok Hapon.”¹

Si Sister Okazaki misagubang og diskriminasyon tungod sa kaliwatan [racism] sa tibuok niyang kinabuhi. Misugod siya sa pagtudlo wala madugay human ang Ikaduhang Gubat sa Kalibutan sa dihang ang mga sentimento batok sa mga Hapon kusog pa kaayo diha sa Estados Unidos. Tulo ka mga inahan wala motugot nga maanaa sa iyang klase ang ilang mga anak. Apan nadani ra sila ni Sister Okazaki sa wala madugay.²

Si Sister Okazaki ang unang babaye nga nakaserbisyo sa tulo ka auxiliary board sa mga babaye: una diha sa Young Women, dayon sa Primary, dayon sa Relief Society.³

Kini nga mensahe usa ka kinutlo gikan sa iyang pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya sa Abril 1996 mahitungod sa panaghiusa ug panaglahi.

Kining bag-ong series nag-highlight sa kinabuhi sa mapahinungurong kababayan-an ug sa ilang mga mensahe, nga gikuha gikan sa libro nga *At the Pulpit: 185 Years of Discourses by Latter-day Saint Women* (2017).

Ang Dios mihatag kanato og daghang mga gasa, daghang panaglahi, ug daghang kalainan, apan ang mahinungdanon mao ang unsay atong nahibaloan mahitungod sa usag usa—nga kitang tanan Iyang mga anak.

Ang atong hagit isip mga miyembro sa Simbahan mao nga kitang tanan makat-on gikan sa usag usa, nga kitang tanan unta mohigugma sa usag usa ug magdungan sa paglambo.

Ang mga doktrina sa ebanghelyo hingpit nga gikinahanglan. Kini mahinungdanon kaayo, apan ang sudlanan opsyonal. Tuguti ko nga mopaambit og yano nga ehemplo aron mapakita ang kalainan tali sa mga doktrina sa Simbahan ug sa kultural nga sudlanan. Aniaay usa ka botelya sa peach sa Utah, giandam sa usa ka tagbalay sa Utah aron ipakaon sa iyang pamilya atol sa ting-snow nga panahon. Ang mga tagbalay sa Hawaii dili mopreserbar og mga prutas. Mamupo sila og igong gidaghanon sa prutas alang sa pipila ka adlaw ug tipigan kini sa mga basket nga sama niini alang sa ilang mga pamilya. Kini nga basket adunay mangga, saging, pinya, ug kapayas . . . gipupo sa usa ka tagbalay nga Polynesian aron ipakaon sa iyang pamilya diha sa klima nga ang mga prutas manghinog sa tibuok tuig.

Ang basket ug ang botelya managlahi nga mga sudlanan, apan ang sulod parehas ra: prutas alang sa usa ka pamilya. Sakto ba ang botelya ug sayop ang basket? Dili, ang duha parehong sakto. Mga sudlanan kini nga haum sa kultura ug mga panginahanglan sa mga tawo. Ug pareho kining haum sa sulod nga gidala niini, nga mao ang prutas.

Karon, unsa man ang [bunga nga] prutas? Si Pablo miingon kanato: “Ang bunga sa Espiritu mao ang gugma, kalipay, kalinaw, pailub, pagkamapuanguon, pagkamaayo, pagkamatinumanon, kaaghop, [ug] pagpugong sa kaugalingon.” [Mga Taga-Galacia 5:22–23]. Diha sa panag-igsoonay sa Relief Society, diha sa panag-igsoonay sa mga korum sa priesthood, diha sa matinahurong panagpundok aron sa pag-ambit sa sakrament, ang bunga sa Espiritu naghiusa kanato sa gugma, kalipay ug kalinaw bisan kon ang Relief Society anaa man sa Taipei o Tonga, bisan kon ang korum sa priesthood anaa sa Montana o Mexico, ug kon ang sakrament miting anaa sa Fiji o sa Pilipinas.

. . . Sa dihang gitawag ako ngadto sa Kinatibuk-ang Kapangulohan sa Relief Society, si Presidente [Gordon B.] Hinckley mitambag kanako: “Nagdala ka og espesyal nga kalidad ngadto niini nga kapangulohan. Pagailhon ka

isip tawo nga nagrepresentar niadtong anaa gawas sa mga utlanan sa Estados Unidos ug Canada. . . . Ilang makita diha kanimo ang representasyon sa ilang pakighiusa sa Simbahan.” Mihatag siya kanako og panalangin nga moluag ang akong dila samtang mamulong ko sa katawhan.⁴

. . . [Sa dihang namulong ko sa laing mga dapit] gibati nako ang Espiritu nga midala sa akong mga pulong ngadto sa ilang mga kasingkasing, ug akong gibati “ang bunga sa Espiritu” nga

midala balik kanako sa ilang gugma, ilang kalipay, ug ilang pagtuo. Gibati nako ang Espiritu nga mihiusa kanato.

Mga kaigsoonan, kon ang inyong mga prutas mga peach o kapayas man, ug kon gidala ninyo kini sulod sa mga botelya o sa mga basket, salamat sa inyong paghalad niini diha sa gugma. Amahan sa Langit, hinaut nga mahiusa kami ug hinaut nga mama-himo kaming imo⁵ ako nag-ampo sa pangalan sa atong Manluluwas, si Jesukristo, amen. ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Chieko N. Okazaki, *Lighten Up!* (1993), 7.
2. Tan-awa sa Okazaki, *Lighten Up!*, 48–50; Gregory A. Prince, “‘There Is Always a Struggle’: An Interview with Chieko N. Okazaki,” *Dialogue: A Journal of Mormon Thought* 45, nu. 1 (Spring 2012): 114–115.
3. “Obituary: Okazaki, Chieko,” *Deseret News*, Ago. 7, 2011.
4. Tan-awa sa Prince, “‘There Is Always a Struggle,’” 121. Si Gordon B. Hinckley mao ang Unang Magtatambag sa Unang Kapangulohan sa dihang si Sister Okazaki gitawag niadtong 1990.
5. Tan-awa sa Doktrina ug mga Pakigsaad 38:27.

KANANG MASANAG NGA DOMINGGO SA BUNTAG

Ni Elder Joseph B. Wirthlin (1917–2008)

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Nianang adlaw, ang nabanhaw nga Ginoo mibugto sa mga higot sa kamatayon. Mibangon Siya gikan sa lubnganan ug mipakita sa mahimayaong kadaugan isip Manluluwas sa katawhan.

Nasayud kita kon unsa ang Pagkabanhaw—ang paghiusa pag-usab sa espiritu ug sa lawas sa iyang hingpit nga kahimtang. . . .

Mahunahuna ba nimo kana? Kina-buhi nga anaa sa labing nindot nga bahin? Dili masakit, dili masakitan, dili mabug-atan sa mga kasakit nga moabut kanato niini nga mortalidad?

Ang Pagkabanhaw anaa sa kina-uyokan sa atong pagtuo isip mga Kristiyano. . . .

. . . Dihang ang Manluluwas mibangon gikan sa lubnganan, . . . gibuhat Niya ang butang nga walay laing makahimo. Siya mibugto sa mga higot sa kamatayon, dili lamang alang sa Iyang Kaugalingon, apan alang sa tanan nga sukad nabuhi—ang maayo ug ang mangil-ad. . . .

. . . Iyang gihimo ang maong gasa nga madawat sa tanan. Ug pinaagi nianang madungganon nga buhat, Iyang gipahumok ang makagun-ob, makapahugno nga kasubo nga

nagkutkot sa mga kalag niadtong nawad-an sa mga bililhon nga minahal.

Gihunahuna nako unsa ka itom kadto nga Biyernes dihang si Kristo gilansang sa krus. . . .

. . . Ang kalibutan mitay-og ug mingitngit. . . .

Kadtong mga daotan nga katawhan kinsa nagtinguha sa Iyang kinabuhi nangalipay. . . .

Nianang adlaw, ang bilo sa templo nangapikas.

Si Maria Magdalena ug si Maria, nga inahan ni Jesus, pulos gisanapan sa kasubo. . . . Ang talagsaon nga tawo nga ilang gimahal ug gipasidunggan patay na nga nagbitay sa krus. . . .

. . . Ang mga Apostoles nanga-hugno. Si Jesus, ang ilang Manluluwas—ang tawo nga milakaw sa tubig ug mibuhi sa patay—mismo sa Iyang Kaugalingon nahimong ubos sa pagkontrolar sa dautang mga tawo. . . .

Usa kadto ka Biyernes nga puno sa makapagun-ob, makapahugno nga kasubo. . . .

Nagtuo ako nga sa tanang adlaw sukad sa sinugdanan sa kasaysayan sa kalibutan, kadto nga Biyernes mao ang pinakangitngit.

[Apan] ang pagkawalay paglaum wala magdugay tungod kay pagka Domingo, ang nabanhaw nga Ginoo mibugto sa higot sa kamatayon. Mibangon Siya gikan sa lubnganan ug mipakita sa mahimayaong kadaugan isip Manluluwas sa katawhan.

Ug diha-diha ang mga mata nga puno sa walay hunong nga luha nau-ga. Ang mga ngabil nga mihunghong og pag-ampo sa kasagmuyo ug kagulan karon mipuno sa kahanginan uban sa talagsaong pagdayeg, kay si Jesus nga Kristo, ang Anak sa buhi nga Dios, nagbarug sa ilang atubangan isip . . . kamatuoran nga ang kamatayon mao lamang ang sinugdanan sa bag-o ug talagsaong kinabuhi.

Matag usa kanato adunay atong kaugalingon nga Biyernes—kadtong mga adlaw nga ang kalibutan mismo ingon og nabungkag ug ang mga tipak sa atong kalibutan nagkatag libot kanato nga piniraso. . . .

Apan akong ipamatuod kaninyo sa pangalan sa Usa kinsa mibuntog sa kamatayon—ang Dominggo moabut. Diha sa kangiub sa atong kasub-anan, ang Dominggo moabut.

. . . Bisan unsa ang atong kasub-anan, ang Dominggo moabut. Dinhi

niining kinabuhia o sa sunod, ang Dominggo moabut.

Ako mopamatuod kaninyo nga ang Pagkabanhaw dili usa ka tumo-tumo nga sugilanon. Anaa kanato ang personal nga pagpamatuod niadtong mga nakakita Kaniya. Liboan sa Karaan ug Bag-ong mga Kalibutan nakasaksi sa nabanhaw nga Manluluwas. Nahikap nila ang mga samad sa Iyang mga kamot, mga tiil ug kilid. . . .

Human sa Pagkabanhaw, ang mga disipulo nalog-on. Mibiyahe sila

sa tibuok kalibutan . . . maisugong gisangyaw si Jesus ang Kristo, ang nabanhaw nga Anak sa buhing Dios.

Daghan kanila . . . namatay isip mga martir, ang pagpamatuod sa buhi nga Kristo diha sa ilang mga ngabil sa ilang pagkahanaw.

Ang Pagkabanhaw miusab sa mga kinabuhi niadtong nakasaksi niini. Dili ba usab kini makausab kanato?

Tanan kita mobangon gikan sa lubnganan. . . .

Tungod sa kinabuhi ug mahangturing sakripisyo sa Manluluwas sa kalibutan, ikauban nato og balik kadtong atong gimahal.

. . . Niana nga adlaw maglipay kita nga ang Mesiyas mibuntog sa tanan aron kita mabuhi sa kahangturan.

Tungod sa sagrado nga mga ordinansa nga atong nadawat sa balaang mga templo, ang atong pagbiya niining mubo nga mortalidad dili makabulag og dugay sa mga relasyon nga gibugkos uban sa mga higot nga hini-mo sa mga bugkos sa kahangturan.

Kini ang akong ligdong nga pagpamatuod nga ang kamatayon dili maoy katapusan sa kinabuhi. . . .

Unta kita makasabut ug mopuyo sa pagpasalamat alang sa dili mabayran nga gasa nga moabut kanato isip mga anak sa mahigugmaong Langitnong Amahan ug sa saad sa mahayag nga adlaw sa ato unya nga pagbangon nga madaugon gikan sa lubnganan.

. . . Bisan unsa kangitngit ang atong Biyernes, ang Dominggo moabut. ■

Gikan sa usa ka pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya Oktubre 2006.

Ang Katapusan, Nag-inusarang Panaw sa Manluluwas

Ni Chakell Wardleigh

Mga Magasin sa Simbahan

Sa tibuok Niyang mortal nga kinabuhi, ang Manluluwas misinati og daghang mga biyahe—ang Iyang panaw pagawas sa Betlehem ug ngadto sa Ehipto isip usa ka masuso nga bata, ang Iyang 40 ka adlaw nga panaw sa kamingawan, ang Iyang daghan nga mga panaw ngadto sa mga siyudad, mga baranggay, ug mga panimalay aron sa pagtudlo, pag-ayo, ug pagpanalangin panahon sa Iyang pangalagad, ug daghan pang uban. Apan adunay usa ka panaw nga kinahanglang atubangon sa Manluluwas nga mag-inusara, ug kini mao ang usa ka panaw nga Siya lamang ang makalahutay.

“Sa Dominggo sa Pasko sa Pagkabanhaw atong gisaulog ang labing gipaabut ug mahimayaong hitabo sa kasaysayan sa kalibutan.

“Kini ang adlaw nga nag-usab sa tanan.

“Nianang adlaw, ang akong kinabuhi nausab.

“Ang inyong kinabuhi nausab.

“Ang padulngan sa tanang anak sa Dios nausab.”

Presidente Dieter F. Uchtdorf, Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “Ang Gasa sa Grasya,” *Liahona* Mayo 2015, 107.

Pag-antus nga Walay Sama

Walay mortal nga hunahuna nga makatugkad sa hingpit nga kahulugan sa gibuhat ni Kristo sa Getsemani.

“Kita nasayud nga Siya nagsingot og daghang dugo sa matag lungag sa panit samtang Iyang gihurot ang linugdang sa mapait nga kopa nga gihatag sa Iyang Amahan ngadto kaniya.

“Kita nasayud nga Siya miantus, sa lawas ug espiritu, nga labaw pa sa posibleng maantus sa usa ka tawo, gawas nga siya mamatay.

“Kita nasayud nga sa pipila ka paagi, dili kini nato masabtan, ang iyang pag-antus nakatagbaw sa mga gipangayo sa kaangayan, mitubos sa mahinulsulong mga kalag gikan sa kasakit ug mga silot sa sala, ug mihimo sa kalooy nga maanaa niadtong kinsa nagtuo sa iyang balaan nga ngalan.

“Kita nasayud nga Siya natumba sa yuta samtang ang mga kasakit ug mga panghingutas sa walay katapusan nga palasanon nakapakurog kaniya ug buot unta nga dili Siya moinom sa mapait nga kopa.”

Elder Bruce R. McConkie (1915–85) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “The Purifying Power of Gethsemane,” *Ensign*, Mayo 1985, 9.

Personal nga Paggamit: Bisan tuod dili kita kanunay makaamgo niini, giantus sa Manluluwas ang tanang matang sa kasakit panahon sa Pag-ula. Nakasabut siya sa tanang pisikal nga kasakit, gikan sa nabali nga bukog ngadto sa labing grabe nga malungtaron nga sakit. Gibati niya ang kangitngit ug kawalay paglaum tungod sa mga sakit sa hunahuna sama sa depresyon, kabalaka, pagkaadik, kamingaw, ug kasubo. Ug gibati Niya ang matag espiritwal nga samad tungod kay gidala Niya diha sa Iyang Kaugalingon ang tanang sala sa katawhan.

Si Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mitudlo, “Diha sa higayon sa kahuyang mahimong mosinggit kita, ‘Walay nahibalo sama sa unsa kini. Walay makasabut.’ Apan ang Anak sa Dios hingpit nga nakahibalo ug nakasabut, kay Iyang nabati ug napas-an ang atong indibidwal nga mga alantuson” (“Makadaug sa Ilang mga Alantuson uban sa Kasayon,” *Liahona*, Mayo 2014, 90).

Siya Lamang ang Bugtong Makahimo

Ang Iyang nabuhat mahimo lamang mabuhat sa Dios. Isip ang Bugtong Anak sa Amahan diha sa unod, napanunod ni Jesus ang balaanong mga hiyas. Siya ang bugtong tawo nga natawo dinhi sa mortalidad nga makahimo niining labing importante ug balaang buhat. Tungod kay Siya lang ang bugtong Tawo nga walay sala nga sukad nabuhi dinhi sa yuta, dili Siya ubos sa espiritwal nga kamatayon. Tungod sa Iyang pagka-dios, aduna usab Siyay gahum batok sa pisikal nga kamatayon. Sa ingon Iyang gihimo alang kanato ang unsay dili nato mahimo sa atong kaugalingon. Iyang gibugto ang mabugnawng pagkupot sa kamatayon. Gihimo usab Niyang posible alang kanato nga makabaton sa labing taas ug malinawon nga kahupayan sa gasa sa Espiritu Santo.”

Presidente James E. Faust (1920–2007), Ikaduhang Magtatambag sa Unang Kapangulohan, “The Atonement: Our Greatest Hope,” *Liahona*, Ene. 2002, 20.

Personal nga Paggamit: Pinaagi sa Iyang Pag-ula, ang Manluluwas mibadbad sa mga higit sa kamatayon ug mitubos kanatong tanan gikan sa atong mga sala aron ang kada usa ka tawo makabaton og kinabuhing dayon. Siya lamang ang makahimo sa pagtuman sa ingon ka makahadlok ug imposible nga buhat. Kon mag-atubang kita og grabing mga hagit, makakuha kita og kahupayan sa pagkasayud nga ang Manluluwas sa tinud-anay makahimong posible sa imposible.

Wala Gayud Siya Moatras

Didto sa bungtod nga gitawag og Kalbaryo, samtang ang walay mahimo nga mga sumusunod nagtan-aw, ang Iyang samdan nga lawas gilansang sa krus. Sa walay kalooy Siya gibugal-bugalan ug gipanghimaraut ug gitamay. . . .

“Ang makapahingutas nga mga oras milabay samtang nagkaduol na ang Iyang kamatayon. Gikan sa Iyang nag-uga nga mga ngabil migawas ang mga pulong, ‘Amahan, nganha sa imong mga kamot itugyan ko ang akong espiritu: ug sa nakapamulong siya niini, nabugto ang iyang ginhawa.’ . . .

“Sa katapusang gutlo, ang Manluluwas mahimo ra untang moatras. Apan wala Niya buhata. Nagpaubos Siya sa tanang mga butang nga unta Iyang maluwas ang tanang mga butang. Ang Iyang wala nay kinabuhi nga lawas dali nga gipahimutang sa hinulman nga lubnganan apan sa inanay nga paagi.”

Presidente Thomas S. Monson (1927–2018), “Siya Nabanhaw!” *Liahona*, Mayo 2010, 87.

Personal nga Paggamit: Miantus Siya og hilabihang kasakit, kamingaw, ug kaguol, apan sa gihapon ang Manluluwas milahutay ug nakahuman sa Iyang mortal nga panaw uban sa kamaayo—gani mihangyo pa sa Iyang Amahan sa pagpasaylo niadtong milansang Kaniya. Tungod sa Iyang hingpit nga ehemplo, makaatubang kita sa atong kaugalingong mga pagsulay ug kalisud uban sa kamaayo, ug uban sa Iyang tabang makalahutay usab kita hangtud sa katapusan.

Ang Daghang mga Saksi sa Iyang Pagkabanhaw

Mituo ko sa daghang mga saksi sa Pagkabanhaw sa Manluluwas kansang mga kasinatian ug mga pagpamatuod makita diha sa Bag-ong Tugon—kang Pedro ug sa iyang kaubanan sa Napulog Duha ug sa minahal, putli nga Maria sa Magdala, taliwala sa uban pa. Mituo ko sa mga pagpamatuod nga makita diha sa Basahon ni Mormon—kang Nephi ang Apostol ug sa wala hinganli nga mga katawhan sa yuta sa Bountiful, taliwala sa uban pa. Ug ako mituo sa pagpamatuod ni Joseph Smith ug ni Sidney Rigdon kinsa, human sa daghan nga mga pagpamatuod, mipahayag sa mahinungdanong pagsaksi niining katapusang dispensasyon ‘nga siya buhi! Kay kami nakakita kaniya.’ Ubos sa Iyang mga mata nga makakita sa tanan, ako mobarug isip usa ka saksi nga si Jesus sa Nazaret mao ang nabanhaw nga Manunubos, ug ako mopamatuod bahin sa tanan nga resulta gikan sa *kamatuoran* sa Iyang Pagkabanhaw. Unta madawat ninyo ang konbiksyon ug kahupayan nianang samang pagsaksi.”

Elder D. Todd Christofferson sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Ang Pagkabanhaw ni Jesukristo,” *Liahona*, Mayo 2014, 114.

Personal nga Paggamit: Bisan dili kita apil niadtong nakakita sa nabanhaw ug nahingpit nga lawas sa Manunubos, makahimo gihapon kita karon sa pagbarug isip mga saksi Kaniya. Mahimo Siyang kanunay nga sentro sa atong kinabuhi, bisan sa unsang panahon o dapit kita maanaa. Matag higayon nga atong ihalad ang atong kasingkasing ug mga kamot sa pagserbisyo sa uban; sa pagpakita og kalumo, kamabination, ug pagtahud ngadto sa tanan; sa pagpanalipod sa kamatuoran; ug sa pagpaambit sa atong mga pagpamatuod sa ebanghelyo, nagbarug kita isip tinuod nga mga saksi ni Jesukristo.

Dili Kita Angay nga Maglakaw nga Mag-inusara

“**U**sa sa dakong kahupayan niining kasaulugan sa Pagkabanhaw mao nga tungod kay si Jesus mibaktas sa ingon ka taas, masulub-ong agianan nga nag-inusara, dili na *kita* kinahanglang mohimo pa sa ingon. Ang Iyang biyahe nga nag-inusara naghatag og lapad nga pakig-uban alang sa atong gamay kaayo nga luna niana nga agianan—sa puno sa kalooy nga pag-amuma sa atong Amahan sa Langit, sa walay pagkapakyas nga pakig-uban niini nga Pinalanggang Anak, sa bug-os nga gasa sa Espiritu Santo, sa mga anghel sa kalangitan, sa mga sakop sa pamilya nga anaa sa duha ka bahin sa tabil, sa mga propeta ug mga apostoles, sa mga magtutudlo, sa mga lider, ug sa mga higala. Tanan kini ug daghan pa gihatag isip mga kaubanan sa atong mortal nga panaw tungod sa Pag-ula ni Jesukristo ug sa Pagpahiuli sa Iyang ebanghelyo. Gipalanog gikan sa kinatumyan sa Kalbaryo ang kamatuoran nga kita dili gayud mapasagdan nga mag-inusara o dili mabuligan, bisan kon usahay bation nato ang ingon niini. . . .

“ . . . Kita mobarug unta kauban ni Jesukristo ‘diha sa tanang panahon ug sa tanang mga butang, ug diha sa tanan nga mga dapit nga [kita] unta maanaa, bisan hangtud sa kamatayon,’ labing tinuod ingon niana kon giunsa Niya sa pagbarug nga kauban kita nga sa pagkatinuod Siya *nagpa-kamatay* alang kanato ug dihang Siya mibarug nga hingpit nga nag-inusara.”

Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, “Walay Bisán Usa nga Nakig-uban Kaniya,” *Liahona*, Mayo 2009, 88.

Personal nga Paggamit: Niining Pasko sa Pagkabanhaw, hinumdumi ang katapusan, nag-inusarang panaw sa Manluluwas. Gisakripisyo Niya ang tanan nga anaa Kaniya aron kamo ug ang matag tawo dinhi sa yuta mamahimong limpyo ug makabaton og kinabuhing dayon. Pagkat-on gikan sa Iyang hingpit nga ehemplo. Ibutang Siya kanunay diha sa inyong hunahuna ug diha sa inyong kasingkasing. Ug hinumdumi kanunay nga wala kamo mag-inusara. Tungod kay gilahunay Niya ang Iyang katapusang panaw diha sa hingpit ug tumang pag-inusara, dili Siya mobiya kaninyo. Ang Iyang gugma alang kaninyo walay kinutuban ug walay kausaban, ug andam Siyang mohatag kaninyo og kalinaw, kahupayan, ug paglaum samtang mopadayon kamo sa inyong kaugalingong panaw. Ang Iyang gasa sa Pag-ula walay katapusan, ug gihatag kini nganha kaninyo. ■

Tan-awa kon sa unsang paagi ang Pagpalabay makatabang kanato nga makasabut sa Pasko sa Pagkabanhaw diha sa [lds.org/go/41817](https://www.lds.org/go/41817).

ATONG Ipaambit ANG ATONG KASAYURAN SA USA KA MANLULUWAS

**Ni Elder
Gary E.
Stevenson**

Sa Korum sa
Napulog Duha ka
mga Apostoles

*Ang atong mensahe
mao ang mensahe
sa kalinaw, ug
kamo ang mga
mensahero nga
mosangyaw niini.
Mahimo ninyo kini
pinaagi sa bag-o ug
makapahinam nga
mga pamaagi sa
teknolohiya.*

Kita ang Simbahan ni Jesukristo, nga giestablisar sa ulahing mga adlaw. Sa samang paagi nga gisugo sa Ginoo ang Iyang mga disipulo sa karaang panahon, gisangunan kita sa ulahing mga adlaw nga “panglakaw kamo sa tibuok kalibutan, ug iwali ninyo ang ebanghelyo ngadto sa tibuok nga kabuhatan” (Marcos 16:15).

Ang karaang propeta nga si Nephi daklit nga misummarize niini nga misyon ug mensahe ug sa katu-yoan luyo niini: “Kami naghigot kang Kristo, kami nalipay diha kang Kristo, kami nagsangyaw kang Kristo, kami nanagna kang Kristo, ug kami nagsulat sumala sa among mga panagna, nga ang among mga anak mahimo nga masayud sa unsa nga tinubdan sila mahimo nga mangita alang sa kapasayloan sa ilang mga sala” (2 Nephi 25:26).

Diha sa basahon ni Mosiah, atong mabasa kon giunsa sa karaang propeta sa Basahon ni Mormon nga si Haring Benjamin sa pagpundok sa iyang katawhan sa tibuok yuta diha sa dapit sa templo, mipatukod og usa ka tore, ug mitudlo kanila. Samtang nagtudlo siya kanila, nanagna usab siya ngadto kanila mahitungod sa atong panahon: “Ug dugang pa, ako moingon nganha kaninyo, nga ang panahon moabut diin ang kasayuran sa usa ka Manluluwas mokaylap sa matag nasud, kaliwat, pinulongan, ug mga katawhan” (Mosiah 3:20).

1830

5,000 ka kopya sa Basahon ni Mormon naimprinta

1850

1870

1890

Musika ug ang Gipamulong nga Pulong:

nagsugod niadtong

1929—karon hapit na moabut sa ika-**5,000** nga sibya.

1950

1974

2010

2030

Karon: **175 ka milyon** ka kopya sa Basahon ni Mormon naimprinta

"Ang Kasayuran sa usa ka Manluluwas"

Usa sa labing bililhon nga mga gasa nga atong ipakabahandi diha sa atong mga pamilya ug ikahatag ngadto sa uban mao "ang kasayuran sa usa ka Manluluwas," o ni Jesukristo.

Uban sa pag-abli sa dispensasyon sa kahingpitan sa panahon miabut ang kalamdagan sa tanang katawhan ug daghan kaa-yong kalamboan sa teknolohiya. Nagdala kini og industriyanhong kauswagan ug mga himan sa komunikasyon, nga nagtugot nga matuman ang mga panagna ni Haring Benjamin.

Isip sakop sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles, gitawag isip talagsaon nga saksi "sa ngalan ni Kristo sa tibuok kalibutan" (D&P 107:23) nga adunay piho nga mga buluhaton sa Public Affairs ug Communication Services Committee, makahimo ko sa pagtutok sa katumanan niini nga panagna—nga "ang kasayuran sa usa ka Manluluwas" mapakatap sa tibuok kalibutan—gamit ang pinakabag-o nga mga teknolohiya nga anaa kanato.

"Sa Matag Nasud, Kaliwat, Pinulungan, ug mga Katawhan"

Sumala sa kasaysayan, ang mga kalamboan sa pag-imprinta ug ang pag-imbento sa radyo ug TV nakapahimo sa mensahe sa Pagpahiuli nga moabut sa tibuok kalibutan. Makakita kita og daghang mga

ehemplo niini, diin ang uban anaa sa atong panumduman.

"Ang mga satellite sinugdanan pa lamang sa unsay anaa sa umaabut sa tibuok kalibutan nga pagsibya. . . . Nagtuo ko nga ang Ginoo mahinamong mohatag nato sa mga imbensyon nga kita nga kasarangan nga mga tawo dili gani makahanduraw."

—Presidente Spencer W. Kimball

Sulod sa 10 ka tuig human sa Unang Pananawon, ug sa bulan una pa maorganisar ang Simbahan, 5,000 ka mga kopya sa Basahon ni Mormon ang gimantala. Sukad niadtong, sobra sa 175 ka milyon nga kopya ang naimprinta.

Sa bisan unsa nga Dominggo sa buntag, makahimo kamo sa pagpaminaw o pagtanaw sa sibya sa *Musika ug ang Gipamulong nga Pulong*, nga hapit na moabut sa ika-5,000 nga sibya niini. Ang unang sibya nahitabo diha sa radyo niadtong 1929. Ang unang sibya sa kinatibuk-ang komperensya diha sa TV nahitabo niadtong 1949.

Makapainter, niadtong 1966, si Presidente David O. McKay (1873–1970) misugod sa pagpamulong sa mga butang nga moabut: "Ang mga nadiskubrihan nga adunay ingon ka gamhanang potensyal, mahimong alang sa pagpanalagin o sa kalaglagan sa katawhan, nga nakapahimo sa responsibilidad sa tawo sa pagkontrolar niini nga maoy labing dakong responsibilidad nga gisangon sa tawhanong mga kamot sukad. . . . Kini nga panahon puno sa walay kinutubang kaku-yaw, ingon man usab sa dili maihap nga mga posibilidad."¹

Niadtong 1974, si Presidente Spencer W. Kimball (1895–1985) mihulagway sa iyang pananawon sa usa ka adlaw nga moabut: "Ang Ginoo mipanalagin sa kalibutan og daghan nga . . . mga satellite. Gipahimutang kini ibabaw sa kalangitan, nagpadala og mga signal sa sibya balik ngadto sa hapit tanang dapit sa yuta. . . . Siguradong kini nga mga satellite sinugdanan pa lamang sa unsay anaa sa umaabut sa tibuok kalibutan nga pagsibya. . . . Nagtuo ko nga ang Ginoo mahinamong mohatag nato sa mga imbensyon nga kita nga kasarangan nga mga tawo dili gani makahanduraw."²

Uban sa teknolohikanhong paglambo sa komunikasyon ug media karon nga daling nagsunod sa paglambo ang internet, daw nasaksihan na nato sa atong kinabuhi ang literal nga katumanan sa mga panagna ni Haring Benjamin, Presidente McKay, ug Presidente Kimball.

Adunay klaro usab nga sundanan sa paggamit niini nga mga teknolohiya sa pagtukod sa gingharian sa Ginoo dinhi sa yuta. Gusto nakong mopaambit og mga ehemplo niini kaninyo.

LDS.org ug Mormon.org

Niadtong 1996, opisyal nga gisugdan sa Simbahan ang paggamit sa web [internet] isip pamaagi sa pagmensahe ug komunikasyon.

Sukad niadto, gibana-bana nga 260 ka mga website nga gipasiugdahan sa Simbahan ang gisugdan, lakip ang mga website nga anaa sa hapit tanang nasud nga gipuy-an sa mga miyembro sa Simbahan, sa ilang lokal nga pinulongan.

Mopaambit ko og duha ka pamilyar nga mga ehemplo niini nga mga website. Una mao ang LDS.org, giestablisar niadtong 1996, nga karon magdawatan og sobra sa 24 ka milyon ka bag-ong mga bisita sa usa ka tuig ug sagad sobra sa 1 ka milyon ka bisita matag semana. Daghang mga miyembro ang mangita dinhi sa kurikulum alang sa pagtudlo ug sa nangaging mga pakigpulong sa kinatibuk-ang komperensya. Ang ikaduha mao ang Mormon.org, usa ka website nga gidesinyo aron mapaila ang ebanghelyo ngadto sa atong mga silingan ug mga higala nga dili mga miyembro sa Simbahan. Kini nga site magdawatan og sobra sa 16 ka milyon ka managlahing bisita sa usa ka tuig.

Mobile Apps

Siyempre, ang mga teknolohiya paspas kaayo nga mausab, nga nagkinahanglan og dakong paningkamot ug mga kapanguhaan aron makapas. Uban sa pagkaimbento sa mga smartphone miabut ang gahum sa paggamit ug pag-access sa daghan kaayong impormasyon gamit ang madaladala nga device. Kadaghanan niini nga mga impormasyon gihan-ay pinaagi sa mga mobile application, o “apps.” Ang unang app nga gipasiugdahan sa Simbahan gipagawas niadtong 2007.

Daghan ang mga ehemplo sa atong mapuslanong paggamit sa mga mobile apps aron mapakatap ang atong “kasayuran sa usa ka Manluluwas.” Dili nako ihulagway ang sulod sa daghang mga apps nga sayon ra kaayo ninyong magamit, apan aniay pipila ka mga ehemplo sa mga apps nga tingali pamilyar na kaninyo:

- Gospel Library
- LDS Music
- Mormon Channel
- Family Tree
- LDS Tools

Gigamit kini sa minilyon ka higayon matag semana sa minilyon ka mga tiggamit.

Social Media

Base sa kahulugan niini, ang social media mao ang mga teknolohiya nga ikontrolar pinaagi sa computer nga nagtugot sa mga indibidwal ug mga organisasyon sa pagtan-aw, paghimo, ug pagpaambit og impormasyon, mga ideya, ug uban pang matang sa ekspresyon pinaagi sa internet nga mga

komunidad ug mga network.

Sugod niadtong 2010, ang Simbahan misugod sa seryusong paggamit sa social media aron sa pagtuman nga mapakaylap “ang kasayuran sa usa ka Manluluwas.” Paspas kaayo kini ug kusganon nga digital nga matang sa komunikasyon. Hapit walay makatandi niini sa kapaspas sa kausaban.

Usa ka maobserbahan nga kinaiya sa social media mao nga sa higayon nga ang usa ka tawo masuheto o makomportable na sa usa ka plataporma, adunay motumaw nga mas bag-o, mas dako, o makita nga mas nindot o mas maayo.

Akong ihulagway sa daklit ang lima ka mga plataporma sa social media nga gigamit sa Simbahan isip mga paagi sa komunikasyon:

1. Ang Facebook adunay kapin sa 2 ka bilyon ka mga tiggamit sa tibuok kalibutan. Dinhi, ang mga tiggamit mohimo og ilang kaugalingong social network sa online nga mga higala.

2. Ang Instagram mao ang usa ka social site nga nakasentro sa mga litrato ug mga video.

3. Ang Pinterest daw sama og bulletin board sa internet. Dinhi ang biswal nga mga imahe nga gitawag og “pin” ipapilit diha sa board. Mahimo kining makadasig nga mga pulong o mapaninguhaon nga mga imahe sa litrato.

4. Ang Twitter mao ang usa ka social network nga nagtugot sa mga tiggamit sa pagpadala ug pagbasa og mugbo nga tag-280 ka titik nga mga mensahe nga gitawag og mga “tweet.”

5. Ang Snapchat nagpakita og mga litrato ug mugbo nga mga video nga mawala lang dayon o sa sulod sa 24 ka oras.

Isip usa ka institusyon, gigamit nato kini nga social media nga mga site sa gamhanang paagi.

Uban sa pagkaimbento sa mga smartphone miabut ang gahum sa paggamit ug pag-access sa daghan kaayong impormasyon gamit ang madaladala nga device.

Niadtong Agosto 2016, si Presidente Dieter F. Uchtdorf mi-post og video sa Instagram, nga nagtudlo sa mga baruganan sa ebanghelyo ngadto sa iyang apo nga si Erik diha—makatag-an mo—sa cockpit sa eroplano!

FACEBOOK

Tingali makahinumdom mo sa makadasig nga mensahe sa komperensya mahitungod sa depresyon nga gihatag ni Elder Jeffrey R. Holland sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles pipila ka tuig na ang milabay.³ Gikan sa iyang pakigpulong, usa ka mubo nga video ang gihimo nga nakadawat og sobra sa duha ka milyon ka mga view [pagtan-aw] sa Facebook lamang, uban sa liboan ka mga like, share, ug positibo nga mga komentaryo.⁴

INSTAGRAM

Niadtong Agosto 2016, si Presidente Dieter F. Uchtdorf mi-post og video sa Instagram, nga nagtudlo sa mga baruganan sa ebanghelyo ngadto sa iyang apo nga si Erik diha—makatag-an mo—sa cockpit sa eroplano!⁵ Ang post sa Instagram ni Presidente Uchtdorf nakalingaw sa liboan, ug nakakuha kini og daghang positibo nga mga komentaryo.

Ang Simbahan mimantala usab sa Instagram account niini niadtong Nobyembre 2017 og usa ka video ni Elder Dallin H. Oaks ug Elder M. Russell Ballard sa pagtubag sa usa ka pangutana sa young adult nga babaye kabahin sa mga babaye nga magserbisyo og mga mission. Kini nga post gitan-aw sa halos 112,000 ka higayon.

PINTEREST

Diha sa Pinterest, ang usa ka tawo makakita og gatusan ka mga pin gikan sa LDS.org ug mas daghan pa gikan sa indibidwal nga mga miyembro, nga nagdasig sa uban.

Sama pananglit, daghan ang nagpaambit sa mga pulong sa mga propeta—kaniadto ug karon. Usa ka pin sa usa sa mga pagtulun-an ni Presidente Thomas S. Monson mabasa, “Daghan kaayong butang sa kinabuhi nag-agad sa atong kinaiya.”⁶

TWITTER

Usa ka tweet nga gipaambit ni Elder David A. Bednar sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles sa miaging tuig sa buntag sa Pasko sa Pagkabanhaw gitan-aw og 210,000 ka higayon. Si Elder Bednar mipakita nga ang usa ka mubo, yano nga mensahe, “Wala na Siya dinhi: kay Siya nabanhaw” (Mateo 28:6), mahimong adunay lawom ug mahangtulong epekto.

SNAPCHAT

Sa katapusan, ang mga litrato ug mga pulong nga nagpaambit sa usa sa mga Mensahe sa Unang Kapangulohan ni Presidente Monson bag-o lang nga nakita sa Snapchat.

Konektado nga mga Risgo

Karon, human nako madayeg ang mga hiyas niining bag-o nga mga teknolohiya ug mapakita ang tukma nga paggamit niini, nagtuo ko nga mapuslanon usab ang paghisgot sa pipila ka mga risgo nga konektado niini.

Kinahanglang makabantay kita sa panahon nga magahin diha sa social media o sa paggamit sa mga mobile apps. Ang paggamit sa social media nagdala usab sa risgo nga maminosan ang inter-aksyon nga mag-atubangay, nga tingali makapugong sa paglambo sa sosyal nga mga kahanas sa kadaghanan sa atong kabatan-onan.

Ang mga peligro sa dili angay nga sulod kinahanglang hatagan og gibug-aton. Adunay nagkadako nga epidemya sa pagkaadik sa pornograpiya diha sa katilingban, nga negatibong nakaapekto ug nakabiktima bisan sa mga miyembro sa Simbahan ug mga pamilya.

Sa katapusan, mohatag ko og duha ka dugang nga nagkauban nga mga risgo, nga makaapekto sa hapit tanan, lakip sa young women ug sa liboan ka milenyal nga mga inahan ug mga asawa. Akong ngalanan kining duha ka mga risgo isip “gimithi nga reyalidad” ug “makadaut nga mga pagtandi.” Nagtuo ko nga ang labing maayong paagi sa

paghulagway niining duha ka mga risgo mao ang paghatag og pipila ka mga ehemplo.

Sa kinatibuk-ang pagkasulti, ang mga litrato nga ma-post sa social media malagmit nga naghulagway sa kinabuhi diha sa labing maayo ug kasagaran gani sa dili katuohan nga paagi. Kasagaran kining puno sa nindot nga mga litrato sa dekorasyon sa panimalay, nindot nga mga dapit bakasyunan, ug maayong pagkahikay nga mga pagkaon. Ang peligro, siyempre, mao nga daghang mga tawo ang mawad-an sa kadasig nga daw dili sila sama ka maayo niining gimithi nga reyalidad diha sa internet.

Nadasig sa usa ka post sa Pinterest mahitungod sa usa ka “pancake” nga birthday cake, ang akong pag-umangkong babaye bag-o lang mi-post sa iyang pagsulay og himo niini. Imbis nga tugutan kining makahimo og wala kinahanglanang pagpamugos, nakahukom siya nga modasig sa uban pinaagi sa pag-post sa iyang “Pinterest fail [pakyas sa Pinterest]” (tan-awa ang litrato sa pancake).

Unta, makakat-on kita sa pagkaplag og daghang kahimuot ug makasinati og minos nga pagkawalay kadasig kon mag-atubang og mga hulagway nga nagpakita og gimithi nga reyalidad ug nga sa kasagaran mosangput ngadto sa makaluya nga mga pagtandi.

Kini tataw nga dili lang usa ka timailhan sa atong panahon apan, mosukod sa mga pulong gikan ni Pablo, sa mga panahon usab nga nangagi: “Apan sila nga nagapakigsukdanay . . . ug nagatandiay sa ilang masigkaugalingon, sila walay kabuot” (2 Mga Taga-Corinto 10:12).

Si Elder J. Devn Cornish sa Seventy bag-ohay lang usab nga mihtag og tukma sa panahon nga tambag: “Gipaantus nato ang atong kaugalingon pinaagi sa walay pulos nga pakigkompetensya ug pagtandi. Sayop natong gihukman ang bili sa atong kaugalingon pinaagi sa *mga butang* nga atong gibuhat o wala buhata ug pinaagi sa *mga opinyon sa uban*. Kon kinahanglan kitang motandi, atong itandi kon unsa kita kaniadto ngadto sa unsa kita karon—ug gani kon unsay gusto natong mamahimo sa umaabut.”⁷

Tuguti ko nga mopaambit og usa sa mga sekreto sa among pamilya, nga makita niining litrato sa pamilya (tan-awa sa sunod nga pahina) nga gikuha pipila ka tuig na ang milabay, sa wala

pa mosikat ang social media. Kon gikuha pa kini karon, malagmit nga gi-post kini, nga nagpresentar og pamilya sa upat ka matahum, nagkatakdo ang kolor sa mga sinina, buotang mga anak nga lalaki nga nalingaw nga magpahulagway isip pamilya. Gusto ba kamong masayud sa tinuod nga istorya?

Makahinumdom gihapon ko sa tawag sa telepono gikan sa akong asawa. “Gary, asa ka? Naa mi diri sa outdoor studio sa litratista. Andam na mi nga magpahulagway. Dili gayud sayon nga masini-naang mga bata, matarung, ug maandam. Duol na ka diri?”

Na, nakalimot ko ug wala pa kabiya sa opisina! Naulahi ko og tunga sa oras, ug dili maayo ang mga panghitabo sa wala pa ko moabut, nga hapit na magkagubot.

Unsay nahitabo? Na, ang akong kinamagulangang anak nagdagan-dagan sa nataran ug nakakita og kahoyng mansanas, namupo og pipila ka mansanas, ug misugod sa paglabay niini ngadto sa laing mga bata. Naigo niya sa mansanas ang among ikatulong anak nga lalaki diha sa likod ug natumba kini, ug busa misugod kini sa paghilak.

Samtang nahitabo kana, ang akong ikaduhang anak nga lalaki milingkod ug misaka og gamay ang sidsid sa iyang karsones. Ang ubang mga bata nakakita nga puti nga pangdula ang iyang mga medyas, dili ang pangsimba nga medyas nga

Daghang mga tawo ang mawad-an sa kadasig nga daw dili sila sama ka maayo sa gimithi nga reyalidad diha sa internet.

Gimithi nga reyalidad

Makadaut nga mga pagtandi

Busa, kon maka-kita mo niining matahum nga litrato sa among pamilya ug maguol, “Nganong dili man namo matarung ang tanan ug mamahimong daw hingpit nga pamilya sama sa ilaha?” nasayud na kamo unsay tinuod!

Social Media ug Misyonaryo nga Buhat

Sama sa inyong nakita, kinahanglang magmatnong kita sa mga kakuyaw ug peligro, lakip ang gimithi nga reyalidad ug makadaut nga mga pagtandi. Ang kalibutan sa kasagaran dili gayud sama kanindot sa atong makita niini diha sa social media. Bisan pa niana, adunay daghang kaayohan nga naabut ug moabut pa pinaagi niini nga mga plataporma sa komunikasyon.

Ang Missionary Department naghatag og pipila ka bag-o nga instruksyon sa 2017 kabahin sa praktikal nga mga paagi nga mahimong gamiton ang social media sa misyonaryo nga buhat. Ang daghang digital nga mga kapanguhaan nga anaa alang kanato mahimong gamiton sa gamhanan, sayon, yano, ug hilabihan ka epektibo nga mga paagi.

Adunay daghang kaayong kapuslanan ang paggamit sa teknolohiya sa angay ug dinasig nga mga paagi. Kinahanglang atong buhaton ang tanan natong mahimo aron sa pagtudlo sa matarung nga paggamit sa teknolohiya ngadto sa nagtubo nga henerasyon ug sa pagpasidaan ug pagpugong sa dili matarung nga paggamit ingon man sa kalabut nga mga peligro. Makatabang kini sa pagsiguro kanato nga ang mga benepisyo sa teknolohiya molabaw pa kay sa kalabut nga mga risiko.

“Pagkatahum sa mga Mensahero”

Sa panahon nga ako namalandong ug nag-ampo og maayo alang niini nga mensahe, nakamata ko og sayo usa ka buntag nga naghunahuna sa usa ka kanta ug sa yanong mga pulong niini: “Pagkatahum sa mga mensahero nga nagsangyaw kanato sa ebanghelyo sa kalinaw.”⁸

giandam sa iyang mama nga ipasul-ob niya. Nangutana si Lesa niya, “Nganong wala man nimo gisul-ob ang imong pangsimba nga mga medyas?”

Miingon siya, “Na, dili ko ato ganahan. Katol man to.”

Ug samtang nakigsulti siya kaniya, ang among dos anyos nga anak nga lalaki nagdagan-dagan sa nataran, napandol, natumba, ug nagkadugo ang iyang ilong. Karon natuloan og dugo ang iyang puti nga turtleneck nga shirt, ug namansahan na kini. Maoy pagtungang nako. Ang bugtong paagi aron masalbar ang litrato mao ang pagbali sa turtleneck ug isul-ob kini nga pinabali, aron dili makita sa camera ang mantas nga dugo.

Ang nahitabo pa, samtang nagdagan-dagan ang among kamagulangang anak ug nanglabay og mga mansanas, nadagma siya ug nakakuha og dakong mansa sa sagbut sa iyang tuhod. Busa, diha sa litrato, ang iyang bukton gituyo og butang nga motabon sa mansa sa sagbut.

Alang sa among ikatulong anak, mihulat kami og 20 minutos aron dili na pula ang iyang mga mata tungod sa paghilak.

Ug, siyempre, ang mga mansa sa dugo anaa na sa luyo sa sinina sa among kamanghurang anak nga lalaki.

Karon, ang kamot sa among ikaduhang anak gituyo og butang aron motabon sa iyang puti nga pangdula nga mga medyas aron motakdo ang tanan.

Alang nako, aw, si Gary magkaproblema sa asawa tungod kay ang akong pagkaulahe og abut ang hinungdan niining tanan.

Ang atong mensahe mao ang mensahe sa kalinaw, ug kamo ang matahum nga mga mensahero nga mosangyaw niini. Mahimo ninyo kini pinaagi niining bag-o ug makapahinam nga mga pamaagi sa teknolohiya. Nagpuyo kita sa talagsaon nga kalibutan sa kahingpitan sa panahon nga adunay abilidad sa pagsangyaw sa ebanghelyo sa kalinaw diha gayud sa tumoy sa atong mga tudlo.

Aduna kitay propetikanhong mga pulong sa karaang mga propeta, nga hingpit nga naghulagway sa atong panahon ug naghatag og direksyon alang sa atong adlaw: “Ug dugang pa, ako moingon nganha kaninyo, nga ang panahon moabut diin ang kasayuran sa usa ka Manluluwas mokaylap sa matag nasud, kaliwat, pinulongan, ug mga katawhan” (Mosiah 3:20).

Aduna usab kitay mga pulong nga moabut kanato pinaagi sa modernong pagpadayag, nagsuliti ug naghatag og giya alang sa atong panahon ug mga kahimtang. Akong kutloon si Elder Bednar: “Ako nagtuo nga ang panahon miabut alang nato isip mga disipulo ni Kristo sa paggamit niining dinasig nga mga himan sa husto ug mas epektibo nga paagi sa pagpamatuod sa Dios ang Mahangturong Amahan, Iyang plano sa kalipay alang sa Iyang mga anak, ug sa Iyang Anak, nga si Jesukristo, isip Manluluwas sa kalibutan; sa pagsangyaw sa kamatuoran sa Pagpahiuli sa ebanghelyo sa ulahing mga adlaw; ug sa pagtuman sa buhat sa Ginoo.”⁹

Akong dapiton ang matag usa kaninyo nga hingpit nga ikonsiderar ang inyong tahas sa pagsangyaw sa ebanghelyo sa kalinaw isip matahum

nga mga mensahero. Atong himoon sa matag usa kanato ang atong parte sa pagpaambit sa “kasayuran sa usa ka Manluluwas” ngadto sa matag nasud, kaliwat, pinulongan, ug katawhan. Ang labing maayong paagi sa pagbuhat niini mao ang tinagsa nga lakang ug sa talagsaon nga paagi nga labing mosalir alang kaninyo ug sa inyong pamilya. Hinaut nga ang matag usa kaninyo makabaton og kaisug aron mo-blog, mo-pin, mo-share, mo-post, mo-tweet, mo-snap ug mo-swipe sa paagi nga mohimaya, mopasidungog, ug motahud sa kabubut-on sa atong mahigugmaong Langitnong Amahan ug modala og kasayuran sa Manluluwas ngadto sa inyong pamilya, mga minahal, ug mga higala—lakip ang inyong mga higala sa social media. ■

Gikan sa usa ka pakigpulong sa Komperensya sa mga Babaye sa Brigham Young University, “The Knowledge of a Savior [Ang Kasayuran sa usa ka Manluluwas],” nga gihatag miadtong Mayo 5, 2017.

MUBO NGA MGA SULAT

1. David O. McKay, sa Conference Report, Okt. 1966, 4.
2. Spencer W. Kimball, “When the World Will Be Converted,” *Ensign*, Okt. 1974, 11, 10.
3. Tan-awa sa Jeffrey R. Holland, “Sama sa Usa ka Sudlanan nga Nabuak,” *Liahona*, Nob. 2013, 40–42.
4. Tan-awa sa Jeffrey R. Holland, “Mormon Message: Like a Broken Vessel,” Hunyo 20, 2016, mormonnewsroom.org.
5. Tan-awa sa “President Uchtdorf Relates Flying to Gospel in Post and Video with Grandson,” Sept. 30, 2016, LDS.org.
6. Thomas S. Monson, “Pagpuyo ug Abunda nga Kinabuhi,” *Liahona*, Ene. 2012, 4.
7. J. Devn Cornish, “Igo ba ang Akong Kamaayo? Makasulod Ba Ko Didto?” *Liahona*, Nob. 2016, 33.
8. “How Lovely Are the Messengers,” hymnary.org.
9. David A. Bednar, “Paglukop sa Yuta pinaagi sa Social Media,” *Liahona*, Ago. 2015, 50; tan-awa usab sa David A. Bednar, “Sweep the Earth as with a Flood” (video), LDS.org.

Atong himoon sa matag usa kanato ang atong parte sa pagpaambit sa “kasayuran sa usa ka Manluluwas” ngadto sa matag nasud, kaliwat, pinulongan, ug katawhan.

Nagpuyo kita sa talagsaon nga kalibutan sa kahingpitan sa panahon nga adunay abilidad sa pagsangyaw sa ebanghelyo sa kalinaw diha gayud sa tumoy sa atong mga tudlo.

KAPITULO 3

Mga Palid nga Bulawan

Kini ang kapitulo 3 sa bag-ong upat ka volume sa gisugilon nga kasaysayan sa Simbahan nga giulohan og Mga Santos: Ang Istorya sa Simbahan ni Jesukristo sa Ulahing mga Adlaw. Ang basahon maimprinta na unya sa 14 ka pinulongan, sa Church History [Kasaysayan sa Simbahan] nga seksyon sa Gospel Library app, ug sa online sa mgasantos.lds.org. Ang mosunod nga pipila ka kapitulo imantala sa umaabut nga mga isyu hangtud nga ang volume 1 mapagawas sa ulahing bahin niining tuiga. Kadto nga mga kapitulo maanaa sa 47 ka pinulongan diha sa Gospel Library app ug sa mgasantos.lds.org. Ang kapitulo 2 naghulagway sa Unang Panan-awon ni Joseph—nakakita sa Amahan ug sa Anak niadtong tingpamulak sa 1820.

Milabay ang tulo ka tuig, ug tulo ka ting-ani. Kadaghanan sa mga adlaw gigahin ni Joseph sa pagpanghawan sa yuta, sa pagbugwal niini, ug sa pagpamoo aron makatigom og kwarta alang sa tinuig nga bayranan sa yuta sa pamilya. Dili kaayo siya makaeskwe-la tungod sa trabaho, ug kasagaran sa iyang libreng oras iyang gigahin uban sa pamilya ug sa ubang trabahante.

Si Joseph ug ang iyang mga higala mga batan-on pa ug malipayon. Usahay makahimo sila og mga binuang, ug si Joseph nakaamgo nga ang mapasaylo sa makausa wala magpasabut nga dili na gayud siya kinahanglan nga maghinulsol pag-usab. Ni ang iyang panan-awon wala usab magtubag sa matag pangutana o mitapos sa iyang kalibug.¹ Mao nga naningkamot siya nga magpaduol ngadto sa Dios. Gibasa niya ang iyang Biblia, misalig sa gahum ni Jesukristo sa pagluwas kaniya, ug misunod sa sugo sa Ginoo nga dili magpasakop sa bisan unsang simbahan.

Sama sa kadaghanan sa mga tawo sa dapit, lakip sa iyang amahan, si Joseph nagtuo nga ang Dios mopadayag og kahibalo pinaagi sa mga butang sama sa mga sungkod ug mga bato, sama sa Iyang nabuhat uban ni Moises, Aaron, ug uban pa sa Biblia.² Usa ka adlaw, samtang gitabangan ni Joseph ang usa ka silingan sa pagkalot og

atabay, nakakita siya og gamayng bato nga nalubong sa lawom sa yuta. Nasayud nga ang mga tawo usahay migamit og lahi nga mga bato sa pagpangita sa nawala nga mga butang o tinago nga mga bahandi, naghunahuna si Joseph kon ingon ba niana ang bato nga iyang nakit-an. Sa pagtan-aw niini, nakakita siya og mga butang nga dili makita sa ordinaryong mata.³

Ang gasa ni Joseph sa paggamit sa bato nakapahingangha sa mga sakop sa pamilya, nga mitan-aw niini isip usa ka timaan sa balaan nga tahas.⁴ Apan bisan og duna siyay gahum sa usa ka manalagna, dili pa gihapon sigurado si Joseph kon nahimuot ba ang Dios kaniya. Dili na niya mabati ang kapasayloan ug kalinaw nga iyang gibati human sa iyang panan-awon sa Amahan ug Anak. Hinoon, kanunay niyang nabati ang panghimaraot tungod sa iyang kahuyang ug pagkadili perpekto.⁵

Niadtong Septyembre 21, 1823, ang dise-siyete anyos nga si Joseph nagmata nga naghigda sa attic nga gigamit niya ug sa iyang mga igsoong lalaki. Dugay siyang natulog nianang gabhiuna, naminaw sa iyang pamilya nga nag-istorya bahin sa lain-laing mga simbahan ug sa mga doktrina nga gitudlo niini. Karon natulog na ang tanan, ug hilum na ang balay.⁶

Diha sa kangioh sa iyang kwarto, si Joseph misugod sa pag-ampo, bug-os nga nangamuyo nga ang Dios mopasaylo sa iyang mga sala. Nangandoy siya nga ikahinabi ang usa ka langitnong mensahero nga makahatag niya og kasiguroan sa iyang kahimtang atubangan sa Ginoo ug mohatag kaniya og kahibalo sa ebanghelyo nga gisaad kaniya didto sa kakahuyan. Nasayud si Joseph nga ang Dios mitubag sa iyang mga pag-ampo sa una, ug hingpit ang iyang pagsalig nga Siya motubag pag-usab.

Samtang nag-ampo si Joseph, mitunga ang kahayag sa kiliran sa iyang higdaanan ug nagkahayag kini hangtud milukop sa tibuok kwarto. Mihangad si Joseph ug nakakita og anghel nga nagbarug sa kahanginan. Ang anghel nagsul-ob og puti nga saput nga mitabon hangtud sa iyang mga pulso ug buol-buol. Ang kahayag daw miamag gikan kaniya, ug ang iyang nawong sama ka sulaw sa kilat.

Sa sinugdanan nahadlok si Joseph, apan ang kalinaw mipuno kaniya. Ang anghel misangpit sa iyang ngalan ug mipaila sa iyang kaugalingon nga si Moroni. Miingon siya nga gipasaylo na sa Dios ang mga sala ni Joseph ug karon adunay ipabuhat kaniya. Siya namahayag nga ang ngalan ni Joseph pagagamiton alang sa maayo ug sa dautan taliwala sa tanang katawhan.⁷

Si Moroni namulong bahin sa bulawan nga mga palid nga gilubong sa duol nga bungtod. Diha sa mga palid nakakulit ang rekord sa karaang mga tawo nga kanhi nagpuyo sa Amerika. Ang rekord nagsulti sa ilang kagikan ug miasoy sa kaagi sa pagbisita ni Jesukristo kanila ug nagtudlo sa kahingpitan sa Iyang ebanghelyo.⁸ Gilubong kini uban sa mga palid, miingon si Moroni, duha ka bato nga naghatag og gahum sa mga manalagna, nga sa kaulahian gitawag ni Joseph og Urim ug Thummim, o mga tighubad. Ang Ginoo miandam niining mga bato sa pagtabang ni Joseph sa paghubad sa rekord. Ang tin-aw nga mga bato anaa sa bayanan nga plata ug gitaod sa taming.⁹

Sa nahibiling panahon sa pagbisita, si Moroni mikutlo og mga panagna gikan sa biblikanhong mga basahon ni Isaias, Joel, Malaquias, ug sa Mga Buhat. Ang Ginoo hapit na moabut, mipasabut siya, ug ang tawhanong pamilya dili makatuman sa katuyoan sa ilang pagkalalang gawas kon mabag-o una ang karaan nga pagkigsaad sa Dios.¹⁰ Miingon si Moroni nga ang Dios mipili kang Joseph sa pagbag-o sa pagkigsaad, ug kon mopili siya nga magmatinud-anon sa mga sugo sa Dios, siya ang mopadayag sa mga rekord nga naa sa mga palid.¹¹

Sa wala pa mobiya, ang anghel mimando ni Joseph nga ampingan ang mga palid ug walay pakit-on niini gawas lang kon gisugo, nagpasidaan kaniya nga siya pagalaglagon kon siya mosupak niining tambag. Dayon ang kahayag milibot kang Moroni ug siya misaka sa langit.¹²

Samtang naghigda si Joseph nga naghunahuna bahin sa panan-awon, ang kahayag milukop na usab sa kwarto ug mipakita pag-usab si Moroni, naghatag sa mao gihapon nga mensahe ingon sa nangagi. Mibiya dayon siya, apan mibalik sa makausa pa ug mihatag sa iyang mensahe sa ikatulong higayon.

“Karon, Joseph, pagbantay,” miingon siya. “Kon moadto na ka sa pagkuha sa mga palid, ang imong hunahuna mapuno sa kangitngit, ug ang tanang matang sa kadautan magdali sa pagsulod sa imong hunahuna aron mopugong kanimong sa pagsunod sa mga sugo sa Dios.” Gigiyaan si Joseph ngadto sa tawo nga mosuporta kaniya, si Moroni miawhag kaniya sa pagsulti sa iyang amahan mahitungod sa iyang mga panan-awon.

“Motuo siya sa tanan nimong isulti,” misaad ang anghel.¹³

Pagkasunod buntag, walay gihisgutan si Joseph bahin ni Moroni, bisan tuod nasayud siya nga ang iyang amahan motuo usab sa mga panan-awon ug sa mga anghel. Hino-on, nang-ani sila nianang buntaga sa duol nga umahan uban si Alvin.

Ang buhat lisud. Naningkamot si Joseph nga makaapas sa iyang igsoon samtang gihampas nila sa ilang mga panghabas ang tag-as nga pananom. Apan ang mga pagbisita ni Moroni nakapatukaw niya sa tibuok gabii, ug ang iyang hunahuna nagsige og balik ngadto sa karaang rekord ug sa bungtod diin kini gilubong.

Wala madugay mihunong siya sa pagtrabaho, ug nakabantay si Alvin. “Kina-hanglang mopadayon ta sa pagtrabaho,” misangpit siya ni Joseph, “o dili ta maka-human sa atong buluhaton.”¹⁴

Naninkamot si Joseph sa pagtrabaho og maayo ug mas paspas, apan bisan unsaon pa niya, dili siya makaapas ni Alvin. Pagkataud-taud, si Joseph Sr. nakabantay nga nangluspapad si Joseph ug mihunong na usab sa pagtrabaho. “Pauli sa balay,” miingon siya, nagtuo nga nasa-kit ang iyang anak.

Gisunod ni Joseph ang iyang amahan ug hinay-hinayng milakaw pauli sa balay. Apan sa iyang paglabang sa koral, nalup-

og siya, hilabihang kaluya.

Samtang naghigda siya didto, nagtigum og kusog, nakita na usab niya si Moroni nga nagbarug ibabaw kaniya, gilibutan sa kahayag. “Nganong wala man nimo sultihi ang imong amahan sa unsay akong gisulti kanimong?” nangutana siya.

Miingon si Joseph nga nahadlok siya nga dili motuo ang iyang amahan kaniya.

“Motuo siya,” gipaniguro ni Moroni kaniya, dayon gisulti pag-usab ang iyang mensahe sa miaging gabii.¹⁵

Mihilak si Joseph Sr. sa dihang gisultihan siya sa iyang anak mahitungod sa anghel ug sa iyang mensahe. “Usa kadto ka panan-awon gikan sa Dios,” miingon siya. “Atima-na kadto.”¹⁶

Miadto dayon si Joseph sa bungtod. Atol sa kagabhion, si Moroni mipakita kaniya og usa ka panan-awon kon asa

=====

*Gisultihan ni Moroni si
Joseph nga ang Dios mipili
kang Joseph sa pagbag-o sa
pakigsaad ug kon mopili siya
nga magmatinud-anon sa
mga sugo sa Dios, siya ang
mopadayag sa mga rekord
nga naa sa mga palid.*

=====

Duol sa Palmyra, New York, ang Bungtod sa Cumorah kay mga tulo ka milya (4.8 km) sa habagatang silangan sa umahan sa pamilya nga Smith. Si Joseph nasayud kon asa pangitaa ang mga palid sa Basahon ni Mormon nga gilubong didto tungod kay si Moroni mipakita kaniya sa bungtod diha sa panan-awon.

gitagaan ang mga palid, aron masayud siya kon asa moad-to. Ang bungtod, usa sa kinadak-an sa dapit, mga tulo ka milya [lima ka kilometro] gikan sa iyang balay. Ang mga palid gilubong ilawom sa dako, lingin nga bato sa kasad-pang bahin sa bungtod, dili layo sa tumoy niini.

Naghunahuna si Joseph sa mga palid samtang naglakaw siya. Bisan og nasayud siya nga sagrado kini, dili niya malikayan sa paghunahuna kon pila kaha ang bili niini. Nakadungog na siya og mga istorya bahin sa tinago nga mga bahandi nga gipanalipdan sa mga espiritu nga magbalantay, apan si Moroni ug ang mga palid nga iyang gihulagway lahi ra niining mga istorya. Si Moroni usa ka langitnong mensahero nga gitudlo sa Dios nga mohatud sa rekord sa luwas nga paagi ngadto sa Iyang pinili nga manalagna. Ug ang mga palid bililhon dili tungod kay kini bulawan, apan tungod kay nagsaksi kini kang Jesukristo.

Dili gihapon malikayan ni Joseph sa paghunahuna nga kahibalo na siya karon kon asa eksaktong makaplagan ang igong bahandi aron makalingkawas ang iyang pamilya sa kawad-on.¹⁷

Pag-abut sa bungtod, natultolan ni Joseph ang dapit nga iyang nakita sa panan-awon ug gisugdan niya sa pagkubkob ang nahimutangan sa bato hangtud nga nahawan ang mga kilid-kilid niini. Nakakita dayon siya og dakong sanga sa kahoy ug gigamit kini sa pagligwat sa bato ug gipadaplin kini.¹⁸

Ilawom sa dakong bato mao ang usa ka kahon, nga ginama sa bato. Pagtan-aw sa sulod, nakita ni Joseph ang bulawang mga palid, ang mga bato sa manalagna, ug ang panagang sa dughan.¹⁹ Ang mga palid napuno sa karaan sinulat ug gihugpong sa usa ka kilid sa tulo ka lingin nga metal. Ang matag palid mga unom ka pulgada ang gilapdon, walo ka pulgada ang gitason, ug nipis ra. Usa

ka porsyon sa mga palid makita nga daw gisilyuhan aron walay makabasa niini.²⁰

Nahingangha, si Joseph naghunahuna na usab kon pila kaha ang kantidad sa mga palid. Gikab-ot niya kini—ug adunay kuryente nga iyang nabati. Kalit niyang gibira ang iyang kamot apan mikab-ut na usab siya sa mga palid og kaduha pa ug nakuryentihan sa matag higayon.

“Nganong dili man ko makakuha niining libruha?” naka-tuaw siya.

“Tungod kay wala ka mosunod sa mga sugo sa Ginoo,” miingon ang usa ka tingog sa duol.²¹

Milingi si Joseph ug nakita si Moroni. Diha-diha ang mensahe gikan sa miaging gabii milukop sa iyang hunahuna, ug nakasabut siya nga iyang gikalimtan ang tinuod nga katuyoan sa rekord. Misugod siya sa pag-ampo, ug ang iyang hunahuna ug kalag nahigmata ngadto sa Balaang Espiritu.

“Tan-awa,” misugo si Moroni. Laing panan-awon na usab ang nakita ni Joseph, ug iyang nakita si Satanas nga gipalibutan sa iyang dili maihap nga mga panon. “Gipakita dinhi ang tanan, ang maayo ug ang dautan, ang balaan ug ang dili putli, ang himaya sa Dios ug ang gahum sa kangitngit,” ang anghel namahayag, “aron ikaw masayud sukad karon sa duha ka gahum ug ayaw gayud pagpaimpluwensya o pagpadaug nianang usa nga dautan.”

Gisugo niya si Joseph sa pagpaputli sa iyang kasingkasing ug lig-unon ang iyang hunahuna aron pagdawat sa rekord. “Kon ugaling kining sagradong mga butang makuha kinahanglan ipaagi lamang kini sa pag-ampo ug pagkamatitudanon sa pagsunod sa Ginoo,” mipasabut si Moroni. “Wala kini gibutang dinhi aron makatigum lang og bahandi ug katigayunan alang sa himaya sa kalibutan. Kini gisilyuhan pinaagi sa pag-ampo nga inubanan og pagtuo.”²²

Nangutana si Joseph kon kanus-a siya makabaton sa mga palid.

“Sa ika-bayente dos nga adlaw sa sunod Septyembre,” miingon si Moroni, “kon imong madala ang tukma nga tawo.”

“Kinsa man ang tukma nga tawo?” Nangutana si Joseph.

“Ang imong kinamagulangang igsoon.”²³

Sukad sa bata pa siya, nasayud na si Joseph nga makasalig siya sa iyang kinamagulangang igsoon. Si Alvin bayente singko anyos na karon ug nakaangkon na unta sa iyang kaugalingong umahan kon gusto niya. Apan gipili niyang mopuyo sa umahan sa pamilya aron matabangan ang iyang ginikanan nga mahiluna ug masigurado na sa ilang yuta samtang nagkatigulang sila. Seryuso siya ug kugihan, ug gimahal ug gidayeg kaayo siya ni Joseph.²⁴

Tingali mibati si Moroni nga si Joseph nagkinahanglan sa kaalam ug kusog sa iyang igsoon aron mahimong matang sa tawo nga masaligan sa Ginoo sa mga palid.

Pag-uli niya sa balay nianang gabhiuna, si Joseph gikapoy. Apan gitapok-an dayon siya sa iyang pamilya pagsulod niya sa pultahan, naghinam-hinam nga masayud unsay iyang nakit-an sa bungtod. Misugod si Joseph sa pagsulti kanila mahitungod sa mga palid, apan mipakgang si Alvin pagkabantay niya nga gikapoy pag-ayo si Joseph.

“Mangatulog na ta,” miingon siya, “ug sayo ta mangmata ugma ug motrabaho.” Dako sila og panahon ugma aron maminaw sa tibuok istorya ni Joseph. “Kon sayong andamon ni Mama ang atong panihapon,” miingon siya, “taas-taas ang atong panahon sa gabii ug manglingkod tang tanan ug maminaw nimo nga moistorya.”²⁵

Pagkasunod gabii niana, misaysay si Joseph sa unsay nahitabo didto sa bungtod, ug mituo si Alvin kaniya. Isip kinamagulangang anak nga lalaki sa pamilya, gibati ni Alvin kanunay nga responsable sa pisikal nga kaayohan sa iyang nagkatigulang na nga mga ginikanan. Gani siya ug ang iyang mga igsoong lalaki misugod na sa pagtukod og mas dakong balay alang sa pamilya aron mas komportable sila.

Karon daw si Joseph ang nag-atiman sa ilang espirituhanong kaayohan. Sunod-sunod ang gabii nga interesadong naminaw ang pamilya sa iyang istorya kabahin sa mga palid ug sa mga tawo nga misulat niini. Nahimong mas suod ang pamilya, ug ang ilang panimalay malinawon ug malipayon. Ang matag usa mibati nga adunay nindot nga mahitabo.²⁶

Dayon usa ka buntag sa tinglarag, wala pay duha ka bulan sukad sa pagbisita ni Moroni, si Alvin miuli nga gisakitan pag-ayo sa iyang tiyan. Nagtiko-ko sa kasakit, mihangyo siya sa iyang amahan nga mangayo og tabang. Pag-abut gayud sa doktor, iyang gipatumar si Alvin og puti-on nga tambal, apan nakapasamot lang hinoon kini.

Naghigda ra si Alvin sulod sa pila ka adlaw, naglimbag-limbag sa kasakit. Nasayud nga mamatay na tingali siya, iyang gitawag si Joseph. “Buhata ang tanan nimong mahimo aron makuha ang mga rekord,” miingon si Alvin.

“Pagmatinud-anon sa pagdawat og instruksyon ug sunda ang matag sugo nga ihatag kanimo.”²⁷

Namatay siya wala madugay niana, ug ang kasubo milukop sa tibuok balay. Atol sa lubong, usa ka tigsangyaw daw mipasabut nga maimpyerno si Alvin ug gigamit ang pagkamatay ni Alvin isip pagpasidaan sa uban kon unsay mahitabo sa mga tawo gawas kon ang Dios mopataliwala sa pagluwas kanila. Nasuko pag-ayo si Joseph Sr. Ang iyang anak buotan nga batan-ong lalaki, ug dili siya makatuo nga silutan siya sa Dios.²⁸

Sa pagkawala ni Alvin, ang panag-istorya bahin sa mga palid naundang. Maunungon kaayo siya nga tigsuporta sa balaang tawag ni Joseph nga ang bisan unsang paghisgot niini makapahinumdom sa iyang kamatayon. Dili makaagwanta ang pamilya niini.

Gimingaw kaayo si Joseph ni Alvin ug naglisud gayud sa pagdawat sa iyang kamatayon. Naglaum unta siya nga mosalig sa iyang kinamagulangang igsoon sa pagtabang kaniya nga makuha ang rekord. Karon gibati niya nga biniyaan.²⁹

Usa ka estatuwa ni Moroni nagbarug ibabaw sa Bungtod sa Cumorah aron sa paghandum sa dapit diin unang nakita ni Joseph Smith ang mga palid sa Basahon ni Mormon niadtong Septyembre 22, 1823, ug nakuha kini human sa eksaktong upat ka tuig.

Pag-abut na gayud sa adlaw nga mobalik na ngadto sa bungtod, nag-inusarang miadto si Joseph. Wala si Alvin, dili siya sigurado kon ang Ginoo mosalig kaniya sa mga palid. Apan naghunahuna siya nga iyang masunod ang matag sugo nga ihatag sa Ginoo niya, sumala sa gitambag sa iyang igsoon. Ang instruksyon ni Moroni sa pagkuha sa mga palid klaro. “Kinahanglan imo kining kuhaon ug modiretso dayon sa imong balay nga dili na maglangay,” ang anghel miingon, “ug ikandado kini.”³⁰

Didto sa bungtod, giligwat ni Joseph ang bato, gikabot ang kahon, ug gikuha ang mga palid. Adunay misan-top dayon sa iyang hunahuna: ang ubang mga butang sa kahon bililhon ug kinahanglang tagoan sa dili pa siya mopauli. Iyang gibutang ang mga palid ug mibalik aron pagtabon sa kahon. Apan sa dihang gibalikan niya ang mga palid, wala na kini. Nakuyawan, miluhod siya ug nangamuyo aron masayud kon hain na kini.

Mipakita si Moroni ug misulti kang Joseph nga napakyas na usab siya sa pagsunod sa mga direksyon. Dili lang nga wala niya gisiguro ang pagbutang sa mga palid, iyang gipasagdan usab kini nga mawala sa iyang panan-aw. Sa kaandam nga mohimo sa buhat sa Ginoo ang bantan-on nga manalagna, dili pa siya makahimo sa pagpanalipod sa karaang rekord.

Nasagmuyo si Joseph sa iyang kaugalingon, apan si Moroni misugo niya sa pagbalik alang sa mga palid sa sunod tuig. Gitudloan usab siya bahin sa plano sa Ginoo alang sa gingharian sa Dios ug ang talagsaong buhat nga pagasugdan na.

Pagbiya sa anghel, si Joseph naguol gihapon kaayo nga mikanaog sa bungtod, nabalaka kon unsay hunahunaon sa iyang pamilya nga mipauli siya nga walay dala.³¹ Sa dihang misulod na siya sa balay, naghulat sila kaniya. Nangutana dayon ang iyang amahan kon naa ba niya ang mga palid.

“Wala,” miingon siya. “Wala nako kini makuha.”

“Nakit-an ba nimo kini?”

“Nakakita ko pero dili nako kini makuha.”

“Nakuha na unta to nako,” miingon si Joseph Sr. “kon ako pa ang naa sa imong lugar.”

“Wala ka masayud sa imong gisulti,” miingon si Joseph. “Dili nako to makuha, kay wala ko tuguti sa anghel sa Ginoo.”³² ■

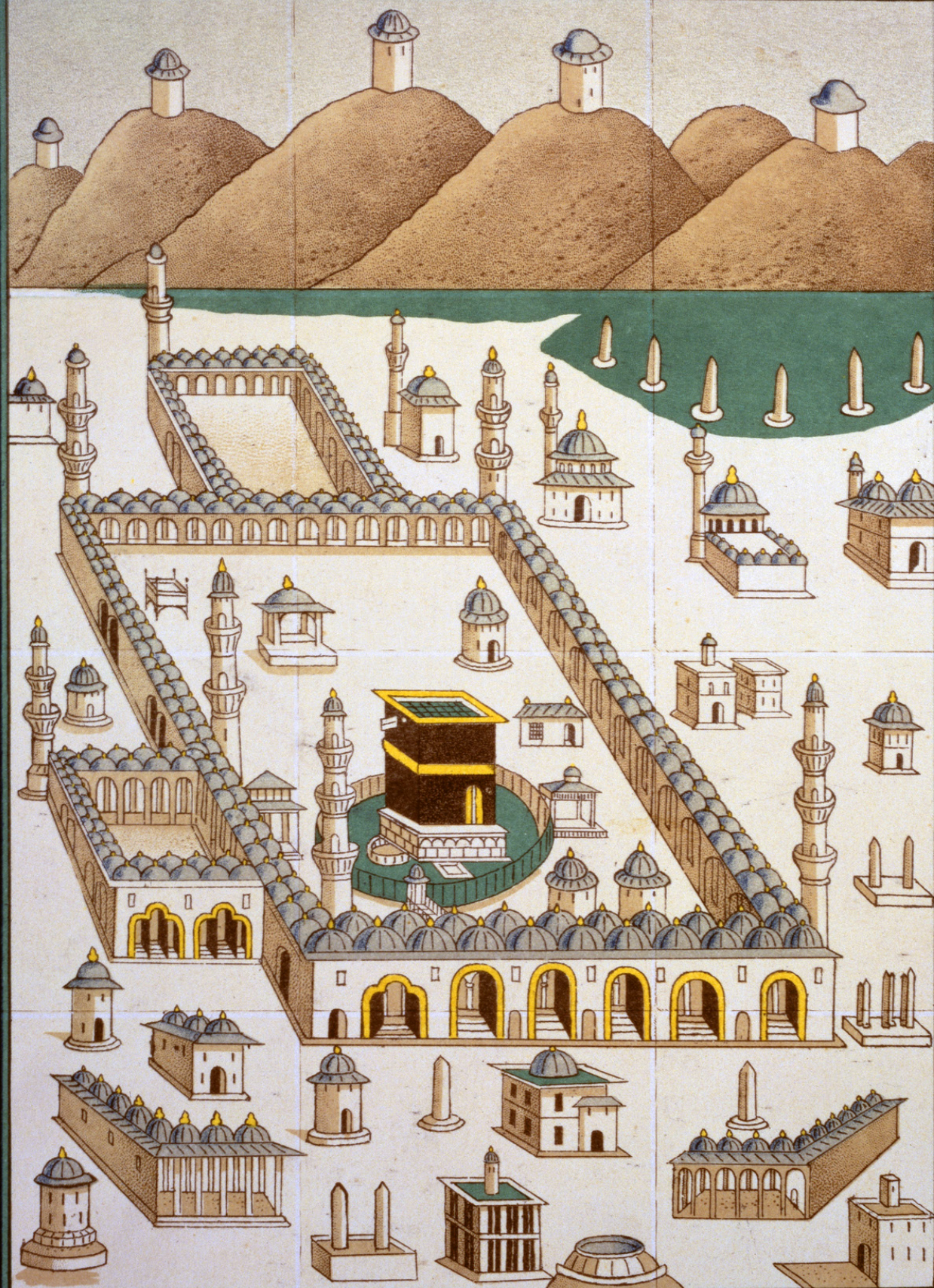
Ang kompleto nga lista sa mga buhat nga nahisgutan anaa sa English sa saints.lds.org.

Ang pulong nga *Topic* [Hilisgutan] diha sa notes [mugbo nga mga sulat] nagpasa-but og dugang nga impormasyon sa online diha sa mgasaints.lds.org.

MUBO NGA MGA SULAT

1. Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 4–5, sa *JSP*, H1:220 (draft 2); Joseph Smith History, circa Summer 1832, 1, sa *JSP*, H1:11.
2. “Joseph Smith as Revelator and Translator,” sa *JSP*, MRB:xxi; Turley, Jensen, ug Ashurst-McGee, “Joseph the Seer,” 49–50; tan-awa usab sa Mosiah 8:17; Alma 37:6–7, 41; ug Doktrina ug mga Pakigsaad 10:1, 4 (Revelation, Spring 1829, sa josephsmithpapers.org).
3. Bushman, *Rough Stone Rolling*, 48–49; Bushman, “Joseph Smith as Translator,” 242. **Hisgutan:** Seer Stones

4. Lucy Mack Smith, History, 1845, 95; tan-awa usab sa Alma 37:23.
5. Joseph Smith Kasaysayan, circa Summer 1832, 4, sa *JSP*, H1:13–14; Joseph Smith—Kasaysayan 1:28–29; Joseph Smith.Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 5, sa *JSP*, H1:218–20 (draft 2).
6. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [10].
7. Joseph Smith—Kasaysayan, circa Summer 1832, 4, sa *JSP*, H1:13–14; Joseph Smith—Kasaysayan 1:29–33; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 5, sa *JSP*, H1:218–22 (draft 2); Pratt, *Interesting Account*, 6, sa *JSP*, H1:524; Hyde, *Ein Ruf aus der Wüste*, 17–20. **Hisgutan:** Angel Moroni
8. Joseph Smith, Journal, Nob. 9–11, 1835, sa *JSP*, J1:88.
9. Joseph Smith—Kasaysayan 1:35; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 5, sa *JSP*, H1:222 (draft 2); Joseph Smith—Kasaysayan, circa Summer 1832, 4, sa *JSP*, H1:14; Oliver Cowdery, “Letter IV,” *LDS Messenger and Advocate*, Feb. 1835, 1:65–67; Turley, Jensen, and Ashurst-McGee, “Joseph the Seer,” 49–54; “Mormonism—No. II,” *Tiffany’s Monthly*, Hulyo 1859, 164. **Hisgutan:** Seer Stones
10. Joseph Smith—Kasaysayan 1:36–41; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 5–6, sa *JSP*, H1:222–26 (draft 2); Joseph Smith, Journal, Nob. 9–11, 1835, sa *JSP*, J1:88–89.
11. Oliver Cowdery, “Letter IV,” *LDS Messenger and Advocate*, Feb. 1835, 1:78–79; Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [11].
12. Joseph Smith—Kasaysayan 1:42–43; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 6, sa *JSP*, H1:226 (draft 2).
13. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [10]–[11]; Oliver Cowdery, “Letter IV,” *LDS Messenger ug Advocate*, Feb. 1835, 1:79–80; Oliver Cowdery, “Letter VII,” *LDS Messenger ug Advocate*, Hulyo 1835, 1:156–57; Joseph Smith—Kasaysayan 1:44–46; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 6–7, sa *JSP*, H1:230–32 (draft 2); Joseph Smith, Journal, Nob. 9–11, 1835, sa *JSP*, J1:88–89.
14. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [11]; tan-awa usab sa Smith, *William Smith on Mormonism*, 9.
15. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [11]; Smith, *Biographical Sketches*, 82; Joseph Smith—Kasaysayan 1:48–49; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 7, sa *JSP*, H1:230–32 (draft 2); Joseph Smith, Journal, Nob. 9–11, 1835, sa *JSP*, J1:89.
16. Joseph Smith, Journal, Nob. 9–11, 1835, sa *JSP*, J1:89.
17. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Okt. 1835, 2:195–97. **Hisgutan:** Treasure Seeking
18. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Okt. 1835, 2:195–97; Joseph Smith—Kasaysayan 1:51–52; Joseph Smith Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 6–7, sa *JSP*, H1:230–32 (draft 2); tan-awa usa sa Packer, “A Study of the Hill Cumorah,” 7–10.
19. Joseph Smith—Kasaysayan 1:52; Joseph Smith—Kasaysayan, 1838–56, volume A-1, 7, sa *JSP*, H1:232 (draft 2). **Hisgutan:** Gold Plates
20. Joseph Smith, “Church History,” *Times and Seasons*, Mar. 1, 1842, 3:707, sa *JSP*, H1:495.
21. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Okt. 1835, 2:197–98; tan-awa usab sa Pratt, *Interesting Account*, 10, sa *JSP*, H1:527–29.
22. Oliver Cowdery, “Letter VIII,” *LDS Messenger and Advocate*, Okt. 1835, 2:198–99.
23. Knight, *Reminiscences*, 1; Joseph Smith, Journal, Nob. 9–11, 1835, sa *JSP*, J1:89; Joseph Smith—Kasaysayan 1:53–54; Joseph Smith History, 1838–56, volume A-1, 7, sa *JSP*, H1:232–34 (draft 2); tan-awa usab sa Jessee, “Joseph Knight’s Recollection of Early Mormon History,” 31.
24. Joseph Smith, Journal, Ago. 23, 1842, sa *JSP*, J1:116–17.
25. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 3, [12]; book 4, [3]; Smith, *Biographical Sketches*, 83.
26. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [1]–[3]; Smith, *Biographical Sketches*, 86–87; tan-awa usab sa Lucy Mack Smith, History, 1845, 89; ug Bushman, *Refinement of America*, 425–27. **Hisgutan:** Joseph Sr. and Lucy Mack Smith Family
27. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, libro 4, [3]–[5].
28. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, libro 4, [6]–[8]; “Wm. B. Smith’s Last Statement,” *Zion’s Ensign*, Ene. 13, 1894, 6.
29. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, book 4, [7]; Joseph Smith, Journal, Ago. 23, 1842, sa *JSP*, J2:116–17.
30. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, libro 4, [2]–[3].
31. Lucy Mack Smith, History, 1844–45, libro 4, [2]–[3]; Smith, *Biographical Sketches*, 85–86; Knight, *Reminiscences*, 1; Joseph Smith—Kasaysayan 1:54; Lucy Mack Smith, History, 1845, 88; tan-awa usab sa Jessee, “Joseph Knight’s Recollection of Early Mormon History,” 31.
32. Smith, *Biographical Sketches*, 86.

PAGSABUT SA Islam

Ni Daniel C. Peterson

Propesor sa Islamic Studies ug Arabic, Brigham Young University

Pahinumdom: Tungod kay importante nga makasabut niadtong mga tawo sa laing tinuohan, ang mga lider sa Simbahan mibati nga makatabang ang paghatag og kinatibuk-ang pagpasabut [overview] sa kasaysayan ug mga pagtulun-an sa Islam, ang ikaduhang pinakadako nga relihiyon sa kalibutan.

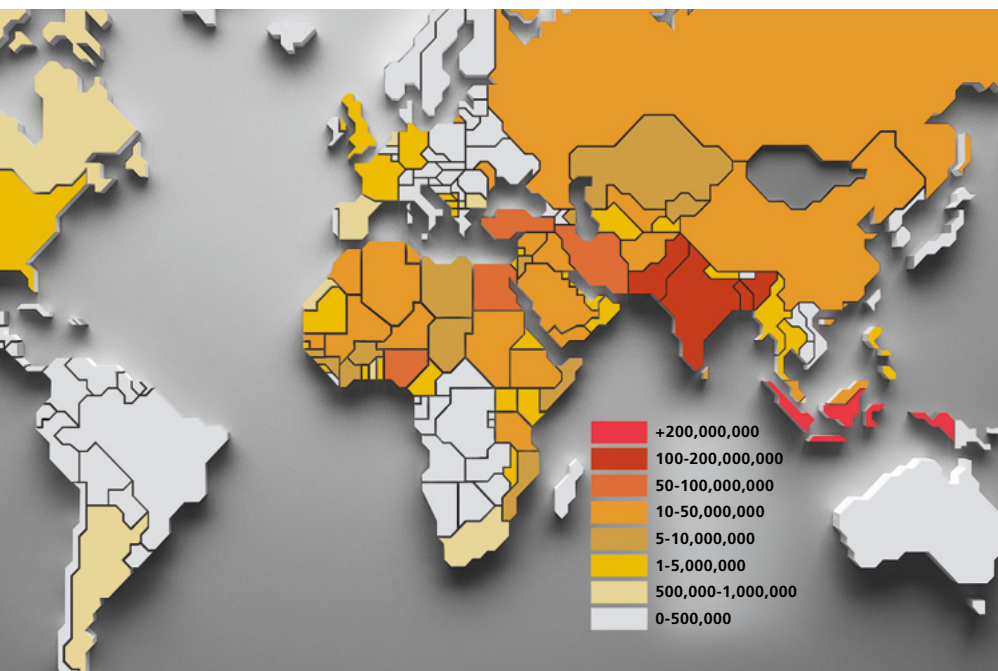
Tungod sa maayo o dautang mga rason, daw walay adlaw nga molabay nga ang Islam ug mga Muslim dili maapil sa mga nag-unang balita. Masabut lang, daghang dili mga Muslim— lakip sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw— nakuryuso, gani nabalaka. Aduna ba kitay pagkasusama sa atong mga silingang Muslim? Magkahiusa ba kita sa pagpuyo ug pagtrabaho?

Una, ang pipila ka background sa kasaysayan tingali makatabang:

Niadtong AD 610, usa ka hamtong nga magpapatigayon nga Arabo nga ginganlan og Muhammad misaka sa bungtod ibabaw sa iyang natawhang lungsod sa Mecca aron mamalandong ug mag-ampo kabahin sa relihiyusong kalibug nga naglibut kaniya. Pagkahuman, mi-report siya nga nakadawat siya og panan-awon nga nagtawag kaniya isip usa ka propeta sa iyang katawhan. Kini nga panghitabo nagtimaan sa sinugdanan sa relihiyon nga nailhan isip Islam (iss-LAAM), usa ka pulong nga nagpasabut og “pagtugyan” (ngadto sa Dios). Ang usa ka tumutuo sa Islam gitawag og Muslim (MUSS-lim), nga nagkahulugan og “ang mitugyan.”

Human niana, miingon si Muhammad nga nakadawat siya og daghang pinadayag hangtud sa iyang kamatayon paglabay sa hapit 25 ka tuig. Una niya kining gipaambit

Usa ka mosayko [mosaic] sa ika-19 nga siglo nga naghulagway sa Kaaba Mecca, ang siyudad nga natawhan ni Muhammad ug ang labing balaan nga siyudad sa kalibutang Islam.

Ang distribusyon sa mga Muslim sa tibuok kalibutan base sa matag nasud, sa minilyon (Pew Research Center, 2009).

relihiyusong ilhanan nga nakabase sa balaod ug kaangayan nga nagpabiling usa sa labing talagsaon ug importanting mga hiyas niini.

Duha ka importante nga managlahing grupo ang mitumaw diha sa mga sumusunod ni Muhammad human sa iyang kamatayon niadtong AD 632, nga sa sinugdanan nabahin tungod sa pangutana kon kinsay angay nga mopuli kaniya isip lider sa komunidad nga Islam.² Ang labing dako niini gitawag og Sunni (nangangkon kini nga nagsunod sa *sunna*, o naandang binuhatan ni Muhammad ug manunuton bahin nianang pagkamanunod). Ang lain, nga milambo libut sa umagad nga lalaki ni Muhammad, si 'Ali, gitawag nga *shi'at 'Ali* (pundok ni 'Ali) ug karon nailhan lamang isip ang Shi'a. Dili sama sa mga Sunni, ang Shi'a (nailhan nga Shi'ite o Shi'i nga mga Muslim) nagtuo nga ang katungod sa pagpuli kang Muhammad isip mga lider sa komunidad angay nga maanaa sa pinakaduol nga lalaking paryente ni Propeta Muhammad, si 'Ali, ug ang iyang mga manununod.

Bisan sa ingon nga mga panagsumpaki, ang relihiyong Islam mas nagkahiusa, kon relihiyon ang istoryahan, kay sa Kristiyanismo. Dugang pa, sulod sa pipila ka mga siglo human sa AD 800, ang sibilisasyong Islam makonsiderar nga labing nag-una sa kalibutan kabahin sa siyensya, medisina, matematiks, ug pilosopiya.

Mga Tinubdan sa Muslim nga Doktrina ug Binuhatan

Ang mga pinadayag nga giangkon ni Muhammad gihiusa ngadto sa usa ka libro nga gitawag og ang

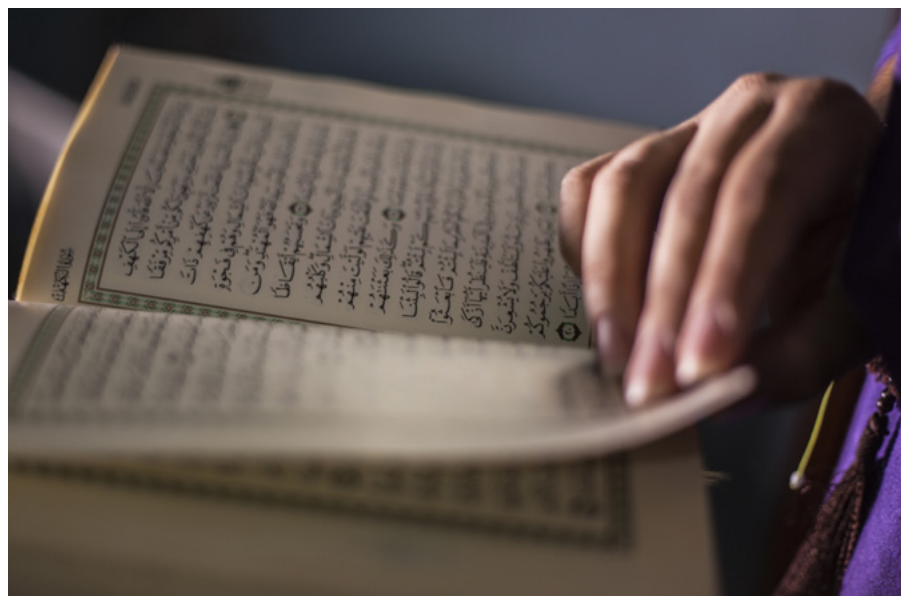
Ang mga Muslim mikonsiderar sa Qur'an nga mao ang pulong ni Allah nga direktang gihatag kang Muhammad.

sa mga residente sa iyang lungsod nga natawhan, nagpahimangno sa balaang mga paghukom nga moabut; nagawhag sa iyang mga tigpaminaw sa paghinulsol ug sa husto nga pagtagad sa mga biyuda, mga ilo, ug mga kabus; ug nagsangyaw sa malukpanong pagkabanhaw sa mga patay ug sa katapusan nga paghukom sa Dios.

Hinoon, ang pagpangbiay-biay ug pagpanglutos nga nasinati niya ug sa iyang mga sumusunod migrabe og maayo nga napugos sila sa pag-ikyas

ngadto sa lungsod sa Medina, mga upat ka adlaw nga biyahe sakay sa kamelyo padulong sa amihanan.

Didto, hilabihan nga nausab ang tahas ni Muhammad.¹ Gikan sa pagkagtangyaw ug tigpasidaan lamang, nahimo siyang tighatag sa balaod, maghuhukom, ug politikanhong lider sa usa ka importante nga lungsod nga Arabo ug, paglabay sa panahon, sa Peninsula nga Arabo. Kining sayo nga pag-establisar og komunidad sa mga tumutuo mihatag sa Islam og

Qur'an (gikan sa Arabic nga berbo nga *qara'a*, “mobasa” o “mo-recite”) mga usa o duha ka dekada human sa iyang kamatayon. Gilangkuban sa 114 ka mga kapitulo, ang Qur'an dili usa ka istorya mahitungod ni Muhammad. Susama gayud sa Doktrina ug mga Pakigsaad, dili kini usa ka pagsaysay; ang mga Muslim miisip niini nga pulong (ug mga pulong) sa Dios nga direktang gihatag kang Muhammad.³

Ang mga Kristiyano nga mobasa niini makakita og pamilyar nga mga tema. Naghisgot kini, sama pananglit, sa paglalang sa Dios sa uniberso sulod sa pito ka adlaw, ang Iyang pagbutang ni Adan ug Eva didto sa Tanaman sa Eden, ang pagtintal kanila sa yawa, ang ilang pagkapukan, ug ang pagtawag

Mga duha ka milyon ka Muslim mohimo sa relihiyosong pagbiyahe ngadto sa Mecca matag tuig.

sa linya sa nagsunod nga mga propeta (diin ang kadaghanan makita usab diha sa Biblia). Kini nga mga propeta gihulagway diha sa Qur'an isip *mga muslim*, kinsa mitugyan sa ilang kabubut-on ngadto sa Dios.

Si Abraham, gihulagway isip higala sa Dios, gihisgutan sa makadaghan diha sa teksto.⁴ (Lakip sa uban pang butang, gituohan siya nga nakadawat og mga pinadayag nga iyang gisulat apan nawala na.)⁵ Si Moises, si Paraon, ug ang Exodo [paglalin] sa mga anak sa Israel gihisgutan usab diha sa teksto.

Makapaikag kaayo, si Maria, ang inahan ni Jesus, gihisgutan sa 34 ka higayon diha sa Qur'an, kon itandi sa 19 ka higayon diha sa Bag-ong Tugon. (Gani, siya lang ang bugtong babaye nga ginganlan diha sa Qur'an.)

Usa sa kanunayng hisgutan nga pagtulun-an sa Qur'an mao ang doktrina sa *tawhid* (taw-HEED), usa ka pulong nga mahimong hubaron isip

“monotheism [pagtuo sa usa lang ka Dios]” o, sa mas literal nga paagi, isip “paghimong usa.” Nagrepresentar kini sa usa sa mahinungdanong mga baruganan sa Islam: nga adunay usa lamang ka hingpit ka talagsaon nga balaang binuhat. “Dili siya makaanak, ni siya usa ka anak,” mipahayag ang Qur'an, “ug walay sama kaniya.”⁶ Ang nagsunod gikan niini siguradong maoy labing importanting kalainan tali sa Islam ug Kristiyanismo: ang mga Muslim dili motuo sa pagkadios ni Jesukristo o sa Espiritu Santo. Nagpasabut usab kini nga, samtang ang tanang tawo managsamang gilalang sa Dios, sumala sa doktrina sa Islam kita dili Iyang mga anak.

Apan ang mga Muslim nagtuo nga si Jesus usa ka walay sala nga propeta sa Dios, natawo gikan sa usa ka birhen ug gitagana nga mohimo og mahinungdanong tahas sa mga panghitabo sa katapusang mga adlaw.

Ang mga Muslim molu-
hod sa pag-ampo lima ka
higayon kada adlaw.

Gihisgutan Siya sa kanunay ug sa
matinahurong paagi diha sa Qur'an.

Sukaranan nga mga Pagtulun-an ug Binuhatan sa Muslim

Ang gitawag nga “Lima ka mga
Haligi sa Islam”—labing tukma nga
gi-summarize dili sa Qur'an apan diha
sa usa ka pamahayag nga sagad nga
giingon nga gikan kang Muhammad—
naghan-ay og pipila ka sukaranang
doktrina sa Islam:

1. Pagpamatuod

Kon ang Islam adunay malukpa-
nong tinuohan, kini mao ang *shahada*
(sha-HAD-ah), “pagpahayag sa pag-
tuo,” o “pagpamatuod.” Ang termino
nagpasabut ngadto sa piho nga Arabic
nga mga pulong nga, kon hubaron,
mabasa nga sama sa mosunod: “Mag-
pamatuod ko nga walay dios gawas sa
Dios [Allah] ug nga si Muhammad mao
ang Sinugo sa Dios.” Ang shahada mao
ang paagi sa pag-apil sa Islam. Ang
pag-recite niini uban sa sinserong pag-
tuo mao ang pagkahimong Muslim.

Ang Arabic nga katugbang sa
pulong nga *Dios* mao ang *Allah*. Usa
ka pagpamubo sa mga pulong nga *al-*
(“ang”) ug *ilah* (“dios”), dili kini usa
ka tukmang ngalan apan usa ka titulo,
ug konektado kaayo kini sa Hebreo-
hanong pulong nga *Elohim*.

Tungod kay walay priesthood sa
Islam, walay mga ordinansa sa pries-
thood. Ug walay bugtong nga Islamic
nga “simbahan.” Sa ingon, ang pagpa-
hayag sa shahada, sa usa ka pagsabut,
mao ang katugbang sa bunyag diha sa
Islam. Ang kasamtangang kakulang sa
pormal, nagkahiusa, tibuok kalibutan
nga estruktura sa pagpangulo adunay
ubang mga implikasyon. Sama panang-
lit, walay kinatibuk-ang lider sa mga
Muslim sa tibuok kalibutan, walay tawo
nga mamulong alang sa tibuok komu-
nidad. (Si Muhammad gikonsiderar sa
hapit tanan isip ang katapusang pro-
peta.) Nagpasabut usab kini nga walay
simbahan diin ang mga terorista o mga
“erehes” mahimong itiwag.

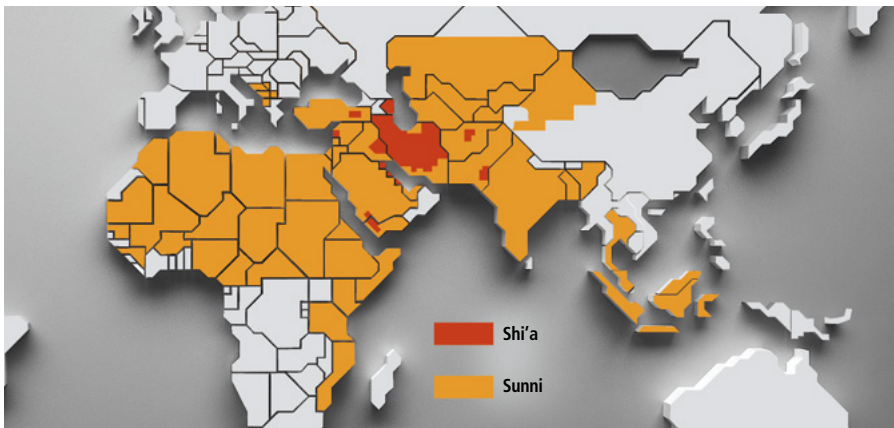
2. Pag-ampo

Daghan sa mga dili Muslim nahiba-
lo sa Muslim nga ritwal sa pag-ampo

nga gitawag og *salat* (sa-LAAT), nga
naglakip og piho nga gidaghanon sa
pisikal nga mga pagyukbo, lima ka
higayon kada adlaw. Ang pag-recite
sa gitudlo nga mga bersikulo gikan
sa Qur'an ug ang pagdapat sa agtang
diha sa yuta nagpakita sa mapaubsa-
nong pagtugyan ngadto sa Dios. Ang
mas kinabubut-on nga pag-ampo,
gitawag og *du'a*, mahimong mahalad
sa bisan unsang oras ug wala magki-
nahanglan og pagyukbo.

Alang sa mga pag-ampo sa udto sa
Biyernes, ang mga lalaking Muslim
gikinahanglan ug ang mga babayeng
Muslim giawhag sa pag-ampo diha sa
mosque (gikan sa Arabic nga *masjid*,
o “dapit sa pagyukbo”). Didto, sa
mga grupo nga gibulag base sa sek-
so, moporma sila og mga linya, mag-
ampo sumala sa paggiya sa imam sa
mosque (ee-MAAM, gikan sa Arabic
nga *amama*, nagpasabut nga “sa
atubangan sa”), ug maminaw sa usa
ka mubo nga wali. Ang mga Biyer-
nes, hinoon, dili gayud kaparehas
sa Igpapahulay; bisan og ang “kata-
pusan sa semana” sa kadaghanan sa
Muslim nga mga nasud nakasentro

Sobra sa 85 porsyento sa mga Muslim sa
kalibutan mga Sunni (tan-awa sa Pew
Research Center). Ang mga Shiite maoy
minoriya sa hapit bisan asa gawas lang
sa Azerbaijan, Bahrain, Iran, ug Iraq.

sa *yawm al-jum'a* ("ang adlaw sa pagpundok") o Biyernes, ang pagtrabaho nianang adlaw wala giisip nga makasasala.

3. Paghatag og limos

Ang *Zakat* (za-KAAT, nga nangahulugan og "kana nga nagputli") nagpasabut sa paghimo og manggiloy-on nga mga donasyon sa pagsuporta sa mga kabus, ingon man ngadto sa mga mosque ug uban pang mga buluhaton sa Islam. Kasagaran nga gikwenta kini nga 2.5 ka porsyento sa kinatibuk-ang bahandi sa usa ka Muslim nga lapas sa gitakda nga minimum nga kantidad. Sa pipila ka Muslim nga mga nasud, kolektahon kini sa mga institusyon sa gobyerno. Sa uban, boluntaryo kini.

4. Pagpuasa

Matag tuig ang mapahinunguron nga mga Muslim molikay sa pagkaron, pag-inom, ug sekswal nga relasyon gikan sa pagsubang sa adlaw hangtud sa pagsalop sa adlaw sa tibuok bulan sa Ramadan. Komon usab nga ipahinungod nila ang ilang mga kaugalingon sa espesyal nga mga buhat sa kalooy ngadto sa mga kabus ug sa pagbasa sa Qur'an sa tibuok bulan.⁷

5. Relihiyusong pagbiyahe

Ang mga Muslim nga adunay maayong panglawas ug mga kapanguhaan aron makabuhat niini kinahanglang mohimo og relihiyusong pagbiyahe ngadto sa Mecca bisan kausa lang sa ilang kinabuhi. (Ang pagbisita sa Medina, ang ikaduha nga labing balaang siyudad sa Islam, kasagaran ilakip apan wala kinahanglanang buhaton.) Alang sa matinud-anong mga Muslim, ang pagbuhat niini usa ka espiritwal ug makapatan-dog nga kalihokan, susama sa personal nga pagtambong sa kinatibuk-ang komperensya o sa pagsulod sa templo sa unang higayon.

Pipila sa Kasamtangang mga Isyu

Tulo ka butang nga gikabalak-an sa mga dili Muslim mahitungod sa Islam mao ang relihiyusong kagubot; ang Islamic, o *shari'a*, nga balaod; ug ang pagtratar sa Islam sa mga babaye.

Pipila ka mga panatiko [extremist] migamit sa termino nga *jihad* nga nagpasabut lamang sa "balaang gubat", apan ang pulong sa tinuod nagpasabut sa "praktikal nga buhat," kay sa pag-ampo ug pagtuon sa mga kasulatan "lamang".

Ang suheto sa balaod ug mga tighunahuna nga mga Muslim managlahi sa ilang pagsabut sa jihad. Ang sumbanan nga legal nga mga tinubdan nakiglalis, sama pananglit, nga

Usa ka grupo sa Muslim nga mga babaye nanagtapok alang sa iftar, ang panihapon diin tapuson sa mga Muslim ang ilang inadlaw nga Ramadan nga pagpuasa sa pagsalop sa adlaw.

kinahanglang pangdepensa lang ang madawat nga jihad militar ug ang mga kaaway kinahanglang mapasidan-an ug hatagan og oportunidad sa paghunong sa makagubot nga mga lihok. Ang pipila sa mga suheto sa balaod ug ubang mga tighunahuna nga mga Muslim karon nakiglalis nga jihad ang mahimong itawag sa bisan unsang praktikal nga aksyon nga gituyo alang sa kaayohan sa komunidad sa Islam o sa pagpalambo sa kalibutan sa kinatibuk-an. Si Muhammad giingon nga mihimo og kalainan tali sa "mas taas nga jihad" ug sa "mas ubos nga jihad." Ang naulahi, miingon siya, mao ang pakiggubat. Apan ang mas taas nga jihad mao ang pakigbatok sa dili makiangayon ingon man sa personal nga kagahi sa pagpuyo nga matarung.

Ang Islamist nga terorismo karon nangangkon og relihiyusong kagikan, apan malalis nga nagpakita kini og sosyal, politikal, ug ekonomikanhong

Ang ubang Muslim nga mga babaye magsul-ob sa hijab nga tabon sa ulo isip timaan sa tarung nga sininaan o debosyon ngadto ni Allah o sa dayag nga pagpakita sa ilang Muslim nga pagkatawo.

mga mulo nga sa tinuod gamay ra o walay koneksyon sa relihiyon.⁸ Dugang pa, importante niini nga hinumduman nga kadaghanan sa mga Muslim sa kalibutan wala moapil sa mga terorista sa ilang pagpanggubot.⁹

Ang *Shari'a* lain usab nga punto sa kabalaka alang sa pipila ka mga dili Muslim. Gikuha gikan sa Qur'an ug sa *hadith*—mugbo nga mga report sa unsay gisulti ug gibuhat ni Muhammad ug sa iyang labing suod nga mga kauban nga naghatag og mga sumbanan sa Muslim nga kinaiya ingon man nagdugang ug nagpasabut sa mga tudling sa Qur'an—usa kini ka lagda sa pamatasan sa Muslim.¹⁰ Ang mga lagda nga nagdumala sa isul-ob sa mga lalaki ug babaye (sama sa *hijab*, o belo) anaa sa *shari'a*; samtang gipatuman kini sa pipila ka Muslim nga mga nasud, gitugutan ra ang indibidwal nga mga pagpili sa ubang mga nasud. Ang *shari'a* naglangkob usab sa mga butang sama sa personal nga kalimpyo; ang oras ug sulod sa pagampo; ug mga lagda nga nagdumala sa kaminyoon, diborsyo, ug kabilin. Busa, kon mopadayag ang mga Muslim diha sa mga survey nga gusto nilang madumala pinaagi sa *shari'a*, dili sigurado nga naghimo sila og politikal nga pamahayag. Tingali nagsulti lang sila nga nagtinguha sila nga magpuyo og matinud-anong Muslim nga kinabuhi.

Daghang dili mga Muslim, kon maghunahuna sila sa pagtratar sa Islam nga mga babaye, maghunahuna dayon sa dinaghang kaminyoon ug mga belo. Apan ang tinuod nga kultura mas komplikado. Daghang mga tudling diha sa Qur'an ang nagpahayag nga ang mga babaye katumbas sa mga lalaki, samtang ang uban daw mibutang kanila sa ubos

nga mga tahas. Sigurado nga dunay mga binuhatan sa daghang Islam nga mga nasud—kasagaran nagagikan sa kultura sa mga tribu o uban pang karaang mga kostumbre sa wala pa ang Islam—nga nagpaubos sa mga babaye. Hinoon, ang paagi sa mga Muslim nga itratar ang mga tahas sa mga babaye magkalain-lain depende sa gigikanan nga mga nasud ug bisan anaa sa mao nga mga nasud.

Ang Panglantaw sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw mahitungod sa Islam

Bisan sa atong lahi nga tinuohan, unsaon sa Santos sa Ulahing Adlaw makaduol nga magmugna og relasyon sa mga Muslim?

Una sa tanan, kinahanglang moila kita sa katungod sa mga Muslim “sa pagpasimba kanila sa bisan unsa nga paagi, asa, o unsa ang ilang buot simbahan” (Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:11). Niadtong 1841, ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw diha sa konseho sa siyudad sa Nauvoo mipasar og usa ka ordinansa mahitungod sa kagawasan sa relihiyon nga naggarantiya og “gawasnong pagtugot ug managsamang pribilehiyo” ngadto sa “mga Katoliko, mga Presbyterian, mga Methodist, mga Baptist, mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, mga Quaker, mga Episcopal, mga Universalist, mga Unitarian, mga Mohammedan [Muslim],

ug uban pang relihiyuso nga mga sekto ug denominasyon.”¹¹

Hinumduman usab nato nga ang atong mga lider sa Simbahan sa kinatibuk-an positibo kaayo sa ilang pagtamud sa nagtukod sa Islam. Niadtong 1855, sama pananglit, sa panahon nga daghang mga Kristiyano mihimaraut ni Muhammad isip usa ka antikristo, sila Elder George A. Smith (1817–75) ug Parley P. Pratt (1807–57) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mihatag og taas nga mga sermon nga wala lamang magpakita og tataw nga maalamon ug maayong pagsabut sa kasaysayan sa Islam apan usab nagdayeg mismo ni Muhammad. Si Elder Smith miingon nga si Muhammad “sa walay duda tuyo nga gipadako sa Dios” aron sa pagsangyaw batok sa pagsimba sa mga dios-dios, ug mipahayag siya og simpatiya sa mga Muslim, kinsa, sama sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, lisud “nga makakuha og matinuoron nga kasaysayan” nga nasulat mahitungod kanila. Namulong pagkahuman dayon niana, si Elder Pratt mipahayag og pagdayeg sa mga pagtulun-an ni Muhammad ug sa moralidad ug mga institusyon sa katilingbang Muslim.¹²

Usa ka mas bag-o nga opisyal nga pamahayag miabut niadtong 1978 gikan sa Unang Kapangulohan. Piho kining naghigot ni Muhammad nga apil sa “talagsaong mga lider sa

relihiyon sa kalibutan,” nag-ingon nga, sama nila, siya “nakadawat og usa ka bahin sa kahayag sa Dios. Ang moral nga mga kamatuoran gihatag ngadto [niini nga mga lider] sa Dios,” misulat sila Presidente Spencer W. Kimball, N. Eldon Tanner, ug Marion G. Romney, “aron sa paglamdag sa tibukok kanasuran ug sa pagdala og mas taas nga lebel nga pagsabut sa mga indibidwal.”¹³

Pagtukod og Komon nga Sukaranan

Samtang ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw ug mga Muslim dayag nga managlahi sa importanting mga butang—ilabi na sa kabalaan ni Jesukristo, sa Iyang tahas isip Manlu-luwas, ug sa pagtawag og modernong mga propeta—aduna kitay daghang mga butang nga komon. Kita managsamang nagtuo, sama pananglit, nga kita adunay moral nga tulubagon sa atubangan sa Dios, nga kinahanglan magtinguha kita sa personal nga pagkamatarung ug sa usa ka maayo ug makiangayon nga katilingban, ug nga kita mabanhaw ug dad-on sa atubangan sa Dios aron pagahukman.

Ang mga Muslim ug mga Santos sa Ulahing mga Adlaw parehong nagtuo sa kamahinungdanon sa lig-on nga mga pamilya ug sa balaang sugo sa pagtabang sa mga kabus ug timawa ug nga atong mapakita ang atong pagtuo pinaagi sa mga buhat sa pagkadisipulo. Daw walay rason nangong ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw ug mga Muslim dili makabuhay niini uban sa usag usa ug gani, kon adunay mga oportunidad nga motumaw, magtinabangay uban sa mga komunidad diin, nagkasagad, atong makaplagan nga magkasilingan kita sa nagkagrabeng pagkakalibutanon. Magkauban, atong mapakita nga ang relihiyusong pagtuo mahimong gamhanang pwersa alang sa maayo ug dili lamang tinubdan sa kasamok ug gani kagubot, sama sa gilalis sa pipila ka mga kritiko.

Ang Qur'an mismo nagsugyot og paagi nga magkahiusa nga magpuyo nga malinawon bisan pa sa atong mga kalainan: “Kon pagbuot sa Dios, makahimo siya kaninyo nga usa ka komunidad. Apan gusto niyang mosulay kaninyo sa unsay iyang gihatag

kaninyo. Busa, pakigkompetensya sa usag usa diha sa maayong mga binuhatan. Kamong tanan mobalik ngadto sa Dios, ug siya motudlo kaninyo kabahin sa mga butang diin kamo kanhi nagkasumpaki.”¹⁴ ■

MUBO NGA MGA SULAT

1. Sa pagkatinuod, ang AD 622—ang tuig sa *Hijra* ni Muhammad, o imigrasyon, ngadto sa Medina—mao ang gibasehan nga tuig sa kalendaryo (*Hijri*) sa Muslim, ug ang mga pinadayag nga napundok diha sa Qur'an giila isip Meccan o Medinan.
2. Sa daghang mga siglo, ang duha ka mga pundok nag-anam kalagyo tungod sa uban pa nga mga isyu.
3. Makahuluganon, hinoon, nga samtang gitugutan ang paghubad sa Qur'an ngadto sa uban nga mga pinulongan, ang orihinal nga Arabic lamang ang gitamud isip tinuod nga Qur'an ug tinud-anay nga kasulatan.
4. Tan-awa sa Qur'an 4:125.
5. Tan-awa sa Qur'an 53:36-62; 87:9-19; tan-awa usab sa Daniel C. Peterson, “News from Antiquity,” *Ensign*, Ene. 1994, 16–21.
6. Qur'an 112:3-4. Ang mga hubad gikan sa Qur'an gikan ni Daniel C. Peterson.
7. Ang sumbanan nga mga edisyon sa Qur'an gibahin ngadto sa 30 ka managsamang porsyon alang gayud niana nga katuyoan.
8. Tan-awa, sama pananglit, sa Robert A. Pape, *Dying to Win: The Strategic Logic of Suicide Terrorism* (2005); Graham E. Fuller, *A World without Islam* (2010); Robert A. Pape ug James K. Feldman, *Cutting the Fuse: The Explosion of Global Suicide Terrorism and How to Stop It* (2010).
9. Tan-awa sa Charles Kurzman, *The Missing Martyrs: Why There Are So Few Muslim Terrorists* (2011); tan-awa usab sa John L. Esposito ug Dalia Mogahed, *Who Speaks for Islam? What a Billion Muslims Really Think* (2008); James Zogby, *Arab Voices: What They Are Saying to Us, and Why It Matters* (2010).
10. Daw susama kini, sa pagkatinuod, sa rabbinic nga balaod sa Judaism.
11. Ordinance in Relation to Religious Societies, Siyudad sa Nauvoo, [Illinois] punoang buhatan sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw, Marso 1, 1841.
12. Tan-awa sa *Journal of Discourses*, 3:28–42.
13. Pamahayag sa Unang Kapangulohan, Peb. 15, 1978. Sa iyang pag-usab sa *Introduction to the Qur'an* (1970) ni Richard Bell, si W. Montgomery Watt, usa ka tinahud nga eskolar sa Islam ug usa ka Anglican priest, mitanyag og usa ka posibling paagi diin ang matinuohong Kristiyano mahimong motanaw sa Qur'an isip dinasig.
14. Qur'an 5:48; itandi sa 2:48.

MAO KINI ANG DAPIT

Ang akong amahan, usa ka Amatinud-anong Kristiyano, mitudlo kanako sa pagbaton og pagtuo diha ni Jesukristo. Kana nga pagtuo nakatabang kanako nga makalahutay sa tulo ka tuig nga gubat sibil sa Nigeria sa ulahing bahin sa 1960 sa dihang anaa ko sa kasundalohan. Wala madugay, hinoon, naglibog ko ug mihunong sa pagtambong sa simbahan.

Dihang miabut ko sa Estados Unidos niadtong 1981 aron sa pag-eskwela, gibati nako nga akong gikinahanglan ang Dios sa akong kinabuhi. Sulod sa duha ka tuig mitambong ko og lain-laing mga simbahan sa Boston, Massachusetts, apan walay usa niini nga akong ganahan. Wala nako mabati ang Espiritu, mao nga mihunong ko sa pagpangita.

Wala madugay human ang akong asawa, si Mabel, miapas kanako gikan sa Nigeria niadtong 1984, misugod ang dako nakong tinguha nga magpaduol pag-usab sa Dios ug mahisakop og simbahan. Usa ka higala nga mibisita gikan sa Nigeria wala masayud nga nangita ko og simbahan, apan iya kong gisultihan kabahin sa usa ka simbahan nga iyang nadunggan nga adunay usa ka basahon nga gitawag og Basahon ni Mormon.

Human niana, mipadayon ko sa pagpangita og mga simbahan. Nakakita ko og simbahan nga gitawag og Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga

Diha sa templo, ang mga pulong nga akong nadunggan sa akong unang adlaw sa simbahan gikumpirmar kanako sa makadaghang higayon.

Santos sa Ulahing mga Adlaw. Ang pulong nga *santos* nakakuha sa akong atensyon. Wala ko kahibalo nga adunay simbahan nga ang mga miyembro gitawag og mga santos. Nianang Dominggoha nakahukom ko nga ako kining susihon.

Sa miting sa sakrament nga akong gitambungan, ang kongregasyon nanganta og mga himno uban sa balaang pagtahud, ang mga pari mipanalangin sa pan ug tubig, ug ang serbisyo gipahigayon ubos sa kahanay ug kamapaubsanon. Pagkahuman, samtang milakaw ko ngadto sa lobby ug namalandong sa kalihokan sa simbahan, nakadungog ko sa akong ngalan.

“Simeon,” ang tingog sa Espiritu miingon, “mao kini ang dapit.”

Nianang puntoha, duha ka mga misyonaryo miduol kanako. Ilang gipaila ang ilang kaugalingon ug ang Basahon ni Mormon. Mitan-aw ko nila ug miingon, “Wala koy nasayran kabahin sa Basahon ni Mormon, apan nasayud ko sa Biblia. Andam na ko.”

Gisugdan ko nila sa pagtudlo sa plano sa kaluwasan. Wala kaabut og usa ka bulan, gibunyagan ko. Mipasakop sa Simbahan ang akong asawa wala madugay human niana. Pipila ka tuig human niana, na-seal mi didto sa Washington D.C. Temple ug ang among lima ka anak gi-seal ngari kanamo.

Sulod sa templo, daghang butang ang gipadayag ngari kanako, apan ang mga pulong nga akong nadungog sa akong unang adlaw sa simbahan gikumpirmar kanako sa makadaghang higayon pinaagi sa pagpadayag diha sa templo: “Mao kini ang dapit.” Ang epekto niana nga pamahayag gikan sa Espiritu Santo miusab sa akong kinabuhi ug sa kinabuhi sa akong asawa ug mga anak sa kahangturan. ■

Simeon Nnah, Aba, Nigeria

Sa matag pangatarungan, nagkamubo ang akong pagbasa sa kasulatan hangtud nga wala na ko magbasahan.

UNSAON NAKO NGA MABALIK ANG KADASIG SA AKONG PAGTUON SA KASULATAN?

Tulo ka bulan pa lang akong nauli gikan sa akong misyon sa dihang misugod ko nga manlimbasug sa pagbasa sa mga kasulatan.

Mibasa ko sa mga kasulatan matag adlaw sa akong misyon ug misaad nga magpadayon kon mouli na ko. Apan paglabay sa panahon, daw kanunay nga adunay makababag niini. Mahimong daghan kaayo ko og homework, nagkapuliki sa pagtrabaho, o sobra ra ang kakapoy. Sa matag pangatarungan, nagkamubo ang akong pagbasa sa kasulatan hangtud nga wala na ko magbasahan.

Giukab nako ang Basahon ni Mormon usa ka gabii ug nagplano nga mobasa og usa lang ka bersikulo. Ang bersikulo nga akong gibasa mipahinumdom kanako nga ang mga kasulatan naglangkob sa “makapahimuot nga pulong sa Dios, oo, ang pulong nga makapaalim sa samaran nga kalag” (Jacob 2:8).

Namalandong ko niini nga bersikulo ug nakaamgo sa negatibong epekto ngari kanako sa pagbaliwala

sa pagtuon sa kasulatan. Mas mibati ko og kahasol sa eskwelahan, mas walay pagpakabana sa simbahan, ug mas layo sa Dios. Nagkinahanglan ang akong kalag sa makaalim nga pulong sa Dios nga makita diha sa mga kasulatan. Nasayud ko nga kinahanglan nakong han-ayon og usab ang akong mga prayoridad.

Midangup ko sa akong mga higala, pamilya, ug mga lider sa Simbahan aron sa pagpangayo og mga sugyot nga mabalik ang kadasig sa akong pagtuon sa kasulatan. Nakakaplag ko og tulo ka butang nga makatabang.

Una, akong naamguhan nga ang pagtuon sa mga kasulatan sa gabii dili epektibo alang nako. Ang pagtuon sa buntag nakatugot kanako sa pagpamalandong sa tibuok adlaw sa doktrina ug mga baruganan nga akong gibasa nianang buntaga.

Ikaduha, gitudloan kita sa pagbasa sa mga kasulatan uban sa atong mga pamilya, apan tungod kay anaa ako sa kolehiyo ug layo sa akong pamilya, misugod ko sa pagbasa sa mga

kasulatan uban sa mga kauban sa kwarto ug mga higala. Nakatabang kini kanako nga magbabiling responsable, ug misangput kini ngadto sa nindot nga mga diskusyon sa ebanghelyo.

Ikatulo, misugod ko sa pagsulat sa mga pag-aghat ug mga hunahuna nga akong nadawat panahon sa pagtuon sa kasulatan. Nakatabang kini kanako nga matutokan ang unsay akong gibasa ug nakatabang nako nga mas makaila sa tingog sa Espiritu.

Sa dihang ang pagtuon sa kasulatan nahimo na usab nga usa ka prayoridad sa akong kinabuhi, akong nakita nga mas aduna akoy panahon ug kalagsik sa pagbuhat sa tanang butang nga kinahanglan nakong buhaton. Labing importante, mibati na usab ako og kasuod ngadto sa Dios samtang nagbasa ug namalandong ko sa mga kasulatan. Karon kon mogahin ko og panahon sa mga kasulatan, mobati ko og kalinaw ug makakita og kaayohan sa akong kalag. ■

Sarah Keenan, Utah, USA

Akong nakit-an ang akong iyaan
Ug ang iyang lima ka bulan nga
masuso sa usa ka duyan nga gihigot
ngadto sa duha ka punoang mangga.

“LUKSO SA SUBA!”

Usa ka adlaw gisugo ko sa akong lola sa paghatud sa pagkaon nga iyang giandam ngadto sa akong iyaan. Init kadto nga Sabado sa hapon, ug adunay daghan pang butang nga gusto nakong buhaton kay sa buhaton ang sugo sa akong lola. Ako hinoon siyang giingnan nga ang usa lang sa akong mga ig-agaw ang iyang sugoon, apan miinsister siya nga ako ang mobuhat niini.

Milabay ang usa ka oras, ug misugod ko sa pagbati nga angay nakong buhaton ang gisugo sa akong lola. Akong gikuha ang pagkaon ug mipadulong sa balay sa akong iyaan. Layo kini, ug sa akong pag-abut, wala ko magplano nga mopundo og dugay didto.

Akong nakit-an ang akong iyaan ug ang iyang lima ka bulan nga masuso sa usa ka duyan nga gihigot ngadto sa duha ka punoang mangga. Ang mga punoan anaa sa kilid sa usa ka

suba sa luyo sa balay. Milakaw ko padulong nila aron sa paghatud sa pagkaon. Sa kalit lang, ang mga pisi sa duyan naputol. Ang akong iyaan ug ang iyang bata naligid ngadto sa suba. Mibati ko og tumang kahadlok. Dili ko kahibalong molangoy, ug walay laing tawo nga makatabang. Wala ko kahibalo unsa ang buhaton.

Diha-diha dayon, nakadungog ko sa tingog sa Espiritu: “Lukso!”

Sa walay pagduhaduha, milukso ko. Maayo gani, nakit-an nako ang bata sa pipila lang ka segundo, ug ang akong iyaan nakahimo sa paghaw-as gikan sa tubig. Sa akong pagkawas gikan sa tubig uban sa bata, dili ko makatuo sa bag-o lang nga nahitabo. Milukso ko ngadto sa suba nga dili man ko kahibalo molangoy, apan tungod kay naminaw ko sa Espiritu, ang akong ig-agaw nga masuso ug ako naluwas gikan sa pagkalumos.

Naamguhan nako kon unsa ka importante ang pag-ila ug pagpaminaw sa direksyon ug inspirasyon nga ihatag sa Dios kanato pinaagi sa Espiritu Santo. Mapasalamaton ko nga sa katapusan mituman ko sa sugo sa akong lola ug mihatud sa pagkaon ngadto sa balay sa akong iyaan. Nasayud ko nga kinahanglan natong mohimo og mga paningkamot nga mahimong sensitibo sa espiritwal nga mga pag-aghat aron mahimo kitang mga kamot sa Dios sa pagtabang sa Iyang mga anak. ■

Elvin Jerome Laceda, Pampanga,
Philippines

MOBATI PAG-USAB OG KAKOMPORTABLE

Wala ko kaandam sa tawag sa telepono sa akong igsoong lalaki. “Si Mama bag-o lang namatay,” miingon siya. “Natumba siya ug nabagok ang iyang ulo.”

Nakalitan ko. Wala na ang akong mama, ug bag-o lang kong nakigsulti niya sa miaging gabii. Kanunay kong nangutana sa akong kaugalingon nga-nong nahitabo kini. Wala ko makasabut nganong kinahanglan siyang mobiya nako. Nasuko ko! Gihunahuna nako ang akong kasuko sulod sa pipila ka semana.

Sa katapusan, nakahukom ko kinsa ang angayang basulon. Sayop kadto sa Dios. Sayo ra kaayo Niyang gikuha si mama kanako. Daghang importanting mga panghitabo sa akong kinabuhi ang wala makita ni Mama, ug nagtuo ko nga tungod kini Kaniya. Dili pa ko miyembro sa Simbahan niadtong panahuna, apan usa ko ka diboto nga Kristiyano. Imbis nga mosalig sa Dios

alang sa kalig-on, mipalayo ko Kaniya ug gisalikway Siya sa akong kinabuhi.

Gimingaw ko og maayo sa akong inahan. Sa akong pagdako, ang akong panimalay uban sa akong mga ginikanan usa ka luwas nga dapit. Bisan asa pa ko o bisan unsay akong gibuhay, sa matag higayon nga nakig-istorya ko sa akong mama o migahin og panahon uban kaniya, mibati ko og kakomportable. Karon kana nga pagbati sa “kakomportable” nga akong ganahan nahanaw.

Milabay ang katuigan, ug hapit hingpit nga nawala ang akong pagtuo. Gisulayan nako pagsabut nganong kinahanglang mamatay ang akong inahan, apan walay nakahatag kanako og kalinaw. Dayon, sulod sa usa ka semana, ang mosunod nga hunahuna balik-balik nga misulod sa akong utok: kinahanglan kong modangup sa balaang mga tinubdan aron makasabut. Gisulti nako kini sa usa ka minahal

nga higala kinsa usa ka miyembro sa Simbahan. Nangutana siya kon gusto ba ko nga makat-on og dugang mahitungod sa iyang relihiyon.

Wala dayon ako makaamgo niini, apan ang Espiritu mipukaw sa akong kalag gikan sa lawum nga pagkatulog. Sa dihang mas nakat-on ko mahitungod sa ebanghelyo, mas gibati nako nga nakakita ko pag-usab og usa ka luwas nga dapit. Ang pagbati sa “kakomportable” mibalik.

Nabunyagan ko niadtong Mayo 2013. Mapasalamaton ko nga nabalik ang akong pagtuo. Wala na ko motalikod pa sa Dios. Hinoon, gihangup nako Siya. Nasubo gihapon ko sa kalit nga pagkamatay sa akong mama, apan tungod sa akong pagtuo sa Dios, nasayud ko nga sa umaabot mobati ko og “kakomportable” uban sa akong mama ug sa akong pamilya sa kahangturan. ■

Judy Rascher, Colorado, USA

MGA HULAGWAY SA HUGOT NGA PAGTUO

Sa dihang si Rakotomalala nainteresado sa ebanghelyo, ang labing duol nga simbahan anaa sa Antsirabe, usa ka siyudad nga 30 ka milya (50 km) gikan sa iyang baryo sa Sarodroa. Si Rakotomalala ug usa ka higala nakakita og paagi aron mahimo ang biyahe matag Dominggo.

Karon, ang Sarodroa adunay gamay nga meetinghouse diin sobra sa 100 ka mga miyembro ang magtambungan matag Dominggo. Nakita ni Rakotomalala ang iyang baryo nga mihangup sa ebanghelyo. Upat ka mga misyonaryo ang nakaserbisyo gikan sa Sarodroa ug ang Simbahan padayon nga naglambo.

CODY BELL, LITRATISTA

Rakotomalala Alphonse

Sarodroa, Madagascar

Gusto ko nga motambong sa simbahan, apan wala koy kwarta para sa bus. Nakigsulti ko sa akong higala, si Razafindravaonasolo, ug miingon siya nga mahimo namong sakyan ang akong bisiklita. Mibisiklita mi og duha ka oras gikan sa Sarodroa padulong sa Antsirabe matag Dominggo. Kon kapuyon ko sa pagsikad, mosakay ko sa luyo ug siya ang mosugod sa pagsikad. Dayon kon kapuyon siya, magbaylo na usab kami og pwesto.

Sa katapusan, ang pamilya ni Razafindravaonasolo ug ako nagpamiyembro sa Simbahan. Sa Antsirabe mi magsimbahan hangtud nga usa ka branch ang giablihan diha sa Sarodroa. Malipayon kaayo kami sa dihang makasimba mi sa kaugali-ngon namong baryo!

Tan-awa ang dugang pang mga litrato ni Rakotomalala ug Razafindravaonasolo sa ids.org/go/41845.

Ni Elder Ulisses Soares

Sa Kapangulohan sa Seventy

Mga Dalan ngadto sa Tinuod nga Kalipay

Labaw sa tanan, ang Langitnong Amahan nagtinguha sa atong tinuod ug malungtarong kalipay.

“Ang atong kalipay mao ang katu-yoan sa tanang mga panalangin nga Iyang gihatag kanato—ang mga pagtulun-an sa ebanghelyo, mga sugo, mga ordinansa sa priesthood, mga relasyon sa pamilya, mga propeta, mga templo, ang matahum nga mga nalalang, ug bisan ang kahigayunan nga makasinati og kalisdanan. . . . Gipadala Niya ang Iyang Pinalang-gang Anak sa pagpahigayon sa Pag-ula aron magmalipayon kita niining kinabuhia ug makadawat og kahingpi-tan sa kalipay sa kahangturan.”¹

Ang mga tawo bisan adunay gipa-ngita. Sa ilang kaugalingong paagi, ang tinud-anay nilang gipangita mao ang kalipay. Hinoon, sama sa kamatuoran mismo, daghan ang wala makakita og kalipay “tungod kay sila wala masayud asa kini pangitaa” (D&P 123:12).

Tungod kay wala sila masayud kon asa pangitaon ang tinuod ug mahang-turong kalipay, ila kining pangitaon diha sa mga butang nga sa tinuoray naghatag og lumalabay lamang nga kalingawan—ang pagpalit og mga

butang, pagtinguha sa pasidungog ug pagdayeg sa kalibutan pinaagi sa dili angay nga kinaiya, ug pagtutok sa pisikal nga katahum ug kamadanihon.

Ang kalingawan sa kasagaran masaypan isip kalipay. Daw makita nga kon mas magtinguha ang mga tawo og lumalabay nga kalingawan, mas mahimo silang dili malipayon. Kasagaran, ang kalingawan molung-tad lamang og mubong panahon.

Sama sa giingon ni Presidente David O. McKay (1873–1970): “Mahimo ninyong makuha kanang lumalabay nga kalingawan, oo, apan dili kamo maka-kaplag og hingpit nga kalipay, dili kamo makakaplag og kalipay. Ang kalipay makaplagaan lamang nianang dalan nga giagian na sa daghang mga tawo, pig-ot man kini, hinoon tul-id, nga mosangput ngadto sa kinabuhing dayon.”²

Subo lang nga alang sa kadaghanan, ang kalipay lisud maangkon. Ang mga scientist nasayud nga “labaw pa kay sa positibong kinaiya, ang kalipay mao ang kahimtang sa maayong pamuot nga naglangkob sa pagpuyo og maayong kinabuhi—nga adunay pagbati sa pagkabilihon ug lawom nga katagbawan.”³

Hinaut nga ang matag usa kanato mopili sa paghigugma sa Ginoo ug pagsunod sa Iyang mga dalan ngadto sa kalipay.

Ang mga pagsiksik nagpakita nga ang kalipay dili resulta sa pagbalhin-balhin gikan sa usa ka kasinatian ngadto sa sunod. Hinoon, ang pagkab-ut og kalipay sa kasagaran naglakip og mapadayunong paningkamot alang sa usa ka butang nga mas importante sa kinabuhi. Ang kalipay matino pinaagi sa kinaiya, pamatasan, ug mga sundanan sa panghunahuna nga direkta natong makontrolar pinaagi sa tinu-yo nga buhat. Kadaghanan sa atong

kalipay sa tinud-anay anaa “ubos sa personal nga pagkontrolar.”⁴

Atong ikonsiderar ang kaimportante sa pipila ka mga dalan sa kalipay nga makita diha sa mga kasulatan ug gitudlo sa modernong mga propeta ug mga apostoles. Ang atong matinud-anon ug makanunayong paghimo sa husto nga mga pagpili nagtugot kanato nga makatagamtam og kalipay sa atong pagpanaw sa unahan.

Hiyas

Ang una niini nga mga dalan mao ang hiyas, nga mao ang usa ka sundanan sa hunahuna ug pamatasan nga gibase sa tag-as nga moral nga mga sumbanan. Naglakip kini sa moral nga kaputli, nga maghimo kanimong takus sa pagsulod sa balaan nga mga templo sa Ginoo. Ang hiyasnon nga mga tawo nagbaton og yanong dignidad ug kalig-on

sa sulod. Masaligon sila tungod kay takus silang modawat ug magiyahan sa Espiritu Santo. Ang hiyas magsugod diha sa kasingkasing ug hunahuna, ug mao kini ang natingub nga liboan ka ginagmayng mga desisyon ug binuhatan kada adlaw.

“Himoa ang hiyas nga modayan-dayan sa inyong mga hunahuna nga walay paghunong; unya ang imong pagsalig mosamot pagkalig-on diha sa atubangan sa Dios; ug ang doktrina sa pagkapari motuhop diha sa imong kalag ingon sa mga yamog nga gikan sa langit.

“Ang Espiritu Santo mao ang inyong kauban sa kanunay, ug ang inyong pagmando usa ka dili mau-sabon nga pagmando sa pagkamatarung ug kamatuoran; ug ang inyong kamandoan mao ang usa ka walay katapusan nga kamandoan, ug walay pagpugos nga paagi kini moka-nap nganha kanimo hangtud sa kahangturan.” (DP 121:45–46).

Si Presidente Thomas S. Monson (1927–2018) mitudlo nga “walay panaghigala nga mas bililhon kay sa inyong kaugalingong limpyo nga konsensya, sa inyong kaugalingong moral nga kalimpyo—ug pagkamahimayaon nga pagbati nga kamo mobarug sa gitudlo ninyong dapit nga limpyo ug uban sa pagsalig nga takus kamo sa pagbuhat sa ingon.”⁵

Pagkamatarung

Ang ikaduha nga dalan sa kalipay mao ang pagkamatarung. Si Elder Richard G. Scott (1928–2015) sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles mitudlo:

“Hibaloi nga ang mahangturong kalipay nagagikan kon unsa kamo, dili kon unsay anaa kaninyo.

“Ang tinuod nga kalipay nagagikan sa matarung nga kinaiya, ug kana gikan sa sundanan sa makanunayong matarung nga mga desisyon. . . . Ang inyong matarung nga mga desisyon modeterminar kon kinsa kamo ug unsay importante alang kaninyo. Makahimo kini sa pagbuhat sa matarung nga mga butang nga mas sayon. Alang sa kalipay karon ug sa tibuok ninyong kinabuhi, pagmakanunayon sa pagsunod sa Ginoo.”⁶

Samtang magtuon kita sa mga kasulatan, atong makat-unan nga ang mga saad nga gihimo sa Ginoo ngari kanato nag-awhag og matarung nga pagpuyo. Kana nga mga saad moamuma sa atong kalag, nga naghatag kanato og paglaum pinaagi sa pag-awhag kanato sa dili paghunong bisan sa giatubang natong inadlaw nga mga hagit sa pagpakabuhi diha sa kalibutan nga nagkakunhod ang tarung ug moral nga mga hiyas. Busa, kinahanglang isiguro nato nga ang atong mga hunahuna, mga pulong, ug mga lihok nagdala kanato diha sa dalan nga pabalik ngadto sa atong Langitnong Amahan.

Pagkamatitud-anon

Ang ikatulong dalan ngadto sa kalipay mao ang pagkamatitud-anon. Gikinahanglang masabtan nga ang Dios mopanalangin kanato sumala sa atong pagtuo, nga mao ang tinubdan sa pagpakabuhi uban sa balaang katuyoan ug mahangturong panglantaw. Ang hugot nga pagtuo usa ka praktikal nga baruganan nga modasig og kakugi. Makita kini diha sa atong positibong

kinaiya ug tinguha nga andam sa pagbuhat sa tanan nga gihangyo sa Dios ug ni Jesukristo kanato. Kini ang mopaluhod kanato aron sa pagpangamuyo sa Ginoo alang sa giya ug moawhag kanato sa pagbarug ug paglihok uban sa pagsalig aron makab-ot ang mga butang nga nahiuyon sa Iyang kabubut-on.

Samtang mopadayon kamo sa inyong panaw, pagasulayan kamo aron makita kon buhaton ninyo ang tanang butang nga gisugo kaninyo sa Ginoo nga inyong Dios (tan-awa sa Abraham 3:25). Kabahin kini sa mortal nga kasi-natian. Magkinahanglang kini nga mopadayon kamo uban sa makanunayong pagtuo kang Kristo, giniyahan sa Espiritu ug mosalig nga ang Dios mohatag sa inyong mga panginahanglan.

Hinumdumi nga kinahanglang dili gayud ninyo tugutan nga mokunhod ang inyong pagtuo—bisan sa mga panahon sa dakong kalisud. Kon magmakanunayon kamo, ang Ginoo mopadako sa inyong kapasidad sa pagbuntog sa mga hagit sa kinabuhi. Makahimo kamo sa pagsanta sa negatibo nga mga tinguha, ug makaugmad kamo og kapasidad sa pagbuntog bisan sa daw makaluya nga mga babag.

Pagkabalaan

Ang pagkabalaan, lain nga dalan sa kalipay, adunay kalabutan sa espiritwal ug moral nga kahingpitan. Ang pagkabalaan nagpasabut sa kaputli sa kasingkasing ug katuyoan. Unsaon nato sa pagpaningkamot matag adlaw aron maamumahan ang atong kaugalingon sa espiritwal nga paagi aron makapalambo kita og ingon ka diosnon nga kinaiya?

Mitubag si Presidente Harold B. Lee (1899–1973): “Kita nagpalambo sa atong espirituhanon nga mga kaugalingon pinaagi sa pagbansay. . . . Kinahanglang gayud nga kita adunay kada adlaw nga pag-ehersisyo sa atong mga espiritu pinaagi sa pag-ampo, pinaagi sa paghimo og matag adlaw nga maayong mga binuhatan, pinaagi sa pagpakigbahin sa uban. Kinahanglang gayud nga pakan-on nato ang atong mga espiritu kada adlaw pinaagi sa pagtuon sa mga kasulatan sa matag adlaw, pinaagi sa [family home evening], pinaagi sa pagtambong sa mga miting, pinaagi sa pag-ambit sa sakrament. . . .

“Ang matarung nga tawo nanglimbasog alang sa pag-uswag sa kaugalingon nasayud nga siya adunay inadlaw nga panginahanglan sa paghinulsol.”⁷

Laing importante nga elemento sa pagkabalaan adunay kalabutan sa paghimo ug pagtuman sa mga pakigsaad sa templo. Kon matitud-anon kita, kini nga mga pakigsaad mopalambo kanato lapas sa mga kinutuban sa atong kaugalingong gahum ug panan-aw. Ang tanang gisaad nga mga panalangin sa ebanghelyo ni Jesukristo maangkon nato pinaagi sa atong pagkamatitud-anon sa mga ordinansa ug mga pakigsaad nga atong gihimo sa atubangan sa Langitnong Amahan ug ni Jesukristo diha sa templo. Kabahin sa sundanan sa pagpuyo “subay sa matang sa pagkamalipayon” naglakip sa pagtukod og templo aron didto mosimba ug mohimo og mga pakigsaad uban sa Ginoo (tan-awa sa 2 Nephi 5:16, 27).

Usa ka importanting punto nga angayng hinumduman niini nga dalan mao nga kinahanglan kitang magma-kugihon sa pagpalambo og pagka-espirituhanon ug mahimong putli sa moral nga paagi.

Pagkamasulundon

Ang pagtuman sa tanang mga sugo sa Dios may kalabutan sa ubang mga dalan ngadto sa kalipay. Human ang mga Nephite mibulag sa mga Lamanite, hilabihan silang miuswag samtang gisunod nila ang mga paghukom, mga balaod, ug mga sugo “sa Ginoo sa tanan nga mga butang, sumala sa balaod ni Moises” (2 Nephi 5:10). Kini nga sundanan lain nga importanting elemento sa pagpuyo “subay sa matang sa pagkamalipayon.”

Si Presidente Monson mitudlo: “Kon atong sundon ang kasugoan, ang atong kinabuhi mas malipayon, mas makatagbaw, ug dili kaayo komplikado. Ang atong mga hagit ug mga problema mas sayon pas-anon, ug atong madawat ang . . . gisaad nga mga panalangin [sa Dios].”⁸ Miingon usab siya, “Ang kahibalo nga atong

gitinguha, ang mga tubag nga atong gihandom, ug ang kalig-on nga atong gitinguha karon sa pag-atubang sa mga hagit sa komplikado ug nagkau-sab nga kalibutan atong madawat kon kita andam nga mosunod sa mga sugo sa Ginoo.”⁹

Ang Manluluwas naghangyo kanato: “Kon nahigugma kamo kanako, inyong pagatumanon ang akong mga sugo. . . .

“Ang nagabaton sa akong mga sugo ug nagatuman niini, kini siya mao ang nahigugma kanako; ug ang nahigugma kanako pagahigugmaon sa akong Amahan, ug ako mahigugma kaniya ug magapadayag sa akong kaugalingon ngadto kaniya.” (Juan 14:15, 21).

Paghunahuna sa Uban kay sa Kaugalingon ug Gugma

Ang bulawanong dalan ngadto sa kalipay mao ang paghunahuna sa uban kay sa kaugalingon ug gugma—gugma nga may pagpakabana, interes, ug pipila ka sukod sa gugmang putli alang sa matag buhi nga kalag. Ang gugma mao ang direkta nga rota ngadto sa kalipay

nga mopalambo ug mopanalangin sa atong kinabuhi ug sa kinabuhi sa uban. Nagpasabut kini, sama sa giingon sa Manluluwas, nga magpakita kamo og gugma bisan sa inyong mga kaaway (tan-awa sa Mateo 5:44).

Sa pagbuhat niini, nagtuman kamo sa mas dakong sugo nga higugmaon ang Dios. Inyong mabaliwala ang dautang mga butang nga moabut—mga butang nga ngil-ad, mga butang nga mosangput sa kapakyasan, ug mga butang nga mapait. Ang tinuod ug malungtarong kalipay moabut lamang kon mopili kita sa “[paghigugma sa] Ginoo nga imong Dios sa tibuok mong kasingkasing, ug sa tibuok mong kalag, ug sa tibuok mong salabutan” (Mateo 22:37; tan-awa usab sa Deuteronomio 6:5; Marcos 12:30; Lucas 10:27).

Hinaut nga ang matag usa kanato mopili sa paghigugma sa Ginoo ug pagsunod sa Iyang mga dalan ngadto sa kalipay, nga mao ang “tumong ug tuyo sa atong pagpakabuhi.”¹⁰ ■

Gikan sa usa ka pakigpulong sa gradwasyon, “Mga Dalan alang sa Kalipay,” nga gihatag sa Brigham Young University–Hawaii niadtong Hunyo 8, 2017.

MUBO NGA MGA SULAT

1. “Happiness,” Gospel Topics, topics.lds.org.
2. David O. McKay, sa Conference Report, Okt. 1919, 180.
3. “Happiness,” *Psychology Today*, psychologytoday.com/basics/happiness.
4. “Happiness,” *Psychology Today*.
5. Thomas S. Monson, “Mga Ehemplo sa Pagkamatarung,” *Liahona*, Mayo 2008, 65.
6. Richard G. Scott, “Making the Right Decisions,” *Ensign*, Mayo 1991, 34.
7. *Mga Pagtulun-an sa mga Presidente sa Simbahan: Harold B. Lee* (2000), 218.
8. Thomas S. Monson, “Sunda ang Kasugoan,” *Liahona*, Nob. 2015, 83.
9. Thomas S. Monson, “Ang Pagkamasulundon Makahatag og Panalangin,” *Liahona*, Mayo 2013, 92.
10. Joseph Smith, sa *History of the Church*, 5:134.

Kat-uni kon unsa ang tinuod nga kalipay diha sa [lds.org/go/41849](https://www.lds.org/go/41849).

Kaminyoon, Kwarta, ug Hugot nga Pagtuo

Ni Sunday Chibuike Obasi

Mitambong ko sa komperensya sa mga young single adult sa Kumasi, Ghana, dili tungod kay nagkinahanglan ko og uyab—hapit na ko maminyo—apan tungod kay gibati nako nga nagkinahanglan ko og dugang kadasig ug nga ang komperensya mao ang saktong dapit nga makakita niini. Sa pagkatinuod, ang akong mga pag-ampo natubag diha sa komperensya human si Sister Call, usa ka senior nga misyonaryo nga gi-assign nga motrabaho uban sa mga young single adult, namulong kabahin sa kaimportante sa kaminyoon sa templo.

Sa hinapos nga bahin sa diskusyon, ang iyang panagway kalit lang nausab ug miingon siya, “Wala kamo magkinahanglan og kwarta aron maminyo—ang inyong gikinahanglan mao lang ang hugot nga pagtuo.” Gibati nako nga direkta siyang nakig-istorya kanako, apan wala ko maghunahuna nga mahimo kini kanako tungod kay nagkinahanglan kami nga mopalit og pipila ka mga butang agig pagpangandam sa kasal. Miingon ko sa akong kaugalingon, “Unsaon man nga dili ko magkinahanglan og kwarta apan pagtuo lang?”

Gibalik-balik nako kini sa paghunahuna sa tibuok semana. Niana nga proseso nangutana ko sa akong kaugalingon, “Limitado ba ang Dios sa unsay Iyang mabuhat?” Sa sinugdanan, naghunahuna ko nga dili, apan pagkahuman nakahunahuna ko nga oo. Dayon miabut ang usa ka follow-up nga pangutana, “Sa unsang paagi Siya malimitahan kon gamhanan Siya sa tanan?” Ang Espiritu mitudlo kanako sa tubag: ang mga panalangin sa Dios mag-agad sa atong pagkamasulundon Kaniya. Dili Siya limitado sa Iyang abilidad sa pagpanalangin kanato, apan kinahanglang atong dapiton kadto nga mga panalangin pinaagi sa pagpakita og pagtuo sa pagbuhat sa unsay Iyang ipabuhat kanato.

Sa wala madugay, akong gitawagan ang akong pangasaw-unon, si Priscilla, aron hisgutan ang among mga plano sa kaminyoon. Bisan pa sa kakulang sa among kwarta, nakahukom kami nga mopili og petsa alang sa among kasal, apan wala kami makapili og partikular nga petsa. Nagkauyon kami nga iyang pangutan-on ang iyang bishop unsa nga mga petsa ang pwede diha sa mga calendar sa

Ang akong pangasaw-unon ug ako gamay ra kaayo og panahon sa wala pa ang among kasal, ug mas gamay pa og kwarta, apan aduna kami usa ka butang nga mas importante: hugot nga pagtuo.

ward ug stake. Sa duha ka petsa nga iyang gitanyag, gipili namo ang Septiyembre 27, 2014—nga nagpasabut nga kami adunay pito lang ka semana sa dili pa ang adlaw sa kasal!

Nangutana si Priscilla, “*Obim* [nagpasabut nga “akong kasingkasing” sa pinulongan nga Igbo], duna ka bay kwarta? Mubo na lang kaayo ang panahon.”

Mitubag ko, “Wala, apan aduna akoy pagtuo.”

Mikatawa siya ug miingon, “Ok ra na. Magpuasa ta ug mag-ampo.”

Gigamit ang 1 Nephi 3:7, mipadayon siya, “Ang Ginoo moandam og paagi alang kanato tungod kay misugo Siya kanato nga magminyo.”

Sulod nianang semanaha gibayran ko sa usa ka trabaho nga nahuman na nako pipila ka bulan na ang milabay. Dayon si Priscilla misulti kanako nga gusto niyang magsugod og negosyo

aron mokita og dugang kwarta. Uban sa kwarta nga akong nakita, mipalit siya og ginamit na nga mga handbag sa babaye ug gibaligya kini og balik. Human mapalit ang pipila sa mga butang nga anaa sa iyang lista sa mga kinahanglanon, aduna gihapon siyay kwarta nga labaw pa sa duha ka pilo sa kwarta nga akong gihatag niya.

Niining panahona, wala pa koy nakuhang trabaho. Ang matag trabaho nga gisaad wala madayon. Duha na lang ka semana ang nahabilin ug aduna gihapoy mga butang nga kinahanglan namong paliton. Misugyot ang akong pangasaw-unon nga i-atras ang petsa. Miingon ra ko, “Adunay milagro nga moabut.”

Duha lang ka adlaw sa wala pa ang among kasal, ang milagro nahitabo: giswelduhan ko sa usa ka trabaho nga gibuhat nako sobra sa duha ka semana ang milabay. Nakat-unan usab nako nga uban sa pagtuo ug kakugi, ang Ginoo mopanalangin kanato sa pagkab-ot sa atong matarung nga mga tumong.

Miadto mi sa banko aron sa pagpailis sa tseke ug gikan didto miadto sa merkado aron mopalit sa nahabiling kinahanglanon taliwala sa kusog nga ulan, nga among gitan-aw isip pag-aprubar sa langit sa among buhat sa pagtuo.

Wala kaabut og 24 oras, namin-yo mi. Sa dihang gihangyo mi nga magbinayloay og mga panumpa, ang pagbati dili gayud sama sa bisan unsa nga akong nabati sa akong kinabuhi sukad. Gibati nako nga daghan kaayo mi og nahimo nga nagtuo ko nga makahimo ko sa tanang butang sugod nianang puntoha pinaagi sa hugot nga pagtuo. Sa kaulahian na-seal mi didto sa Accra Ghana Temple.

Bisan kon nagkinahanglan kamo og *pila* ka kwarta aron mangandam alang sa kaminyoon, ang labing importanting butang nga inyong gikinahanglan mao ang hugot nga pagtuo. ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Ashanti Region, Ghana.

“Kon mobati ko nga daw nawad-an ko sa pagtuo, unsay akong mabuhat aron mahibalik kini?”

*“Usa sa mga katu-
yoan sa Simbahan
mao ang pag-alima
ug pag-ugmad sa
liso sa pagtuo—
bisan sa balason
nga yuta sa pagdu-
haduha ug kawa-
lay kasiguroan. . .*

*“... Palihug,
duhaduhai una
ang inyong pagdu-
haduha sa dili pa
mo magduhaduha
sa inyong pagtuo.”*

Presidente Dieter F. Uchtdorf,
Ikaduhang Magtatambag sa Unang
Kapangulohan, “Dali Pakig-uban
Kanamo,” Okt. 2013 nga kinatibuk-
ang komperensya.

Dangup sa mga Kasulatan

Kon maglisud ko nga mobati sa Espiritu, makatabang kanako nga modangup sa mga

kasulatan ug motan-aw sa hugot nga pagtuo nga gibatunan sa tanan. Makahatag kini kanako og pagtuo. Tingali mubo ra kaayo ang imong mga pagampo. Paningkamuti nga mahimo kining mas kinasingkasing ug ang Langitnong Amahan motabang kani-mo nga mahibalik ang imong pagtuo.

Chris B., edad 14, Oregon, USA

Amumaha ang Liso sa Pagtuo

Nasayud ko nga maka-ampo ko sa Amahan ug makahangyo Kaniya sa pagtabang kanako nga

maalima ang gidak-on sa pagtuo nga ako nang napalambo. Kinahanglang buhaton nako ang gikinahanglan nga mga butang sa pag-amuma niini, sama sa pagbasa sa mga kasulatan, pagtinguha og espiritwal nga mga kasinatian, pag-ihap sa akong mga panalangin, ug pagpangayo og tabang gikan sa akong pamilya. Nianang paa-giha, ang akong pagtuo makasugod na usab sa pagtubo. Dili kini mahitabo diha-diha dayon—usa kini ka proseso nga magkinahanglan og panahon. Kinahanglan kong magbaton og pai-lub ug pagsalig sa Ginoo.

Elías B., edad 18, Mendoza, Argentina

Magtinabangay sa Pagsulbad

Sa dihang gibati nako nga daw nawad-an ko sa akong pagtuo, nakig-istorya ko sa akong

mama ug papa, ug gitabangan namo kini sa pagsulbad. Usahay mangan-ta mi og makadasig nga mga kanta pagkahuman aron among mabati ang Espiritu.

Emmalie C., edad 15, Colorado, USA

Pangutan-a ang Imong Ginikanan

Agig dugang sa direkta nga pag-ampo ngadto sa Langitnong Amahan, makapangutana kita sa atong mga ginikanan unsaon nato pagbalik ngadto Kaniya ug mahibalik ang atong pagtuo.

Elías S., edad 12, Paysandú, Uruguay

Pag-ampo, Pakig-istorya, ug Pagbasa

Isip usa ka tawo nga mikunhod ang pagtuo, dihay tulo ka butang nga akong gihimo aron maulian. Una, nag-ampo ko. Ang pag-ampo alang sa kalig-on ug aron masayud unsay akong buhaton misalir og maayo. Ikaduha, gisultihan nako ang suod nga mga higala, ug nakatabang sila og maayo kanako sa dihang nangina-hanglan ko niini. Ikatulo, mibasa ko sa mga kasulatan. Daghan niini adunay kalabutan sa pagtuo ug makatabang kanato nga mahibalik kini.

Jack J., edad 14, Florida, USA

Ang mga tubag gituyo alang sa pagtabang ug panglantaw, dili isip opisyal nga mga pamahayag sa doktrina sa Simbahan.

Nganong motugot man ang Dios sa gubat?

Ang gubat kabahin na sa istorya sa katawhan dinhi sa yuta hapit sukad pa sa sinugdanan. Apan ang Ginoo, ang Prinsipe sa Kalinaw, dili gusto nga makiggubat kita sa usag usa. Masubo siya kon ang mga tawo dili mopili sa pahigugma sa usag usa ug “walay mga balatian, ug . . . nasilag sa ilang kaugalingon nga dugo” (Moises 7:33), nagdunot sa yuta pinaagi sa kagubot (tan-awa sa Genesis 6:11–13). Kadtong mga tawo kansang kadautan midala og gubat sa yuta pagahukman sa ilang mga binuhatan.

Ang Ginoo misugo sa Iyang katawhan nga “isalikway ang gubat ug ipahayag ang kalinaw” (D&P 98:16). Hinoon, kon ang mga nasud makig-away batok sa usag usa, ang Ginoo miingon usab nga kita usahay adunay katungod sa pagpanalipod sa atong mga pamilya, mga nasud, ug kagawa-san batok sa kalaglagan, pagpangdaug-daog, ug pagpanglupig (tan-awa sa Alma 43: 47; Alma 46: 12–13; D&P 134:11). Ug ang mga Santos sa Ulahing mga Adlaw kinsa nangalagad diha sa mga militar sa ilang nasud nagsunod sa baruganan nga mahimong “ubos sa mga hari, presidente, mga magmamando, ug sa mga maghuhukom” (Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:12).

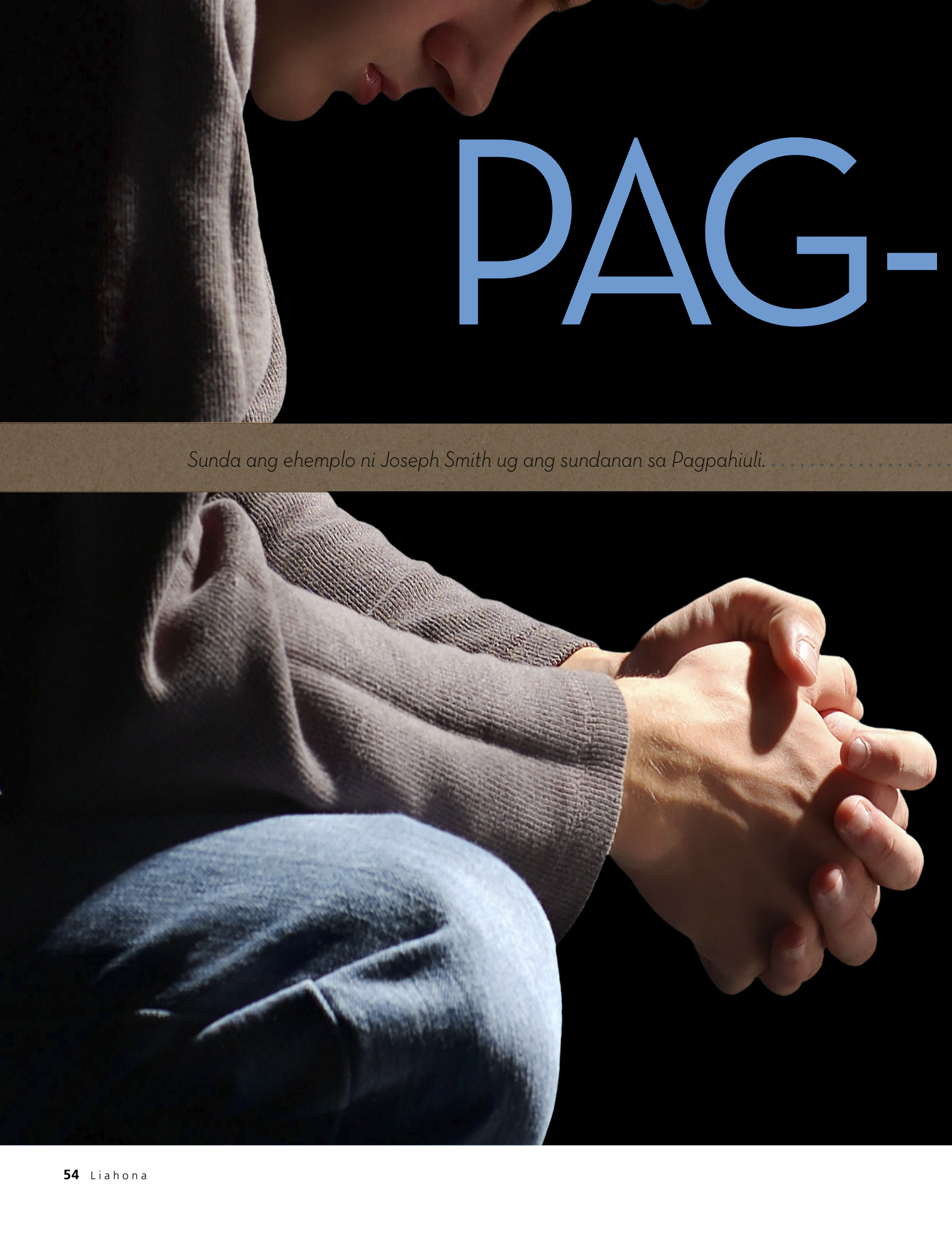
Alang sa dugang pa, tan-awa sa Gordon B. Hinckley, “Gubat ug Kalinaw,” kinatibuk-ang komperensya sa Abr. 2003; “War,” Gospel Topics, topics.lds.org.

Umaabut nga Pangutana

“Sa unsang paagi ang akong patriyarkal nga panalangin makatabang kanako sa paghimo og mga desisyon?”

Isumiter ang inyong tubag ug, kon ganahan, klaro kaayo nga litrato hangtud Mayo 15, 2018, sa liahona.lds.org (i-klik ang “Submit an Article o Feedback”).

Ang mga tubag tingali i-edit alang sa gitag-on o sa pagkaklaro.

PAG-

Sunda ang ehemplo ni Joseph Smith ug ang sundanan sa Pagpahiuli.

AMPO

Ni Elder Robert D. Hales (1932–2017)

Sa Korum sa Napu-
log Duha ka mga
Apostoles

ANG YAWE SA PAGPAMATUOD UG SA PAGPAHIULI

I sip mga lider sa Simbahan, kita sa kasa-
garan pangutan-on, “Unsaon nako pag-
dawat og pagpamatuod sa gipahiuli nga
ebanghelyo ni Jesukristo?”

Ang pag-angkon og pagpamatuod ug
mahimong kinabig magsugod sa pagtuon
ug pag-ampo, dayon magpuyo sa ebang-
helyo uban sa pailub ug pagpadayon ug
magdapit ug mosalig sa Espiritu. Ang kina-
buhi ni Joseph Smith ug ang sundanan
sa pagpahiuli mao ang pinakamaayong
mga ehemplo niini nga proseso. Samtang
[ipaambit nako] ... [ang] mga panghitabo
sa Pagpahiuli, bantayi ang mga paagi nga
makaresulta sa pagpamatuod....

*Dangup sa
mga kasulatan.
Luhod aron
mag-ampo.
Pangayo
pinaagi sa
hugot nga
pagtuo.
Paminawa ang
Espiritu Santo.*

Dakong Kalibug

Si Joseph Smith natawo niadtong Disyembre 23, 1805, sa Sharon, Vermont, USA. Gikan siya sa usa ka pamilya nga nag-ampo ug nagtuon sa Biblia. Sa iyang kabatan-on, interesado siya sa relihiyon ug nakadiskubre og “dakong kalibug” diha sa mga doktrina ni Kristo, uban sa “pari nga nakig batok sa pari, ug kinabig batok sa kinabig” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:6).

Kini nga kalibug . . . nagsugod gatusan ka tuig kaniadto sa unsay gitawag nga Dakong Apostasiya. Ang adlaw ni Kristo “dili moabut,” miingon si Apostol Pablo, “hangtud mahitabo una ang pagsupil” (2 Mga Taga-Tesalonica 2:3).

Pipila ka dekada human sa Pagkabanhaw ni Kristo, ang Iyang mga Apostoles gipamatay, ang Iyang mga pagtulun-an gipang-usab, ug ang priesthood gikuha gikan sa yuta. Apan si Pablo, naglantaw sa atong panahon, nanagna nga “diha sa dispensasyon sa kahingpitan sa mga panahon [ang Dios] mohiusa sa tanang mga butang diha kang Kristo” (Mga Taga-Efeso 1:10). Siya mopahiuli sa tinuod nga Simbahan ni Kristo dinhi sa yuta sa makausa pa. . . .

Si Joseph Nakakita og Tubag

Si Joseph . . . , sa nag-edad og 14, nakakita sa iyang kaugalingon nga anaa sa “kagubot sa [relihiyusong] mga opinyon.” Kanunay siyang mangutana sa iyang kaugalingon, “Kon adunay usa [niini nga mga simbahan] nga tinuod, hain niini, ug sa unsa nga paagi ako masayud niini?” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:10).

Si Joseph midangup sa Biblia alang sa mga tubag. “Kon aduna man kaninyo’y nakulangan sa kaalam,” mibasa siya sa Epistola ni Santiago,

“papangayoa siya sa Dios, nga nagapanghatag ngadto sa tanang mga tawo sa madagayaon gayud, ug walay pagpamoyboy; ug kini igahatag kaniya (Santiago 1:5).

Misunod sa direksyon ni Santiago, si Joseph miadto sa kakahoyan duol sa ilang panimalay ug nag-ampo. Samtang siya nagtawag sa Dios, “usa ka dako nga gilis sa kahayag . . . nagpaubos,” labaw sa kahayag sa adlaw sa udtong tutok, ug “duha ka Personahe” mipakita. “Usa kanila misulti . . . , nagtawag sa [ngalan ni Joseph] ug miingon, nagtudlo ngadto sa lain—*Kini mao ang Akong Hinigugmang Anak. Paminaw Kaniya!*” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:16–17).

Ang Dios Amahan ug ang Iyang Anak, nga si Jesukristo, nakigsulti kang Joseph. Sila mitubag sa iyang pangutana. Sila mitudlo kaniya nga ang tinuod nga Simbahan ni Kristo nawala gikan sa yuta. Si Joseph nakakat-on nga kining mga miyembro sa Dios nga Kapangulohan managlahi nga mga binuhat, Sila nakaila kaniya sa ngalan, ug Sila andam sa pagtubag sa iyang mga pag-ampo. Nabukas ang kalangitan, ang gabii sa apostasiya nahuman na, ug ang kahayag sa ebanghelyo nagsugod sa pagsidlak.

Sama ni Joseph, kadaghanan nato nangita sa kahayag sa kama-tuoran. . . . Sama ni Joseph, kinahanglan kitang mosiksik sa mga kasulatan, mag-ampo, . . . [mahimong]

mapainubsanon, ug [magkat-on] sa pagpakita og hugot nga pagtuo.

Si Moroni ug ang mga Palid nga Bulawan

Sulod sa tulo ka tuig human sa iyang Unang Panan-awon, si Joseph [miingon nga kanunay siyang mibati og pagkawala sa kadasig tungod sa iyang mga kahayang ug mga kasaypanan]. Apan wala siya mawad-i sa hugot nga pagtuo o makalimot sa gahum sa pag-ampo.

Pagka-Septyembre 21, 1823, sa edad nga 17, [si Joseph] miluhod aron mangayo og “kapasayloan sa tanan [niyang] mga sala” . . . ug [aron masayud sa iyang] “kahimtang sa atubangan sa [Dios]” (tan-awa sa Joseph Smith—Kasaysayan 1:29). Samtang siya nag-ampo, ang kahayag . . . mitungha, nagkahayag “hangtud ang kahayag sa sulod sama na sa udtong tutok” (bersikulo 30). Niana nga kahayag adunay nagbarug nga personahe nga nagsul-ob og saput nga “may talagsaon nga kaputi” (bersikulo 31). Gitawag niya si Joseph sa iyang ngalan ug mipaila sa iyang kaugalingon nga si Moroni. Siya miingon “nga ang Dios adunay ipabuhat ni [Joseph]” ug misulti kaniya mahitunod sa usa ka karaang rekord nga “gisulat sa bulawang mga palid,” nga sa dihang gihubad, nahimong ang Basahon ni Mormon. Ang basahon naglangkob og rekord sa kahingpitan sa ebanghelyo. (Tan-awa sa mga bersikulo 33–34.) . . . Si Joseph gisugo [ngadto] . . . niana nga rekord, gilubong . . . [diha sa] duol nga Bungtod . . . Cumorah.

Pagkasunod adlaw nakit-an ni Joseph ang mga palid, apan ang panahon wala pa moabut nga kuhaon kini. Si Moroni miingon kang Joseph nga makigkita kaniya didto sa samang

adlaw matag tuig sulod sa upat ka tuig (tan-awa sa mga bersikulo 52–53). Si Joseph mituman. Matag tuig moadto siya sa bungtod diin si Moroni mohatag kaniya og “mga panudlo” (bersikulo 54) mahitungod sa Pagpahiuli sa Simbahan ni Kristo. . . .

Si Joseph nakadawat sa mga palid niadtong Septyembre 22, 1827, sa edad nga 21. Siya usab nakadawat sa karaang instrumento alang sa paghubad niini, nga gitawag og Urim ug Thummim. Gamit kining sagrado nga tighubad, inubanan sa Espiritu Santo, si Joseph misugod sa buluhaton sa paghubad. . . .

Nahitabo ang Pagpahiuli

Sa edad nga 23, si Joseph naghubad sa mga palid sa dihang siya ug [ang iyang tigsulat], si Oliver [Cowdery], nakaagi sa tudling kabahin sa bunyag alang sa kapasayloan sa mga sala. . . . Buot sila nga masayud og dugang. Si Joseph nasayud unsa ang buhaton.

Pagka-Mayo 15, 1829, [si Joseph ug si Oliver] miadto sa kakahoyan aron mangutana sa Ginoo. Samtang sila nag-ampo, si Juan Bautista mipakita “diha sa panganod sa kahayag” (Joseph Smith—Kasaysayan 1:68). Siya . . . ang mibunyag sa Manluluwas dinhi sa yuta, ug naghupot siya sa mga yawe sa priesthood nga gikinahanglan sa pagpahigayon niana nga ordinansa pinaagi sa pagtugot gikan sa Dios.

. . . Si Juan . . . mipandong sa iyang mga kamot diha sa [ulo ni Joseph ug dayon sa kang Oliver] ug mitugyan sa Aaronic Priesthood ngadto [sa matag usa] kanila (tan-awa sa D&P 13; Joseph Smith—Kasaysayan 1:68–69). . . . Sa

hinapos sa Mayo o sayo sa Hunyo 1829, ang Melchizedek, o mas taas, nga Priesthood gitugyan ngadto ni Joseph ug Oliver pinaagi nila ni Apostoles Pedro, Santiago, ug Juan.

Ang paghubad sa Basahon ni Mormon nahuman usab nianang pagka-Hunyo, ug ang basahon gimantala niadtong Marso 26, 1830. . . . Paglabay sa pipila ka mga adlaw, pagka-Abril 6, ang Simbahan pormal nga giorganisar. . . . Sama sa gipanagna ni Pablo, ang karaan nga Simbahan ni Kristo sa makausa pa gi-establisar dinhi sa yuta.

Apan ang buhat sa Pagpahiuli wala pa mahuman. . . . [Ang Templo sa Kirtland, ang pinakaunang templo nga natukod niini nga dispensasyon,] gipahinungod . . . pagka-Marso 27, 1836. Usa ka semana human niadto, pagka-Abril 3, usa ka miting gihimo didto. Human sa solemne ug hilum nga pag-ampo, . . . ang Ginoong Jesukristo [mipakita kang Joseph ug Oliver.] . . . Sila si Moises, Elias, ug Elijah mipakita usab didto [sa Templo sa Kirtland] ug [mihatag sa mga yawe sa priesthood] ngadto ni Joseph (tan-awa sa D&P 110).

Usa ka Sundanan nga Atong Sundon

Mga kaigsoonan, makita ba nato ang sundanan? Matag dakong hitabo

sa Pagpahiuli—ang Unang Pananawon, ang pagpakita ni Moroni ug ang pagtungha sa Basahon ni Mormon, ang pagpahiuli sa priesthood, ug ang pagpakita ni Jesukristo [diha sa] Iyang balaan nga templo—giunhan og pag-ampo. . . .

[Sa makadaghan] akong gibati ang dili ikalimud nga pagsaksi sa Espiritu sa Dios, sama sa kalayo nga nagdilaab sa akong kasingkasing, nga ang gipahiuli nga ebanghelyo tinuod. . . . [Kon wala ka masayud niining mga butanga sa imong kaugalingon] mosugyot ko sa pagdawat sa imbitasyon nga gihatag ni Moroni diha sa Basahon ni Mormon: “Ug kon kamo makadawat niini nga mga butang, ako moawhag kaninyo nga kamo mangutana sa Dios, ang Amahan sa Kahangturan, sa ngalan ni Kristo, kon kini nga mga butang dili ba tinuod; ug kon kamo mangutana sa kinasingkasing, uban sa tinuod nga katuyoan, nga may hugot nga pagtuo kang Kristo, siya mopakita sa kamatuoran niini nganha kaninyo, pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo. Ug pinaagi sa gahum sa Espiritu Santo kamo mahimo nga masayud sa kamatuoran sa tanan nga mga butang” (Moroni 10:4–5). . . .

. . . Sunda ang ehemplo ni Joseph Smith ug ang sundanan sa Pagpahiuli. Dangup sa mga kasulatan. Luhod aron mag-ampo. Pangayo pinaagi sa hugot nga pagtuo. Paminaw sa Espiritu Santo. . . . Ug sa ngalan ni Jesukristo, mosaad ako, “Kon kamo . . . mangayo [sa Langitnong Amahan] pinaagi sa hugot nga pagtuo, motuo nga kamo makadawat, uban sa kakugi sa paghupot sa mga sugo [sa Ginoo], sa pagkatinuod kini nga mga butang ipahibalo nganha kaninyo” (1 Nephi 15:11). ■

Gikan sa usa ka pakigpulong sa Oktubre 2003 nga kinatibuk-ang komperensya.

UNSA, NGANO, *ug* GIUNSA:

USA KA DETALYADO NGA PAGHULAGWAY SA PAGPAHIULI

Ni Faith Sutherlin Blackhurst

Mga Magasin sa Simbahan

Ingnon ta nga anaa ka sa usa ka semana nga paglaag-laag sa baybayon uban sa pamilya sa imong higala. Daghan kaayo mo og kalingawan, apan misugod ang imong kamingaw sa imong kaugalingong pamilya. Unya ang imong papa mipadala nimo og text message aron mangumusta—mao gayud kini ang imong gikinahanglan aron mobati nga gimahal ug gihinumduman.

Ang kinabuhi sa yuta morag ingon niana. Ang Dios dili mopadala kanato og mga text, apan layo kita sa atong langitnong panimalay, busa usa ka paagi nga ang Langitnong Amahan makapadayag sa Iyang gugma alang kanato mao ang pagpadala og mga propeta.

DISPENSASYON

Ang mga propeta mangulo sa unsay gitawag nga *mga dispensasyon*, mga yugto sa panahon diin (1) ang Dios adunay labing minos usa ka awtorisado nga lider sa priesthood dinhi sa yuta ug (2) kini nga lider, usa ka propeta, direktang nakakat-on sa plano sa kaluwasan gikan sa Dios. Ang propeta dayon motudlo, o *modispensar*, sa ebanghelyo ngadto sa katawhan.

Tungod sa mga kasulatan, nahibalo kita mahitungod sa daghang mga dispensasyon. Ang pipila sa mga importante mao kadtong sa kang Adan, Enoch, Noe, Abraham, Moises, Jesu-kristo, ug Joseph Smith. Ang Ginoo misugod og dispensasyon pinaagi sa matag usa niini nga mga propeta.

MGA PAGHULAGWAY PINAAGI NI BEN SIMONSEN

Aron makatudlo sa ebanghelyo, kinahanglang makahimo ka sa pagpasabut unsa ang apostasiya, mga dispensasyon, ug ang Pagpahiuli. Kini nga tsart makatabang.

APOSTASIYA

Apostasiya=pagkadautan. Kon ang usa ka indibidwal o grupo mopalayo sa mga kamatuoran sa ebanghelyo ni Jesukristo, mosalikway sa mga propeta, ug magpakasala, sila anaa sa apostasiya.

PAGPAHIULI

Ang usa ka pagpahiuli mao ang buhat sa pagbalik sa usa ka butang ngadto sa orihinal nga kondisyon niini. Dili kini repormasyon, nga mousab sa usa ka butang nga anaa na aron mohimo og bag-o. Sama pananglit, kon gusto nimong ipahiuli ang usa ka karaan nga balay, tukuron nimo kini og balik nga sama sa orihinal nga desinyo niini. Tingali gusto nimong modugang og bag-ong fireplace, apan niana giusab na nimo ang balay, wala na mopahiuli niini.

Ang ebanghelyo ni Jesukristo kinahanglan nga ipahiuli tungod kay nawala kini panahon sa Dakong Apostasiya. Ang mga tawo nagpuyo sulod sa daghang mga siglo nga walay tinuod nga Simbahan. Busa ang Ginoo *mipahiuli* sa Iyang Simbahan ug sa ebanghelyo pinaagi ni Joseph Smith, sama sa gipanagna sa karaang mga propeta (tan-awa sa Isaia 2:1–3; 29:13–14; Mga Buhat 3:19–21; Pinadayag 14:6–7; 2 Nephi 3:3–15).

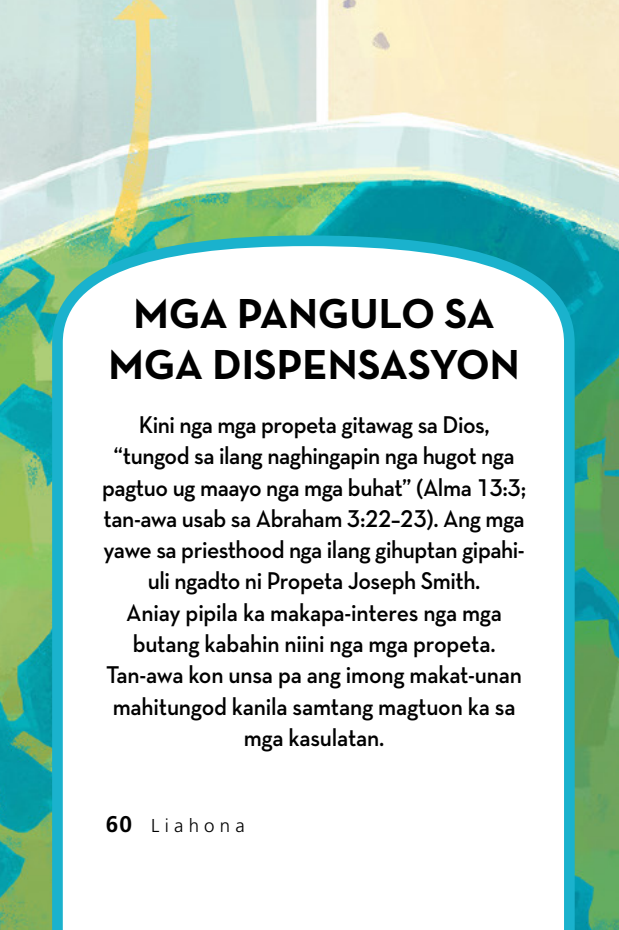
Ang tinuod nga ebanghelyo ni Jesukristo kanunay nga maanaa dinhi—busa padayon ka ba nga magmatinud-anon niini? Bisan kon ang kalibutan mag-anam sa pagkahimong dautan, ang Simbahan ni Jesukristo magpabilin hangtud sa katapusan.

Ikaw adunay himoong pagpili—ang samang pagpili nga giatubang sa mga tawo sukad sa sinugdanan sa panahon: imo bang sundon ang propeta? Kon imong buhaton, mapanalanginan ka ug magiyahan sa Espiritu.

ADAN

Si Adan usa ka tinuod nga pioneer: siya ang unang tawo dinhi sa yuta ug ang unang propeta! Gitudlo-an niya ang iyang pamilya sa ebanghelyo, apan bisan sa sinugdanan, daghan ang “nangita sa ilang kaugalingon nga mga kaalam diha sa kangitngit” ug misalikway sa kamatuoran (Moises 6:28).

MGA PANGULO SA MGA DISPENSASYON

Kini nga mga propeta gitawag sa Dios, “tungod sa ilang naghingapin nga hugot nga pagtuo ug maayo nga mga buhat” (Alma 13:3; tan-awa usab sa Abraham 3:22-23). Ang mga yawe sa priesthood nga ilang gihuptan gipahili ngadto ni Propeta Joseph Smith.

Aniay pipila ka makapa-interes nga mga butang kabahin niini nga mga propeta. Tan-awa kon unsa pa ang imong makat-unan mahitungod kanila samtang magtuon ka sa mga kasulatan.

ENOCH

Nakadungog ka na ba og tibuok siyudad nga gidalo ngadto sa langit? Nan, ang siyudad sa Zion—nga gi-establisar ni Enoch—hilabihan ka matarung nga ang mga tawo mipuyo uban sa Dios (tan-awa sa Moises 7:23).

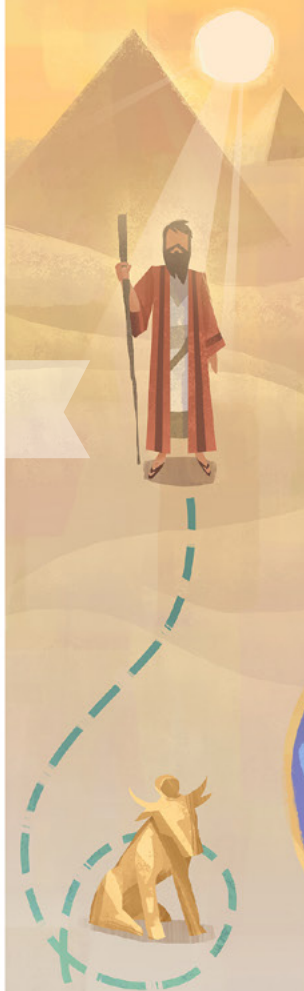
NOE

Nahibalo na ka sa arka ni Noe. Walo lamang ka tawo—ang pamilya ni Noe—ang naluwas gikan sa Lunop tungod kay naminaw sila sa mga pasidaan ni Noe (tan-awa sa Genesis 7; Moises 8). Apan nasayud ba kamo nga nakadawat siya sa priesthood sa dihang siya 10 anyos pa (tan-awa sa D&P 107:52) ug nga ang “mga higante ... nagtinguha sa paghunos sa kinabuhi ni Noe”? (Moises 8:18).

ABRAHAM

Si Abraham hapit gisakripisyo sa dautan nga mga pari, apan usa ka anghel miluwas kaniya (tan-awa sa Abraham 1). Aduna siyay pipila ka talagsaon nga mga pagpadayag, lakip ang usa ka pananawon mahitungod sa pre-mortal nga kinabuhi. Ang mga miyembro sa Simbahan iyang mga kaliwatan, ug ang pakigsaad ni Abraham gipangalan kaniya. (Tan-awa sa Abraham 2-5.)

MOISES

Si Moises nangulo sa mga Israelite gikan sa Ehipto ug mitabang kanila nga makaangkon og kagawasan. Siya “nagtinguha nga maku-gihon sa pagbalaan sa iyang mga katawhan nga unta sila makakita sa nawong sa Dios; apan sila nagpatig-a sa ilang mga kasingkasing ug dili makalahutay sa iyang atubangan” (D&P 84:23-24). Gani, tungod sa ilang pag-apostasiya, nahisalaag sila sa kamingawan sulod sa 40 ka tuig!

JESUKRISTO

Wala lamang mitudlo si Jesukristo sa ebanghelyo ug mihimo og mga milagro, apan gi-establisar usab Niya ang Iyang Simbahan dinhi sa yuta. Gitubos Niya ang atong mga sala ug gilansang sa krus ug nabanhaw aron makahimo kita sa pagbuntog sa espiritwal ug pisikal nga kamatayon. Siya mao ang pangulo sa Iyang Simbahan karon, ug Siya ug ang Langit-nong Amahan mao ang tinubdan sa awtoridad sa priesthood.

ANG DAKONG APOSTASIYA

Human sa Pagkabanhaw sa Manluluwas, ang Iyang mga Apostoles ug ubang mga lider sa Simbahan naningkamot sa pagsangyaw sa ebanghelyo, apan ang mga tawo misalikway sa ilang mga pagtulun-an ug gani mipatay sa ubang mga Apostoles. Tungod sa pagkadautan sa katawhan, ang kahingpitan sa ebanghelyo nawala sa kalibutan. Ang kalibutan nahiagum sa espiritwal nga kangitngit (tan-awa sa Isaías 60:2).

- Sa sobra 1,000 ka tuig, ang katawhan walay kahigayunan nga makaangkon sa mga ordinansa sa kaluwasan, sa mga panalangin sa templo, o sa giya sa usa ka propeta.
- Ang bililhong mga kamatuoran nangawala sa Biblia.
- Ang sayop nga mga ideya gitudlo mahitungod sa tinuod nga kinaiyahan sa Dios.
- Ang ubang mga ordinansa sa kaluwasan giusab o gitudlo nga sayop (tan-awa sa Isaías 24:5).
- Kini nga apostasiya sa ngadto-ngadto miresulta sa pagtumaw sa daghang mga simbahan.

ANG REPORMASYON

Panahon sa Dakong Apostasiya, ang relihiyoso og panghunahuna nga mga tawo sa Europe nakaamgo nga ang ebanghelyo ni Jesukristo wala gitudlo sa hustong paagi. Kini nga mga reformer dili mga propeta, apan gibuhat nila ang ilang pinakamaayo sa pagtudlo sa kamatuoran sumala sa ilang pagsabut niini. Mitabang sila nga mahimong anaa ang Biblia alang sa daghang tawo. Daghan ang nakig-away alang sa relihiyusong kagawasan ug mahimong posible sa Pagpahiuli sa ebanghelyo.

JOSEPH SMITH

Busa ang kahingpitan sa ebanghelyo nawala ba gayud sa hangtud? Wala! Gipadayag pag-usab sa Dios ang importante nga mga kamatuoran ngadto ni Joseph Smith. Ang langitnong mga mensahero mipahiuli sa tanang gikinahanglan nga mga yawe sa priesthood ngadto kaniya (tan-awa sa D&P 27:8-13; 110; 128:18-21), nga naghimo niini nga “kapaigoan [dispensasyon] sa kahingpitan sa panahon” (D&P 138:48). Naila usab kini isip ang ulahing mga adlaw tungod kay kini mao ang katapusang dispensasyon sa dili pa ang Ikaduhang Pag-anhi ni Jesukristo.

Ania Ka Dinhi

ANG PAGPAHIULI

Tag-ana kon unsa? IKAW nakabaton sa mga panalangin sa Pagpahiuli. Oo, ikaw!

- Ang Simbahan ni Jesukristo gipahiuli nga adunay usa ka propeta ug mga apostoles nga nangulo niini.
- Ang Basahon ni Mormon, Doktrina ug mga Pakigsaad, Perlas nga Labing Bililhon, ug uban pang moderno nga pagpadayag mipahiuli sa bililhong mga kamatuoran nga nawala (tan-awa sa 2 Nephi 27).
- Nadawat ni Joseph Smith ang Aaronic Priesthood gikan ni Juan Bautista (tan-awa sa D&P 13) ug ang Melchizedek Priesthood gikan nila ni Apostol Pedro, Santiago, ug Juan (tan-awa sa D&P 128:20).
- Ang awtorisadong mga naghupot sa priesthood mopahigayon sa mga ordinansa sa kaluwasan sa tukmang paagi.
- Ug nasayud kita nga ang kamatuoran dili na gayud mawala pag-usab tungod sa usa ka apostasiya (tan-awa sa Daniel 2:44). ■

Samtang magkat-on kamo mahitungod ni Jesukristo, inyong madapit ang Iyang kalinaw ug presensya diha sa inyong kinabuhi.

Sarah Hanson

Hunahunaa nga nagbasa sa *tanan* mahitungod sa Manluluwas diha sa mga kasulatan—ang Balaang Biblia, ang Basahon ni Mormon, ang Doktrina ug mga Pakigsaad, ang Perlas nga Labing Bililhon. Magkinahanglan kana og dakong panahon ug paghago! Apan niadtong Enero 2017, si Presidente Russell M. Nelson mihatag og hagit sa pagbuhat niana—sa pagtuon sa tanan nga gisulti ug gibuhat ni Jesus diha sa sumbanan nga mga basahon. Miingon si Presidente Nelson nga ang pagkompleto sa proyekto nakapahimo kaniya nga “lahi nga tawo.” Wala lamang siya makat-on og dugang mahitungod ni Jesukristo apan mibati usab og nabag-o nga debosyon ngadto Kaniya.¹

Kamo usab mas mapaduol kang Kristo samtang magkat-on kamo kaniya. Ang pagtuon sa Iyang kinabuhi ug katuyoan nagdapit sa Iyang kalinaw diha sa inyong kinabuhi ug makatabang kaninyo nga makaila Kaniya ug sa Langitnong Amahan. Basaha kon giunsa pagtubag niini nga mga batan-on ang duha ka mga pangutana: (1) Unsa ang inyong paborito nga istorya diha kasulatan mahitungod sa Manluluwas ug ngano? (2) Ug sa unsang paagi ang inyong mga pagtuon sa ebanghelyo nakahatag kaninyo og kalinaw?

PAG-ILA SA MANLULUWAS

Ganahan ko sa istorya kabahin sa 10 ka sanlahon tungod kay mipakita si Kristo og dakong gugma ngadto sa sanlahon nga mipasalamat Kaniya. Miingon Siya, “Ang imong pagsalig naka-paayo kanimo” (Lucas 17:19; tan-awa sa mga bersikulo 11-19). Ganahan ko sa tinud-anay nga kamabination nga gipakita Niya sa tanan.

Tungod sa pipila ka bag-ong mga trahedya sa akong eskwelahan, ang tanan didto nagkinahanglan og dakong kalinaw ug kahupayan. Makakaplag ko og kalig-on ug kalinaw pinaagi sa akong mga pagtuon sa seminary. Ang mga magtutudlo sa seminary mihimo sa mga kasulatan ug sa ebanghelyo nga personal kaayo alang sa tanan. Nindot kaa-yo nga makita ang kalainan diha sa seminary classroom kon itandi sa normal nga classroom. Adunay lahi gayud nga pagbati didto nga nagdala og kalinaw.

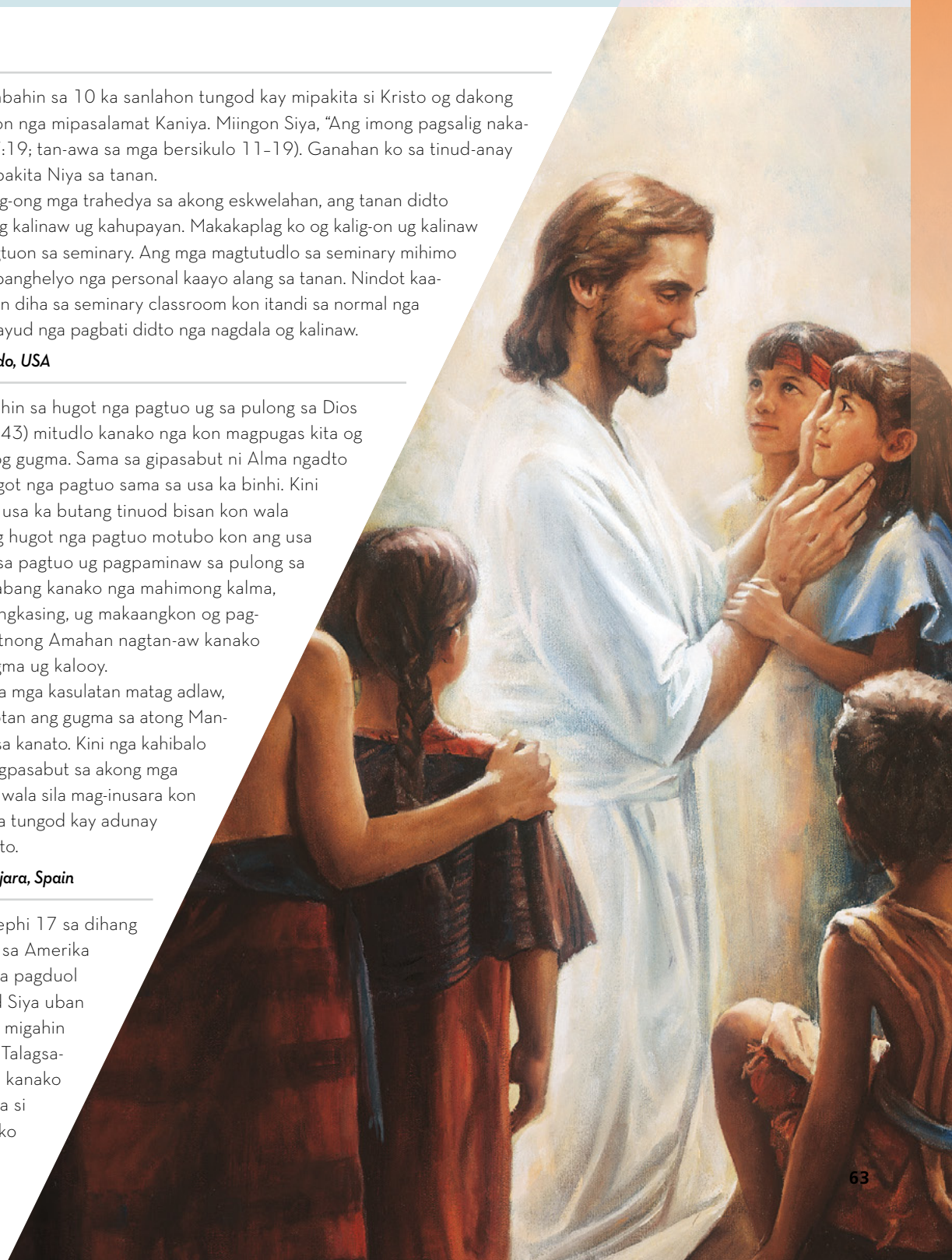
Gabriel S., edad 16, Colorado, USA

Ang istorya ni Alma kabahin sa hugot nga pagtuo ug sa pulong sa Dios (tan-awa sa Alma 32:18-43) mitudlo kanako nga kon magpugas kita og gugma, makadawat kita og gugma. Sama sa gipasabut ni Alma ngadto sa mga Zoramite, ang hugot nga pagtuo sama sa usa ka binhi. Kini mao ang pagtuo nga ang usa ka butang tinuod bisan kon wala gayud makakita niini. Ang hugot nga pagtuo motubo kon ang usa ka tawo adunay tinguha sa pagtuo ug pagpaminaw sa pulong sa Dios. Kining tanan nakatabang kanako nga mahimong kalma, makalig-on sa akong kasingkasing, ug makaangkon og pag-pamatuod nga ang Langitnong Amahan nagtan-aw kanako uban sa mga mata sa gugma ug kalooy.

Samtang nagtuon ko sa mga kasulatan matag adlaw, mas maayo nakong nasabtan ang gugma sa atong Man-luluwas alang sa matag usa kanato. Kini nga kahibalo nakatabang kanako sa pagpasabut sa akong mga higala sa eskwelahan nga wala sila mag-inusara kon aduna silay mga problema tungod kay adunay Dios nga nahigugma kanato.

Maria D., edad 17, Guadalajara, Spain

Ganahan ko diha sa 3 Nephi 17 sa dihang ang Manluluwas mibisita sa Amerika ug midapit sa mga bata sa pagduol ngadto Kaniya. Milingkod Siya uban kanila ug tagsa-tagsa nga migahin og panahon uban kanila. Talagsa-on kana nga istorya ngari kanako nga nagpakita kon si kinsa si Jesukristo ug unsa ka dako

Amahan ug Manluluwas samtang nagkat-on usab ako Kanila. Nakahatag kana og dakong kalinaw sa akong kinabuhi.

Anna C., edad 17, Montana, USA

Ganahan ko nga si Kristo miadto sa Amerika, nangutana kon aduna bay mga masakiton ug mga sinakit diha kanila, ug dayon miayo kanila. Dayon gipanalanginan Niya ang gagmayng mga bata. (Tan-awa sa 3 Nephi 17.) Para nako nindot ug gamhanan kaayo kini nga istorya. Ganahan ko sa gagmayng mga bata, ug ganahan ko nga hatagan sila og dugang nga gugma sa mga tawo, tungod kay hilabihan ka putli ang mga bata. Ang istorya nagpakita nako sa kadako sa gugma sa Manluluwas alang kanato. Tungod kay gihigugma Niya og maayo ang mga tawo kaniadto nga gibuhat Niya ang tanan nga lyang nabuhat, makahimo usab Siya sa paghigugma kanato karon.

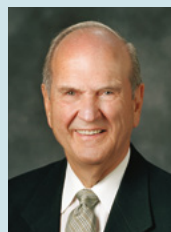
Ang Isaia 53:3 nag-ingon nga ang Manluluwas “usa ka tawo sa mga kasub-anan, ug nakasinati sa pag-antus.” Kon maghunahuna ko mahitungod sa Pag-ula ni Jesukristo, sa unsay lyang nasinati para kanato, ug sa unsang paagi ako mapasaylo kon maghinulsol ko sa akong mga sala, mobati ko nga malinawon kaayo. Daghang mga tawo diha sa Basahon ni Mormon—ang mga anak ni Mosiah, si Ammon, ug si Alma nga Batan-on—nakahimo og mga sayop kaniadto, apan napasaylo sila. Midangup sila kang Kristo, naghinulsol, ug nahimong talagsaong mga ehemplo nga mahimo natong kat-unan karon. Makahupay kanako nga masayud nga mahimo usab akong mapasaylo.

Alina T., edad 18, Oregon, USA

Ang akong paborito nga istorya sa kasulatan mahitungod ni Jesus mao ang lyang paghimong bino sa tubig panahon sa usa ka kasal, sa pag-aghat sa lyang inahan (tan-awa sa Juan 2:1–11). Mao kini ang akong paborito tungod kay ang istorya nagpakita sa pagtahud ni Jesus sa mga babaye ug ilabi na sa lyang inahan. Kini nga istorya nag-awhag sa mga bata sa pagsunod sa ilang mga ginikanan, dili tungod sa kahadlok, apan tungod sa dakong gugma. Ang ehemplo ni Jesukristo mao ang angayng paningkamutan sa tanan. Ang lyang gugma alang sa lyang inahan wala gayud mohunong, ug kinahanglang ingon niana usab ang atong gugma alang sa atong mga ginikanan. Paborito ko usab kini nga tudling tungod kay ang lyang milagro usa ka buhat sa pagserbisyo, ug kita usab

ang lyang gugma alang sa matag usa kanato. Nagtuo ko nga molingkod usab Siya tupad sa matag usa kanato kon kita magkinahanglan sa lyang tabang.

Niining tuiga akong gihagit ang akong kaugalingon sa pagbasa og usa ka pahina sa mga kasulatan matag adlaw. Samtang nagbuhat ako niana, midako ang akong kahinam nga mobuhat niini matag adlaw. Daghan kaayo ko og nakat-unan gikan sa mga pulong ug sa mga istorya diha sa mga kasulatan samtang naningkamot ko nga mogahin og panahon sa pagsabut niini, ug mas napaduol ko ngadto sa akong Langitnong

MOTUTOK KANIYA

“Kinahanglang lig-on kitang nakatutok sa Manluluwas ug sa Iyang ebanghelyo. Nagkinahanglan og grabeng paningkamot sa pangisip nga motan-aw Kaniya sa *matag* hunahuna. Apan kon atong buhaton, ang atong mga pagduha-duha ug kahadlok mahanaw.”

Presidente Russell M. Nelson “Pagdawat sa Gahum ni Jesukristo diha sa Atong Kinabuhi,” Abr. 2017 nga kinatibuk-ang komperensya.

makahimo og mga milagro pinaagi sa pagtabang sa uban.

Kini nga istorya ug ubang mga istorya sa kasulatan nakahatag kanako og kalinaw. Makahupay kaayo nga masayud nga kon kanunay kong maningkamot sa pagkat-on mahitungod ni Kristo ug mosunod sa Iyang mga pagtulun-an, makabalik ko ngadto sa atong mahigugmaong Langitnong Amahan sa umaabut.

Anne R., edad 17, Victoria, Australia

Ganahan ko sa istorya ni Kristo ug ang adunahan nga batan-ong lalaki (tan-awa sa Marcos 10:17–22). Naghatag kini kanako og daghang mga ideya ug panglantaw mahitungod sa paghatag og prayoridad sa Dios labaw sa tanan. Ang paghangyo nga ibaligya ang tanang kalibutanong kabtangan lisud kaayo nga hangyo alang sa tanan. Apan naghunahuna ko nga ang kaandam sa pagbutang sa Dios labaw sa mga kabtangan mao ang usa sa mga butang nga angayng kat-unan sa matag usa kanato niining kinabuhia. Ang walay kinutuban nga gugma ni Jesukristo alang kanato tinud-anay nga talagsaon. Sigurado nga mas maayo pa kini kay sa bisan unsa nga kantidad sa kwarta o mga kabtangan nga atong maangkon niining kinabuhia.

Ang pagbasa sa mga kasulatan nakahatag kanako og kalinaw ug kahupayan, ingon man sa dakong kaalam ug panabut. Bisan og dili nako kanunay mabati ang gahum sa pagtuon sa kasulatan diha-diha dayon, nasayud ko nga ang pagbasa sa mga kasulatan positibong nag-impluwensya sa akong kinabuhi ug nagtabang kanako nga mobati sa Espiritu ug moila sa Iyang mga pag-aghat.

Yuzhen C., edad 19, Taichung, Taiwan

Samtang si Kristo nagpadulong ngadto sa usa ka batan-ong babaye kinsa himatyon, usa ka babaye nga gitalinug-an ang yanong mihikap sa Iyang sinina ug naayo. Si Kristo milingi ug nakigsulti kaniya human makaamgo nga mihikap siya Kaniya (tan-awa sa Lucas 8:43–48). Bisan nagpadulong sa pagtabang og laing tawo, si Kristo migahin usab og panahon alang kaniya. Si Jesukristo mogahin usab og panahon alang kanatong tanan.

Busy kaayo ang akong kinabuhi, magdali ngadto sa eskwelahan o sa mga ballet class o uban pang buluhaton. Panahon nianang tanan, wala koy oras nga makainu-sara o mobati og kalinaw. Kon mobasa ko sa akong mga kasulatan o mag-ampo, mobati ko og kalinaw. Nindot nga mobati niana ug mopahulay kadiyot sa

mga kaguliyang. Niadto nga mga panahon sa kalinaw, mas mapaduol ko sa Manluluwas ug molambo diha sa ebanghelyo. ■

Zoe B., edad 17, Utah, USA

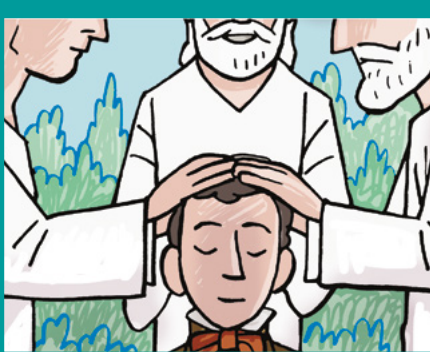
Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

MUBO NGA SULAT

1. Tan-awa sa Russell M. Nelson, “Mga Propeta, Pagpangulo, ug Balaan nga Balaod” (tibuok kalibutan nga debosyonal alang sa mga young adult, Ene. 8, 2017), broadcasts.lds.org; “Pagdawat sa Gahum ni Jesukristo diha sa Atong Kinabuhi,” Abr. 2017 nga kinatibuk-ang komperensya; “Tun-i ang mga Pulong sa Manluluwas,” Liahona, Ene. 2018, 56–59.

Unsay Kahulugan sa Pagpahiuli ngari Kanako

Ang Pagpahiuli sa Simbahan nagsugod sa dihang ang Langitnong Amahan ug si Jesukristo mibisita ni Joseph Smith niadtong 1820. Human niana, ang ubang importanting mga butang nahitabo aron madala og balik ang Simbahan ni Jesukristo dinhi sa kalibutan. Basaha kini nga mga kard, guntinga kini, ipapilit kini sa papel, ug pagdula og paris-paris.

	Ang Langitnong Amahan ug si Jesukristo mipakita kang Joseph Smith...		...busa nasayud ko nga Sila adunay mga lawas nga sama kanako!
	Gihubad ni Joseph Smith ang bulawang mga palid...		...aron makabasa ko sa Basahon ni Mormon!
	Gitugyan ni Juan Bautista ang Aaronic Priesthood ngadto ni Joseph Smith ug Oliver Cowdery...		...aron mabunyagan ko diha sa Ang Simbahan ni Jesukristo sa mga Santos sa Ulahing mga Adlaw!
	Si Pedro, Santiago ug Juan mipahiuli sa Melchizedek Priesthood...		...aron makaangkon ko sa gasa sa Espiritu Santo!

Ang Simbahan
giorganisar
niadtong Abril 6,
1830...

... aron
makasimba
ako!

Nangolekta si
Emma Smith
og mga kanta
alang sa unang
hymnbook sa
Simbahan...

... aron
makakanta ko
sa mga himno!

Didto sa Templo
sa Kirtland, si
Elijah mihatag
kang Joseph
Smith sa
mga yawe sa
pag-seal sa mga
pamilya...

... aron makahimo
ko sa pagbuhat
sa family history
ug moadto sa
templo!

Ang Ginoo
misugo sa unang
mga Santos sa
pagbayad og
ikapulo nga 10
porsyento...

... aron
makadonar ko og
ikapulo ug mga
halad sa puasa!

Gisugdan ni
Aurelia Rogers
ang Primary
Association aron
sa pagtudlo
sa mga bata
diha sa iyang
kasilinganan...

... aron makaadto
ko sa Primary!

“Isip usa sa Iyang mga sulugoon, magpamatuod ako nga si Jesus mao ang Kristo, ang atong Manunubos ug ang atong Manluluwas. Nahibalo ako nga Siya buhi ug nga ang Iyang malumong mga kalooy maanaa kanatong tanan.”

Ni Elder David A. Bednar

Sa Korum sa Napulog Duha ka mga Apostoles

Gikan sa, “Ang Malumo nga mga Kalooy sa Ginoo,” Liahona, Mayo 2005, 99.

Ni Elder Valeri V.
Cordón
Sa Seventy

Usa ka Talagsaon nga Leksyon

“Buksan ko kaninyo ang mga tamboanan sa langit, ug buboan ko kamo sa panalangin” (Malaquias 3:10).

Sa dihang nagdako ko sa Guatemala, ang akong pamilya nanag-iyá og pabrika nga mohimo og mga uniporme sa mga sports team.

Ang akong papa gusto sa mga bata sa among pamilya nga makat-on sa pagtrabaho og maayo. Mitabang kami niya diha sa pabrika. Permi kong maapil sa gubot sa gamay pa ko. Daw kanunay kong makaguba og mga butang! Apan sa pagdako na nako, ako ang gipaaitman sa akong papa sa makinang gansilyohan.

Bayaran mi ni papa sa trabaho nga among nabuhat. Dayon mangutana siya, “Unsa may imong buhaton sa imong kwarta?” Nasayud ko kon unsa ang saktong tubag, “Mobayad sa ikapulo ug magtigom para sa akong misyon.”

Sa dihang mga 13 anyos ko, naalkanse og dako ang among negosyo. Kinahanglan namong ibaligya ang daghan sa among mga makina. Imbis nga adunay duha ka gatus ka trabahante, wala na lang gani sila kaabut og lima. Nagtrabaho sila diha sa among garahian sa balay.

Kanunay ko nga mobayad sa akong ikapulo, apan wala gayud nako masabti kon unsa kini ka importante.

Dayon nakakat-on ko og talagsaon nga leksyon. Usa ka Sabado sa buntag akong nadunggan ang akong mga ginikanan nga hinay nga nag-istorya. Gisultihan sa akong papa si mama nga igo ra ang kwarta aron ibayad sa ikapulo o ipalit og pagka-on. Walay igong kwarta alang sa duha. Nabalaka kaayo ko. Unsa man ang buhaton sa akong papa?

Pagka-Dominggo akong nakita ang akong papa nga mitunol og sobre ngadto sa among branch president. Gipili niya nga mobayad sa ikapulo! Nalipay ko nga iyang gibuhát, apan nabalaka pud ko. Unsa man ang among kaunon?

Pagkasunod buntag dunay mga tawo nga nanuktok sa among pultahan. Gisultihan nila si papa nga nagkinahanglan sila og uniporme diha-diha dayon. Kasagaran ang mga tawo mobayad namo kon mahuman na ang order. Apan kining mga tawhana mibayad sa akong papa nianang adlaw, bisan wala pa namo matahi ang mga uniporme!

Sa usa ka tapos sa semana, nakakat-on ko og usa ka matahum nga leksyon nga gihinumduman nako sa tibuk nakong kinabuhi. Ang balaod sa ikapulo motabang kanato sa pagpalambo sa atong pagtuo ug pagpakita sa atong pasalamat ngadto sa Langitnong Amahan. Ang pagbayad sa ikapulo usa ka panalangin! ■

Ang Buhatan ni Abuelo sa mga Sapatos

Ni Ray Goldrup

Gibase sa usa ka tinuod nga istorya

“‘Gikasubo ko’, dili kanunay sayon isulti” (Children’s Songbook, 98).

Giablihan ni Miguel ang pultahan ngadto sa buhatan sa iyang abuelo (iyang lolo) sa mga sapatos. Iyang napanimahoan ang panit nga gitrabaho ni Abuelo. Usa kini sa iyang paborito nga baho.

“Hi, Abuelo!”

Si Abuelo nagluhod ug nagsubay sa tiil sa kustomer diha sa usa ka piraso nga papel. Wala siya mohangad. Dili kaayo maayo ang pangdungog ni Abuelo.

Milingkod si Miguel sa talad trabahoanan. Mitan-aw siya sa nagsapaw-sapaw nga ginunting nga mga panit. Gihunahuna niya unsay buhaton ni Abuelo sa matag usa, gamit ang iyang martilyo ug pliers.

Ang mga himan mipahinumdom ni Miguel og laing butang nga iyang ganahan. Si Abuelo kanunay nga mohatag niya og usa ka piraso nga kendi matag higayon nga motabang si Miguel sa pagpanglimpyo.

Apan gigutom na si Miguel karon! Nasayud siya nga dili siya angay nga mokuha og pagkaon nga dili mananghid, apan morag magkapuliki pa sa trabaho si Abuelo. “Tingali dili na ko kinahanglang mohulat pa,” naghunahuna si Miguel.

Mikab-ut si Miguel sa ilawom sa estante alang sa garapon sa kendi. Puno kini sa iyang paborito nga mga kendi—tam-is ug halang-halang nga gibutangan og chili powder! Sa iyang pag-abli niini, may gibati si Miguel nga pagkadili komportable. Apan lamian kaayo tan-awon ang kendi. Nagdali siya ug gibutang kini sa iyang ba-ba.

Wala madugay mibiya ang kustomer. Mikuha si Abuelo og usa ka piraso nga panit ug gituslob kini sa tubig. Nakatabang kini nga mahumok ang panit ug sayon trabahoon.

“Kabalo ka, kinahanglang mas mahimo kitang sama niini nga sapatos,” miingon si Lolo.

Gidali-dali og kaon ni Miguel ang kendi kutob sa iyang mahimo. Dayon miduol siya ngadto ni Abuelo.

“Hello!” Miingon si Abuelo nga nagpahiyom. “Nalipay ko nga mibisita ka nako.”

Migakos si Miguel kang Abuelo. Nanghinaut siya nga dili makabantay si Abuelo nga mikaon siya og kendi. Giwagtang ni Miguel ang iyang kabalaka.

“Morag busy ka ron,” miingon si Miguel, nga nagtudlo ngadto sa nagsapaw-sapaw nga mga panit. “Nagkinahanglan ka og tabang?”

“Sige! Pwede nimong ipasa kana nga hilo?”

Mikab-ut si Miguel sa usa ka taas nga piraso sa hilo. Gibira niya kini sa iyang duha ka kamot. Mas gahi kini kay sa iyang gituohan.

“Wow, lig-una gud.”

Mikatawa si Abuelo. “Kinahanglan gayud, aron makalahutay sa grabe nga paggamit sa mga tawo.” Gibira ni Abuelo ang hilo agi sa panit. Dayon makita sa iyang nawong ang unsay giingon ni Mama usahay nga ang “Maalamong Abuelo” nga dagway.

“Kabalo ka, kinahanglang mas mahimo kitang sama niini nga sapatos,” misulti si Abuelo nga miyango.

Mitan-aw og maayo si Miguel sa panit. “Um. Kita?”

“Oo, sa tinuod lang. Kinahanglan kitang magpabiling lig-on. Nianang paagiha ang mga tintasyon ni Satanas dili makabuntog kanato.”

Ang pula nga kendi misantup sa hunahuna ni Miguel. Nasayud siya nga kinahanglan niyang sultihan si Abuelo kabahin niini.

Gikuha ni Abuelo ang usa ka karaang sapatos diha sa estante. “Nakakita ka aning dakong lungag?”

Mahimo tingaling mapasok ni Miguel ang iyang kamot diha sa lungag. “Oo.”

“Gamay ra kini nga lungag kaniadto nga sayon ra untang ayuhon. Apan naglangay sila, ug karon mas lisud na kining ayuhon. Ang ngil-ad nga mga gawi ug ngil-ad nga mga pagpili susama niana nga lungag. Labing

maayo nga ayuhon kini og sayo.”

Miyango na usab si Abuelo, ug ang Maalamong Abuelo nga dagway mipahiyom. Nagpadayon sila sa pag-istorya samtang nagtrabaho si Abuelo. Sa tibuok panahon, nagsige og hunahuna si Miguel mahitungod sa pula nga kendi.

Sa dihang nahuman si Abuelo, gitabangan siya ni Miguel sa pagpanglimpyo. Dayon gikuha ni Abuelo ang iyang garapon sa kendi.

Sa katapusan, dili na makaagwanta si Miguel. “Mikuha ko og usa sa imong mga kendi!” kalit niyang gisulti.

Gibutang ni Abuelo ang garapon. “Unsa to?”

Gisultihan siya ni Miguel mahitungod sa iyang pagkuha sa kendi nga wala mananghid. “Pasayloa ko, Abuelo! Dili na gyud ko mousab, mosaad ko!”

Gigakos og maayo ni Abuelo si Miguel. Maayo na *kaayo* ang gibati ni Miguel.

“Salamat sa imong pagkamatinuoron. Mas importante kana kanako kay sa bisan unsa.”

Sa iyang pagpauli, gibati ni Miguel nga daw sama sa usa sa bag-ong parisan nga sapatos ni Abuelo. Lig-on kutob sa mahimo, ug andam sa kinabuhi! ■

Ang tagsulat nagpuyo sa Utah, USA.

USA KA NINDOT NGA PAGBATI

Usa ka adlaw si mama ug ako milakaw aron bayran ang bayranan ni mama sa tubig, ug ang tawo nga naa sa among atubangan nahulugan og dakong kwarta apan wala makabantay niini. Nagdali ko ug gihatag nako kini og balik kaniya. Miingon siya, “Salamat kaayo” ug miingon nga wala siya

magtuo nga buhaton kadto sa ubang bata. Maayo kaayo ang akong gibati human niana. Kanunay nakong hinumduman kana nga maayong pagbati.

Brianna C., edad 9, Idaho, USA

Pagmaisug nga MAGMABINATION!

Akong gipadan-ag ang akong
kahayag pinaagi sa pagkamabination
ngadto sa uban.

Hi!

Ako si Claudia
ug nagpuyo ko
sa Australia.

Ang igsoon
ni Claudia, si
Tyler

Mobarug Ko alang sa Uban

Usa ka batang lalaki sa akong
klase sa eskwelahan naglisud sa
pagkat-on. Milaban ko niya sa
dihang gisungog siya sa mga
tawo, ug gitabangan nako
siya sa klase sa dihang
nanginahanglan siya niini.
Miingon ang akong
magtutudlo nga mao
kini ang bugtong nga
tuig nga mibati siya
nga parte sa iyang
klase.

Ang Akong Gamay nga Teddy Bear

Sa dihang namatay ang tiyo sa akong magtutudlo, naguol siya pag-ayo. Wala siya masayud kabahin sa Simbahan, busa giingnan nako siya nga ang Langit-nong Amahan nahigugma kaniya. Gihimoan nako siya og kard ug gisultihan siya nga iyang makita pag-usab ang iyang tiyo. Gihatag nako niya ang akong espesyal nga gamay nga teddy bear aron sa pagtabang kaniya sa paglahutay sa subo nga mga panahon.

Swerte nga mga Higala

Ang akong silingan nga si Olivia maglisud sa paglakaw, pakig-istorya, ug pagpaminaw. Ang mama ni Olivia miingon nga swerte si Olivia nga adunay usa ka higala nga sama nako. Swerte pud ko!

Pagkanta ug ang Espiritu Santo

Ganahan kong mokanta og mga awit gikan sa *Songbook sa mga Bata*. Miingon ang akong pamilya nga mitabang kini kanila nga mobati sa Espiritu Santo. Ang Espiritu Santo naghatag kanako og usa ka mainit nga pagbati sa sulod.

UNSAON NINYO SA PAGDAN-AG?

PAGMAISUG sa pakighigala sa usa ka tawo nga wala kaayoy mga higala.
PAGMAISUG sa pagtabang sa inyong silingan.
PAGMAISUG sa pagdapit og usa ka higala ngadto sa simbahan.
PAGMAISUG nga mokanta!

PADAD-I KAMI OG USA KA BITOON!

Unsaon ninyo pagpasiga sa inyong kahayag, sama sa gisugo ni Jesus nga atong buhaton? Pag-email og litrato sa imong bitoon kauban sa imong istorya ug imong litrato, uban sa pagtugot sa imong ginikanan, ngadto sa liahona@ldschurch.org.

Ni Cael S., edad 8, Virginia, USA

Nasayud ko nga ang Langitnong Amahan motubag sa mga pag-ampo. Sa dihang ang akong pamilya nagpuyo sa Germany, miapil mi sa usa ka *Volksmarch* sa among baranggay. Ang *Volksmarch* usa ka kalihokan diin ang mga higala ug mga silingan motagamtam sa panahon uban sa usag usa pinaagi sa dungan nga pagpanglakaw diha sa kinaiyahan. Miingon ang akong mga ginikanan nga mahimo kong mag-una sa grupo kauban ang usa sa akong mga higala, ug milakaw mi diha sa taas nga agianan.

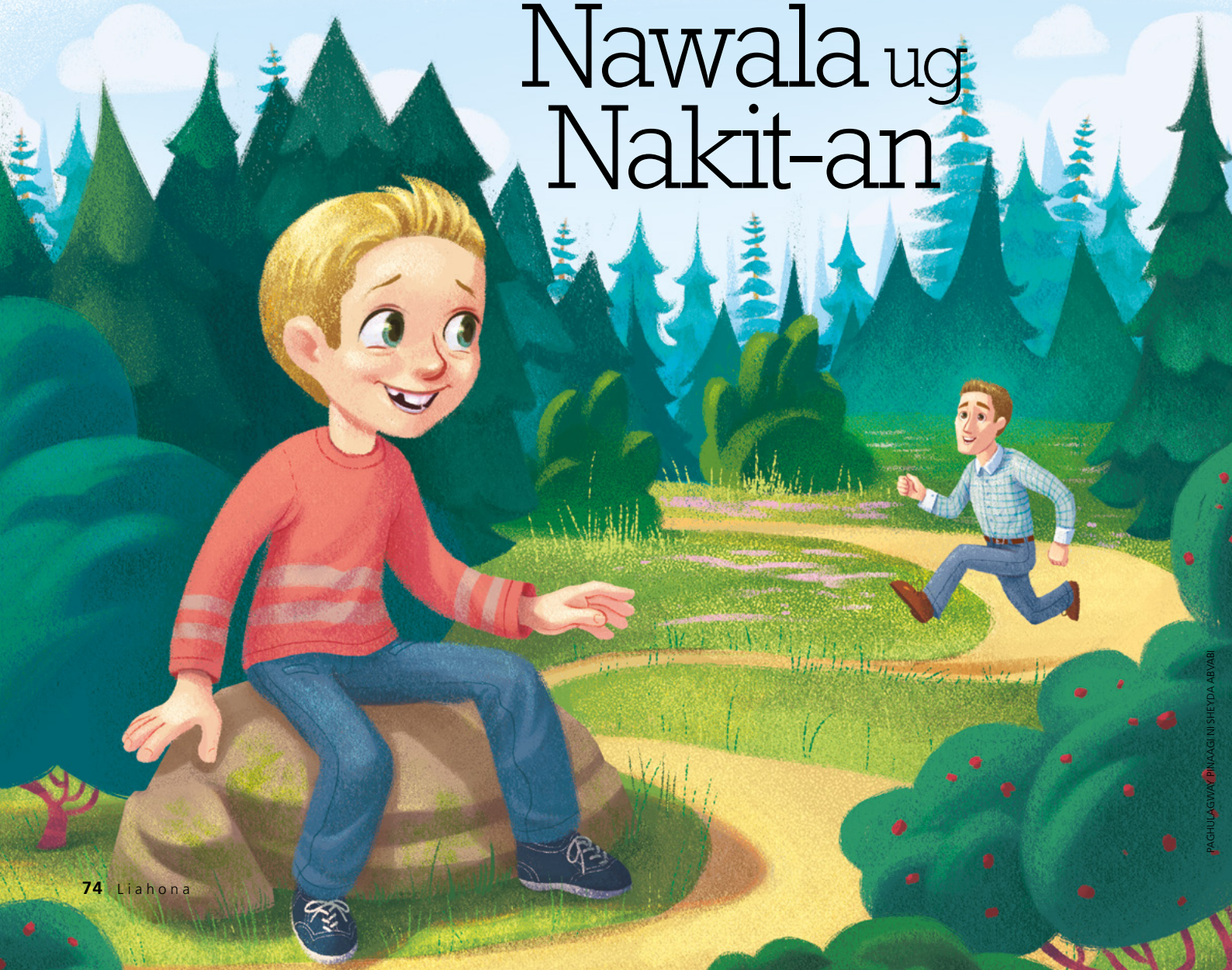
Human sa pipila ka minuto wala na ko kakita ni bisan kinsa sa akong pamilya. Giingnan nako ang akong higala nga mopundo ko sa agianan ug mohulat nila. Wala madugay dili na nako makita ang akong higala o iyang

pamilya, ug ang akong mga ginikanan wala pa gihapon moabut. Nag-inusara ra ko sa kalasangan, ug mibati ko og kahadlok. Nakahukom ko nga mag-ampo nga adunay tawo nga makakita kanako.

Sa laing bahin sa kalasangan, ang akong papa mibati sa Espiritu Santo nga nagsulti kaniya, “Pangitaa ang imong anak.” Gibati niya nga gikinahanglan nako siya og maayo, busa mibalik siya ug gisultihan ang akong mama nga iyaha kong pangitaon. Paglabay sa pipila ka minuto miabut ang akong papa nga nagdagan sa agianan diin ako naghulat ug nakit-an ko. Nalipay kaayo ko nga nakakita sa akong papa! Sa dihang iya kong gisultihan kabahin sa usa ka kusog nga pagbati nga nagkinahanglan ko og tabang, nasayud ko nga ang Langitnong Amahan mitubag sa akong pag-ampo.

Nalipay kaayo ko nga masayud nga bisan asa ko, mahimo kong makigsulti sa Langitnong Amahan. Mota-bang Siya kanako nga makatultol sa akong dalan. ■

Nawala ug Nakit-an

ATONG PAHINA

Gikulbaan ko sa akong bunyag, apan sa dihang mituslob na ko sa tubig, mibati ko nga napuno sa kamaya ug kalipay.

Thomas B., edad 8, Uruguay

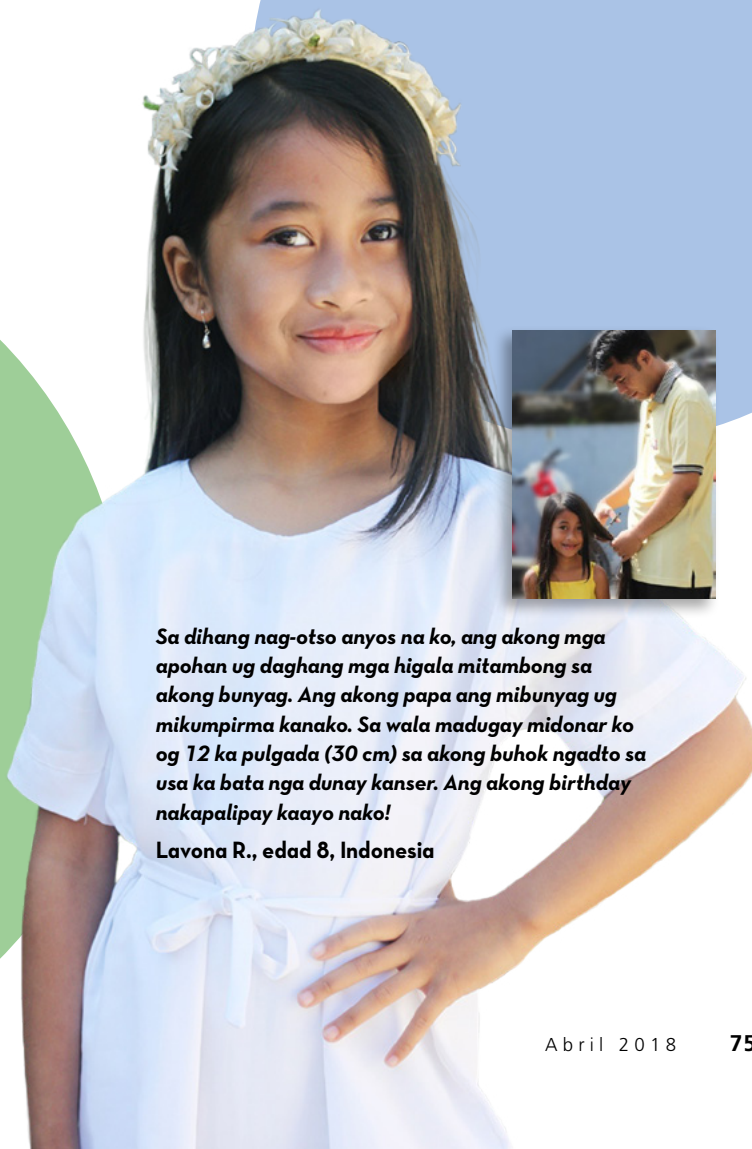
Mibiyahe kami gikan sa Cambodia padulong sa Hong Kong China Temple aron ang akong manghud nga babaye, nga si Laura, ma-seal sa among pamilya. Gibati nako ang Espiritu nianang espesyal nga dapit.

Rosa P., edad 9, Cambodia

Usa ka adlaw sa klase, hilum akong nagbasa samtang ang tanan nagdula og mga board game. Sa dihang mibagting na, gipasok nila ang mga dulaanan balik sa estante ug gubot kaayo kini. Misugod ko sa paglimpyo niini, ug wala madugay ang tanan misugod sa pagtabang. Gipasanag nako ang akong kahayag pinaagi sa pagkahimong maayong ehemplo.

Winnie W., edad 10, Canada

Sa dihang nag-otso anyos na ko, ang akong mga apohan ug daghang mga higala mitambong sa akong bunyag. Ang akong papa ang mibunyag ug mikumpirma kanako. Sa wala madugay midonar ko og 12 ka pulgada (30 cm) sa akong buhok ngadto sa usa ka bata nga dunay kanser. Ang akong birthday nakapalipay kaayo nako!

Lavona R., edad 8, Indonesia

Si Jose Gibaligya ngadto sa Ehipto

Ni Kim Webb Reid

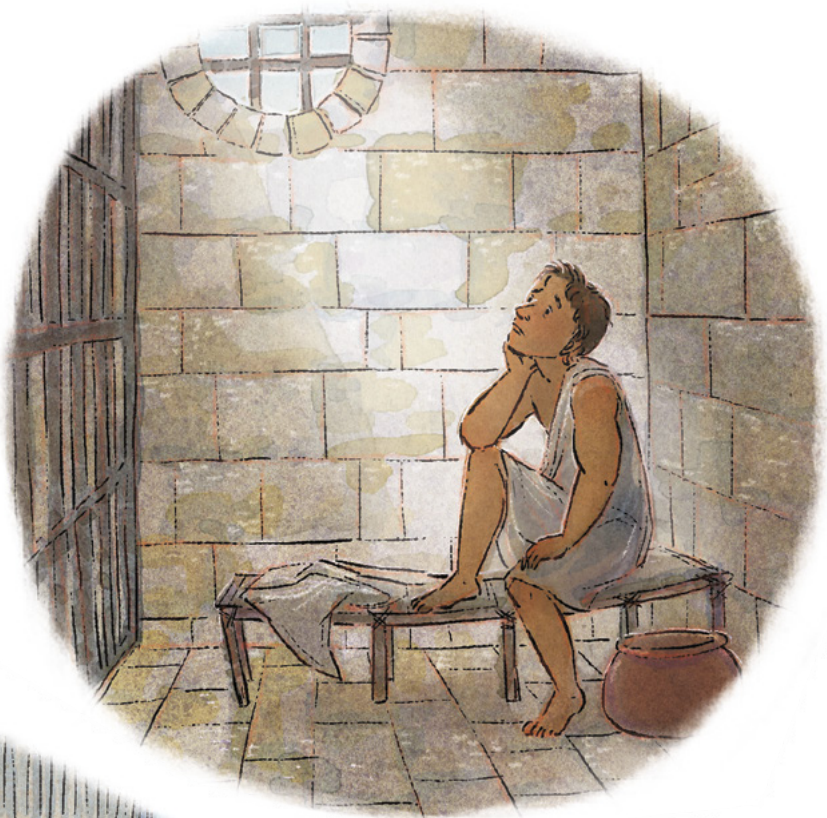
Si Jose adunay 11 ka mga igsoong lalaki. Ang iyang amahan mihatag kaniya og usa ka matahum, mabulukon nga kupo.

Ang Dios misulti kang Jose nga siya ang mangulo sa iyang mga igsoon.

Ang mga magulang ni Jose nasuko. Dili sila gusto nga si Jose ang mahimo nilang lider! Gibaligya nila siya ngadto sa mga tawo nga nagpadulong sa Ehipto, ug nahimo siyang ulipon.

Mitrabaho og maayo si Jose. Mihimo siya og maayong mga pagpili, bisan kon ang mga tawo namakak mahitungod kaniya ug mibutang kaniya sa bilanggoan.

Bisan sa lisud nga mga panahon, si Jose misalig sa Dios. Ug ang Dios nag-uban kang Jose. Si Jose nahimong usa ka lider sa Ehipto! Sa dihang nagkatigulang na siya, mitabang siya sa pagpangulo sa iyang pamilya, sama sa giingon sa Dios nga iyang buhaton.

Makasalig ako sa Dios sama ni Jose. Makapili ako sa matarung.
Ang Dios magauban kanako bisan unsa pa man. ■

Gikan sa Genesis 37-41.

Si Jesukristo Miingon, “Dali, Sunod Kanako.”

Ni Elder D. Todd Christofferson

Sa Korum sa Napulog
Duha ka mga Apostoles

ANG REYALIDAD SA PAGKABANHAW

Si Jesukristo gani mao lang ang pangalan o paagi diin ang kaluwasan mahimong moabut ngadto sa katawhan.

Hunahunaa sa makadiyot ang kama-hinungdanon sa Pagkabanhaw sa pagsulbad gayud sa tinuod nga pagkawat ni Jesus sa Nazaret ug sa dagkong pilosopikanhong panagbangi ug mga pangutana sa kinabuhi. Kon si Jesus tinuod gayud nga nabanhaw, mosunod dayon niini nga Siya usa ka balaanong binuhat. Walay mortal nga tawo nga dunay gahum sa iyang kaugalingon nga mabuhi og balik human mamatay. Tungod kay Siya nabanhaw, si Jesus dili mahimong usa lang ka panday, magtutudlo, rabbi, o propeta. Tungod kay Siya nabanhaw, si Jesus usa gayud ka Dios, gani ang Bugtong Anak sa Amahan.

Busa, unsay Iyang gitudlo tinuod; ang Dios dili magbakak.

Busa, Siya ang Tiglalang sa yuta, sama sa Iyang gisulti.

Busa, ang langit ug ang impyerno tinuod, sama sa Iyang gitudlo.

Busa, dunay usa ka kalibutan sa mga espiritu, nga Iyang gibisita human sa Iyang kamatayon.

Busa, moanhi Siya pag-usab, sama sa giingon sa mga anghel, ug “mohari dinhi sa yuta” [Mga Artikulo sa Hugot nga Pagtuo 1:10].

Busa, dunay pagkabanhaw ug katapusang paghukom alang sa tanan.

Tungod sa katinuod sa Pagkabanhaw ni Kristo, ang mga pagduha-duha bahin sa pagkamakagagahum sa tanan, pagkasayud sa tanan, ug pagkamanggiloy-on sa Dios nga Amahan—kinsa mihatag sa Iyang Bugtong Anak alang sa katubsanan sa kalibutan—mawala. Ang mga pagduha-duha bahin sa kahulugan ug katuyoan sa kinabuhi mahanaw. Si Jesukristo gani mao lang ang pangalan o paagi diin ang kaluwasan mahimong moabut ngadto sa katawhan. Ang grasya ni Kristo tinuod, mohatag og kapasayloan ug kalimpyo ngadto sa naghinulsol nga makasasala. Ang hugot nga pagtuo mas labaw pa kay

sa imahinasyon o mugna sa hunahuna. Adunay labing mahinungdanon ug malukpanong kamatuoran, ug adunay katuyoan ug dili mausab nga mga sumbanan sa moral, sama sa Iyang gitudlo.

Tungod sa katinuod sa Pagkabanhaw ni Kristo, ang paghinulsol sa bisan unsa nga pagsupak sa Iyang balaod ug mga sugo usa ka posible ug dinalian nga butang. Ang mga milagro sa Manluluwas tinuod, sama sa Iyang gisaad ngadto sa Iyang mga disipulo nga sila unta makabuhat sa ingon ug labi pa gani ka dagkong mga buhat. Ang Iyang priesthood tinuod gayud nga gahum nga “nangalagad sa ebanghelyo ug naghupot sa yawe sa mga misteryo sa gingharian, gani ang yawe sa kahibalo sa Dios. Busa, diha sa mga ordinansa niana, ang gahum sa pagka-diosnon gipakita” [D&P 84:19–20]. Tungod sa katinuod sa Pagkabanhaw ni Kristo, ang kamatayon dili mao ang atong katapusan, ug bisan kon ang mga ulod modunot sa [atong mga lawas], apan sa [atong] unod makita [nato] ang Dios” [Job 19:26]. ■

Gikuha gikan sa usa ka pakigpulong sa Abril 2014 nga kinatibuk-ang komperensya.

**SI KRISTO MIBISITA SA MGA NEPHITE,
NI MINERVA TEICHERT**

"Aduna ba kamo dihay mga masakiton? . . . Dad-a sila ngari ug Ako moayo kanila. . . . "Ug nahinabo nga sa diha nga siya nahuman sa pagpamulong, ang tanan nga pundok sa mga katawhan . . . miduol uban sa ilang mga masakiton ug may mga balatian, ug ilang mga bakol, ug uban sa ilang mga buta, ug uban sa ilang mga amang, ug sa tanan kanila nga gitak-buyan sa tanan nga matang sa sakit; ug siya miayo kanila" (3 Nephi 17:7, 9).

MGA MAGTUTUDLO SA
KABATAN-ONAN

**UNSA, NGANO,
UG GIUNSA: USA KA
DETALYADO NGA PAGHU-
LAGWAY SA PAGPAHIULI**

*Himoa ang apostasiya ug pagpahiuli
nga sayon sabton karong Dominggo.*

58

MGA YOUNG ADULT
**UNOM KA MGA
DALAN NGADTO
SA TINUOD
NGA KALIPAY**

46

MGA GINIKANAN
UG MGA LIDER SA
PRIMARY

**USA KA
PARIS-PARIS
NGA DULA SA
PAGPAHIULI
ALANG SA
FAMILY HOME
EVENING O SA
PANAHON SA
PAGPAAMBIT**

66

ANG SIMBAHAN NI
JESUKRISTO
SA MGA SANTOS
SA ULAHING MGA ADLAW

CEBUANO